

ZAKON O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI

(Urednički pročišćeni tekst, „Narodne novine“, broj 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 94/13, 136/14 - RUSRH i **152/14**)

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

- (1) Ovim se Zakonom uređuje djelatnost osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja u javnim ustanovama.
- (2) Javne ustanove koje obavljaju djelatnost odgoja i obrazovanja iz stavka 1. ovog članka su: osnovne škole, srednje škole, učenički domovi i druge javne ustanove.
- (3) Djelatnost osnovnog obrazovanja u osnovnoj školi obuhvaća opće obrazovanje te druge oblike obrazovanja djece i mladih.
- (4) Djelatnost srednjeg obrazovanja u srednjim školama i učeničkim domovima obuhvaća opće obrazovanje i različite vrste i oblike obrazovanja, osposobljavanja i usavršavanja koji se ostvaruju u skladu s odredbama ovog Zakona i zakona kojima se uređuju djelatnosti pojedinih vrsta srednjih škola.
- (5) Djelatnost obrazovanja odraslih osoba ostvaruje se u skladu s odredbama ovog Zakona i posebnog zakona.
- (6) Odredbe Zakona o ustanovama i drugih propisa primjenjuju se na djelatnost osnovnog i srednjeg obrazovanja ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.
- (7) Izrazi koji se u ovom Zakonu koriste za osobe u muškom rodu su neutralni i odnose se na muške i na ženske osobe.

Članak 1.a

Ovim se Zakonom u pravni poredak Republike Hrvatske prenose sljedeće direktive Europske unije:

- Direktiva 2008/115/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2008. o zajedničkim standardima i postupanjima država članica u vezi s vraćanjem osoba trećih zemalja čiji je boravak nezakonit (SL L 348, 24. 12. 2008.),
- Direktiva 77/486/EEZ Vijeća od 25. srpnja 1977. o obrazovanju djece radnika migranata (SL 31977L0486, 25. 7. 1977.),
- **Direktiva 2006/123/EZ Europskoga parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uslugama na unutarnjem tržištu (SL L 376, 12/12/2006).**

Odgojno-obrazovna djelatnost

Članak 2.

- (1) Djelatnost osnovnog odgoja i obrazovanja obavljaju osnovne škole i druge javne ustanove, pod uvjetima iz ovog Zakona.
- (2) Djelatnost srednjeg odgoja i obrazovanja obavljaju srednje škole i učenički domovi i druge javne ustanove pod uvjetima iz ovog Zakona.
- (3) Druga javna ustanova, ustrojbeno jedinica ministarstva nadležnog za pravosuđe te ustrojbeno jedinica ministarstva nadležnog za unutarnje poslove može započeti obavljati djelatnost osnovnog i srednjeg obrazovanja nakon pribavljenog rješenja ministarstva

nadležnog za obrazovanje (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) o početku izvođenja programa obrazovanja, uz prethodnu suglasnost ministra u nadležnosti kojega je obavljanje djelatnosti te ustanove, odnosno ustrojbene jedinice.

Članak 3.

(1) Djelatnost osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja obavlja se kao javna služba.

(2) Na osnovi javnih ovlasti osnovna i srednja škola i učenički dom (u daljnjem tekstu: školska ustanova) obavljaju sljedeće poslove:

- upisi u školu i ispisi iz škole s vođenjem odgovarajuće evidencije i dokumentacije,
- organizacija i izvođenje nastave i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada s učenicima te vođenje odgovarajuće evidencije,
- vrednovanje i ocjenjivanje učenika te vođenje evidencije o tome kao i o učeničkim postignućima,
- izricanje i provođenje pedagoških mjera i vođenje evidencije o njima,
- organizacija predmetnih i razrednih ispita i vođenje evidencije o njima,
- izdavanje javnih isprava i drugih potvrda,
- upisivanje podataka o odgojno-obrazovnom radu u e-Maticu – zajednički elektronički upisnik ustanova.

(3) Ako školska ustanova u svezi s poslovima iz stavka 2. ovog članka ili drugim poslovima koje na temelju zakona obavlja na osnovi javnih ovlasti odlučuje o pravu, obvezi ili pravnom interesu učenika, roditelja ili skrbnika učenika (u daljnjem tekstu: roditelj) ili druge fizičke ili pravne osobe, dužna je postupati prema odredbama Zakona o općem upravnom postupku, postupovnim odredbama ovog Zakona i zakona kojima se uređuje djelatnost koju obavlja.

Ciljevi i načela odgoja i obrazovanja

Članak 4.

(1) Ciljevi odgoja i obrazovanja u školskim ustanovama su:

1. osigurati sustavan način poučavanja učenika, poticati i unapređivati njihov intelektualni, tjelesni, estetski, društveni, moralni i duhovni razvoj u skladu s njihovim sposobnostima i sklonostima,

2. razvijati učenicima svijest o nacionalnoj pripadnosti, očuvanju povijesno-kulturne baštine i nacionalnog identiteta,

3. odgajati i obrazovati učenike u skladu s općim kulturnim i civilizacijskim vrijednostima, ljudskim pravima i pravima djece, osposobiti ih za življenje u multikulturalnom svijetu, za poštivanje različitosti i toleranciju te za aktivno i odgovorno sudjelovanje u demokratskom razvoju društva,

4. osigurati učenicima stjecanje temeljnih (općeobrazovnih) i stručnih kompetencija, osposobiti ih za život i rad u promjenjivom društveno-kulturnom kontekstu prema zahtjevima tržišnog gospodarstva, suvremenih informacijsko-komunikacijskih tehnologija i znanstvenih spoznaja i dostignuća,

5. osposobiti učenike za cjeloživotno učenje.

(2) Načela obrazovanja na razini osnovnog i srednjeg obrazovanja su:

1. osnovno školovanje je obvezno za sve učenike u Republici Hrvatskoj,

2. odgoj i obrazovanje u osnovnoj i srednjoj školi temelji se na jednakosti obrazovnih šansi za sve učenike prema njihovim sposobnostima,

3. odgoj i obrazovanje u školskoj ustanovi temelji se na visokoj kvaliteti obrazovanja i usavršavanja svih neposrednih nositelja odgojno-obrazovne djelatnosti – učitelja, nastavnika, stručnih suradnika, ravnatelja te ostalih radnika,

4. rad u školskoj ustanovi temelji se na vrednovanju svih sastavnica odgojno-obrazovnog i

školskog rada i samovrednovanju neposrednih i posrednih nositelja odgojno-obrazovne djelatnosti u školi, radi postizanja najkvalitetnijeg nacionalnog obrazovnog i pedagoškog standarda,

5. odgojno-obrazovna djelatnost u školskoj ustanovi temelji se na autonomiji planiranja i organizacije te slobodi pedagoškog i metodičkog rada prema smjernicama hrvatskog nacionalnoga obrazovnog standarda, a u skladu s nacionalnim kurikulumom, nastavnim planovima i programima i državnim pedagoškim standardima,

6. stjecanje osnovnog obrazovanja temelj je za vertikalnu i horizontalnu prohodnost u sustavu odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj,

7. obrazovanje u školskoj ustanovi temelji se na decentralizaciji u smislu povećanja ovlaštenja i odgovornosti na lokalnoj i područnoj (regionalnoj) razini,

8. odgojno-obrazovna djelatnost u školskoj ustanovi temelji se na partnerstvu svih odgojno-obrazovnih čimbenika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini.

Državni pedagoški standardi

Članak 5.

(1) Državnim pedagoškim standardima utvrđuju se veličine matičnih i područnih škola te materijalni, kadrovski, zdravstveni, tehnički, informatički i drugi uvjeti za optimalno ostvarivanje nacionalnog kurikuluma i nastavnih planova i programa, radi osiguravanja jednakih uvjeta poučavanja i učenja te cjelovitog razvoja obrazovnog sustava u Republici Hrvatskoj.

(2) Državne pedagoške standarde na prijedlog Vlade Republike Hrvatske donosi Hrvatski sabor.

Nastava na hrvatskom jeziku

Članak 6.

Nastavu i druge oblike odgojno-obrazovnog rada, školske ustanove izvode na hrvatskom jeziku i latiničnom pismu.

Nastava na jeziku i pismu nacionalne manjine

Članak 7.

Osnovno i srednje obrazovanje djece pripadnika nacionalnih manjina, ostvaruje se prema odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, te odredbama ovog Zakona i drugih propisa.

Nastava na stranom jeziku

Članak 8.

(1) Osnovna i srednja škola (u daljnjem tekstu: škola) može dio nastavnih predmeta i sadržaja utvrđenih nastavnim planom i programom, osim na hrvatskom jeziku, izvoditi i na nekom od svjetskih jezika, uz odobrenje Ministarstva.

(2) Način i postupak utvrđivanja uvjeta za izvođenje nastave iz stavka 1. ovoga članka pravilnikom propisuje ministar.

II. MREŽA ŠKOLSKIH USTANOVA I PROGRAMA ODGOJA I OBRAZOVANJA TE UPIS UČENIKA U ŠKOLSKU USTANOVU

Članak 9.

- (1) Mreža školskih ustanova obuhvaća sve ustanove koje obavljaju djelatnost odgoja i obrazovanja na području za koje se mreža utvrđuje, sa svim objektima u kojima se provodi odgoj i obrazovanje.
- (2) Mreža iz stavka 1. ovoga članka obvezno sadrži:
- a) popis škola/ustanova u kojima se izvode:
 - redoviti programi odgoja i obrazovanja,
 - posebni programi za učenike s teškoćama,
 - redoviti programi i posebni programi za djecu s teškoćama u posebnim razrednim odjelima,
 - programi na jeziku i pismu nacionalnih manjina,
 - umjetnički programi,
 - sportski programi,
 - međunarodni programi,
 - alternativni programi,
 - produženi boravak ili cjelodnevna nastava,
 - srednjoškolski programi po sektorskim područjima za programe koje škole izvode;
 - b) popis ustanova prostorno prilagođenih osobama s invaliditetom;
 - c) popis školskih ustanova imenovanih vježbaonicama;
 - d) popis školskih ustanova imenovanih centrima izvrsnosti;
 - e) popis učeničkih domova.
- (3) Mrežom iz stavka 1. ovoga članka, za osnovne škole, utvrđuje se i upisno područje.
- (4) Mrežom iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju se i područja na kojima se mogu osnovati nove školske ustanove ili uvesti novi obrazovni programi.
- (5) Mreža iz stavka 1. ovoga članka ustrojava se na način da zadovoljava iskazane potrebe tržišta rada utvrđene sustavnim praćenjem i predviđanjem demografskih, gospodarskih i urbanističkih kretanja na području za koje se utvrđuje, udovoljava zahtjevima dostupnosti i racionalnog ustroja upisnih područja, odnosno školskih ustanova i programa odgoja i obrazovanja te ispunjava uvjete i mjerila propisane državnim pedagoškim standardima.
- (6) Dostupnost iz stavka 5. ovoga članka podrazumijeva mogućnost redovitog odgoja i obrazovanja svakom osnovnoškolskom obvezniku u osnovnoj školi, drugoj ovlaštenoj ustanovi ili školskom objektu, uz primjerenu udaljenost od mjesta stanovanja i prometnu povezanost koja ne ugrožava sigurnost učenika.
- (7) Dostupnost iz stavka 5. ovoga članka podrazumijeva mogućnost srednjeg odgoja i obrazovanja učeniku korištenjem svakodnevnog prijevoza ili smještajem u učeničkom domu.
- (8) Racionalni ustroj upisnih područja iz stavka 5. ovoga članka podrazumijeva optimalnu iskoristivost postojećih školskih prostornih, materijalnih i kadrovskih kapaciteta.
- (9) Mreža iz stavka 1. ovoga članka može se izmijeniti na temelju izmijenjenih okolnosti koje predstavljaju elemente za izradu mreže, kao što su naseljenost područja na kojemu djeluju školske ustanove, broj djece i demografska projekcija, geografski položaj, udaljenost školskih ustanova i potrebe tržišta rada.
- (10) U slučaju da je mrežom iz stavka 1. ovoga članka utvrđeno područje ili izvođenje novog programa iz stavka 4. ovoga članka te u slučaju iz stavka 9. ovoga članka, školska ustanova, odnosno program moći će se osnovati, odnosno izvoditi ako su ispunjene sve zakonske pretpostavke te uzimajući u obzir potrebna financijska sredstva.

(11) Škole, odnosno nastavni programi čija se djelatnost, odnosno izvođenje ni u kojem dijelu ne financira iz državnog proračuna, mogu se osnovati, odnosno izvoditi i ako nisu predviđeni mrežom iz stavka 1. ovoga članka, ako su ispunjeni svi zakonski preduvjeti.

Članak 10.

- (1) Mrežu iz članka 9. stavka 1. ovog Zakona za svoje područje predlažu osnivači.
- (2) Ministarstvo na temelju prijedloga osnivača, a uz mišljenje Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala, izrađuje konačan prijedlog mreže iz članka 9. stavka 1. ovoga Zakona za područje Republike Hrvatske.**
- (3) Mrežu za područje Republike Hrvatske, na prijedlog Ministarstva iz stavka 2. ovog članka, donosi Vlada Republike Hrvatske.

Trajanje i vrste škola

Članak 11.

- (1) Osnovna škola traje osam godina i izvodi redovite i posebne programe.
- (2) Osnovnim obrazovanjem učenik stječe znanja i sposobnosti za nastavak obrazovanja.
- (3) Srednje škole, ovisno o vrsti obrazovnog programa, jesu:
- gimnazije,
 - strukovne škole,
 - umjetničke škole.
- (4) Srednjim obrazovanjem učenik stječe znanja i sposobnosti za rad i nastavak obrazovanja.

Članak 12.

- (1) Osnovno obrazovanje počinje upisom u prvi razred osnovne škole, obvezno je za svu djecu, u pravilu od šeste do petnaeste godine života, a za učenike s višestrukim teškoćama u razvoju najdulje do 21 godine života.
- (2) Srednje obrazovanje počinje upisom u srednju školu.
- (3) Obrazovanje u školama koje ostvaruju umjetničke obrazovne programe izvodi se u skladu s posebnim propisom.
- (4) Obrazovanje u školama koje ostvaruju športske obrazovne programe počinje upisom u neki od tih programa čije se trajanje utvrđuje posebnim obrazovnim programima koje donosi Ministarstvo.

Članak 13.

- (1) U gimnazijama se izvodi nastavni plan i program u četverogodišnjem trajanju.
- (2) Gimnazije su opće ili specijalizirane, što se određuje prema vrsti nastavnog plana i programa.

Članak 14.

- (1) Djelatnost strukovnog obrazovanja ostvaruje se u skladu s odredbama ovog Zakona i posebnih zakona i drugih propisa.
- (2) Obrazovanjem za zanimanje policajac smatra se redovito srednjoškolsko obrazovanje kroz 3. i 4. razred, srednjoškolsko obrazovanje odraslih za zanimanje policajac te temeljni policijski tečaj.
- (3) Obrazovanje iz stavka 2. ovoga članka provodi isključivo Policijska škola u sastavu Policijske akademije ministarstva nadležnog za unutarnje poslove, pod uvjetima propisanim ovim Zakonom i posebnim zakonom.

Članak 15.

Umjetničko obrazovanje ostvaruje se u skladu s odredbama ovoga Zakona, posebnog zakona i drugih propisa.

Upisno područje

Članak 16.

- (1) Upisno područje je sastavni dio mreže školskih ustanova.
- (2) Upisno područje za osnovne škole je prostorno područje s kojeg se učenici upisuju u određenu osnovnu školu na temelju prebivališta, odnosno prijavljenog boravišta, a određuje se sukladno Državnom pedagoškom standardu.
- (3) Upisnim područjem s kojeg se učenici upisuju u osnovnu školu nad kojom osnivačka prava ima druga pravna ili fizička osoba iz članka 90. ovog Zakona, smatra se područje Republike Hrvatske.
- (4) Upisno područje s kojeg se učenici upisuju u osnovnu školu nad kojom osnivačka prava ima Republika Hrvatska utvrđuje se aktom o osnivanju osnovne škole.
- (5) Radi racionalnijeg raspoređivanja učenika ili rada škola u jednoj smjeni, može se spajanjem upisnih područja ili njihovih dijelova, utvrditi zajedničko upisno područje dviju ili više osnovnih škola istog osnivača.
- (6) Upisnim područjem s kojeg se učenici upisuju u srednju školu smatra se Republika Hrvatska.
- (7) Za učenike s teškoćama iz članka 65. stavka 1. ovog Zakona koji osnovno i srednje obrazovanje ostvaruju u redovitim školama prema posebnim obrazovnim programima upisno se područje određuje prema najbližoj školi koja provodi obrazovanje prema odgovarajućem programu.

Članak 17.

Upis djece u osnovnu školu provodi se prema planu upisa koji donosi ured državne uprave u županiji nadležan za poslove obrazovanja (u daljnjem tekstu: ured državne uprave), odnosno Gradski ured Grada Zagreba nadležan za poslove obrazovanja (u daljnjem tekstu: Gradski ured), na temelju upisnih područja utvrđenih u skladu s odredbama članka 16. ovog Zakona.

Članak 18.

- (1) Učenik se može upisati u prvi razred osnovne škole kojoj ne pripada prema upisnom području:
 - ako to ne izaziva povećanje broja razrednih odjela utvrđenih planom upisa u osnovnoj školi u koju se upisuje,
 - ako se upisuje u škole koje izvode alternativne, međunarodne te programe na jeziku i pismu nacionalnih manjina,
 - ako se upisuje u škole kojima je osnivač druga pravna ili fizička osoba iz članka 90. ovog Zakona.
- (2) U slučaju iz stavka 1. ovog članka ured državne uprave, odnosno Gradski ured dužan je o upisu učenika obavijestiti osnovnu školu u koju se učenik trebao upisati prema upisnom području.

Članak 19.

- (1) U prvi razred obveznoga osnovnog obrazovanja upisuju se djeca koja do 1. travnja tekuće godine imaju navršениh šest godina života.
- (2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, a na zahtjev roditelja, sukladno rješenju ureda državne uprave, odnosno Gradskog ureda, u prvi razred može se upisati dijete koje do 31. ožujka tekuće godine nema navršениh šest godina života.

(3) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, a na zahtjev stručnog povjerenstva škole, sukladno rješenju ureda državne uprave, odnosno Gradskog ureda, djetetu se može odgoditi upis u prvi razred osnovne škole za jednu školsku godinu.

(4) Dijete, odnosno učenik kojemu je zbog teškog oštećenja zdravlja onemogućeno redovito školovanje ili koje ima višestruke teškoće, a čiji su roditelji u skladu s posebnim propisima stekli pravo na status roditelja njegovatelja, odnosno dijete koje je s obzirom na vrstu, stupanj i težinu oštećenja steklo pravo na skrb izvan vlastite obitelji radi osposobljavanja na samozbrinjavanje u domu socijalne skrbi ili pravo na pomoć i njegu u kući, u sklopu kojeg se osigurava pružanje usluga psihosocijalne pomoći, može se privremeno osloboditi upisa u prvi razred osnovne škole, odnosno privremeno osloboditi već započetog školovanja.

(5) Za dijete, odnosno učenika iz stavka 4. ovoga članka roditelj podnosi zahtjev uredu državne uprave, odnosno Gradskom uredu.

Članak 20.

(1) Prije redovitog upisa u prvi razred osnovne škole stručno povjerenstvo škole utvrđuje psihofizičko stanje djeteta.

(2) Psihofizičko stanje djeteta, odnosno učenika utvrđuje se i radi prijevremenog upisa, odgode ili privremenog oslobađanja od upisa u prvi razred osnovne škole, privremenog oslobađanja od već započetog školovanja i radi utvrđivanja primjerenog školovanja.

(3) Psihofizičko stanje djeteta, odnosno učenika iz stavka 2. ovoga članka utvrđuje stručno povjerenstvo ureda državne uprave, odnosno Gradskog ureda.

(4) Postupak utvrđivanja psihofizičkog stanja djeteta, odnosno učenika iz stavka 1. i 2. ovoga članka te sastav stručnih povjerenstava iz stavka 1. i 3. ovoga članka propisuje ministar nadležan za obrazovanje (u daljnjem tekstu: ministar), uz prethodnu suglasnost ministra nadležnog za poslove zdravlja.

Članak 21.

(1) Ured državne uprave, odnosno Gradski ured na prijedlog povjerenstva iz članka 20. stavka 3. ovoga Zakona, donosi rješenje o:

- prijevremenom upisu,
- odgodi upisa u prvi razred osnovne škole,
- privremenom oslobađanju od školovanja,
- primjerenom programu osnovnog ili srednjeg obrazovanja za učenike s teškoćama u razvoju,
- o ukidanju rješenja o primjerenom programu osnovnog ili srednjeg obrazovanja za učenike s teškoćama u razvoju.

(2) Na rješenje iz stavka 1. ovog članka roditelj ima pravo žalbe Ministarstvu.

Članak 22.

(1) Redoviti učenici upisuju se u prvi razred srednje škole u dobi do navršениh 17 godina.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, uz odobrenje školskog odbora, u prvi razred srednje škole može se upisati učenik do navršениh 18 godina, a uz odobrenje Ministarstva učenik stariji od 18 godina.

(3) Prijave i upis u prve razrede srednjih škola provode se putem Nacionalnog informacijskog sustava prijava i upisa u srednje škole (NISpuŠŠ), osim u posebnim slučajevima propisanim odlukom o upisu.

(4) Pravo upisa u prvi razred srednje škole imaju svi kandidati nakon završenog osnovnog obrazovanja, pod jednakim uvjetima u okviru broja utvrđenog odlukom o upisu.

- (5) Strukturu razrednih odjela i broj učenika po programima za svoje područje planiraju osnivači u suradnji sa srednjim školama te ga dostavljaju Ministarstvu.
- (6) Konačan plan strukture razrednih odjela i broja učenika po programima izrađuje Ministarstvo.
- (7) Odluku o upisu, čiji je sastavni dio konačan plan strukture razrednih odjela i broj učenika po programima, za svaku školsku godinu donosi ministar.
- (8) Elemente i kriterije za izbor kandidata za upis u prvi razred srednje škole za sve vrste srednjih škola propisuje ministar pravilnikom.
- (9) Natječaj za upis učenika u prvi razred srednje škole objavljuje se na mrežnim stranicama i oglasnim pločama srednje škole i osnivača, a sadržaj natječaja propisuje se odlukom o upisu.

Članak 23.

- (1) Redoviti učenik može tijekom obrazovanja promijeniti upisani program u istoj ili drugoj školi, odnosno prijeći iz jedne škole u drugu koja ostvaruje isti obrazovni program, najkasnije do početka drugog polugodišta.
- (2) Na zahtjev učenika, odnosno roditelja, odluku o promjeni programa u istoj ili drugoj školi, odnosno odluku o prelasku iz jedne škole u drugu koja provodi isti obrazovni program donosi učiteljsko/nastavničko vijeće, vodeći računa o tome da odluka ne utječe na kvalitetu odgojno-obrazovnog procesa uz poštovanje propisanih pedagoških standarda.
- (3) Promjena programa u srednjoj školi može se uvjetovati polaganjem razlikovnih i/ili dopunskih ispita, a sadržaj razlikovnih, odnosno dopunskih ispita, te način i rokove polaganja ispita određuje nastavničko vijeće.
- (4) Škola iz koje učenik odlazi izdaje prijepis ocjena i ispisuje učenika u roku od sedam dana od dana primitka obavijesti i upisa učenika u drugu školu.
- (5) Učeniku prvog razreda srednje škole može se odlukom nastavnčkog vijeća omogućiti promjena upisanog programa u istoj ili drugoj školi, odnosno upis u drugu školu koja ostvaruje isti obrazovni program, ako učenik ima jednak ili veći broj bodova potrebnih za upis od zadnjeg učenika upisanoga u taj program u toj školi i toj školskoj godini.
- (6) Iznimno od stavka 5. ovoga članka, odlukom nastavnčkog vijeća, učeniku prvoga razreda srednje škole može se omogućiti promjena upisanoga programa, odnosno upis u drugu školu koja ostvaruje isti obrazovni program i s manjim brojem bodova, ako nakon provedenog upisnog postupka škola nije popunila sva slobodna upisna mjesta predviđena odlukom o upisu i strukturom upisa u programu u koji se učenik upisuje.
- (7) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ako se učenik preseli iz jednog mjesta u drugo, škola koja ostvaruje isti obrazovni program u drugom mjestu dužna je upisati učenika i nakon kraja prvog polugodišta.
- (8) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, škola je dužna upisati učenika i nakon kraja prvog polugodišta ako je učeniku izrečena pedagoška mjera preseljenja u drugu školu sukladno članku 84. ovoga Zakona.
- (9) Ako učenik prekine srednje obrazovanje, škola ga može upisati ako od kraja školske godine u kojoj je prekinuo obrazovanje do početka školske godine u kojoj nastavlja obrazovanje nije proteklo više od dvije školske godine, o čemu odluku donosi nastavničko vijeće.

Članak 24.

- (1) Učenik koji je stekao nižu razinu srednjeg obrazovanja, kao i učenik koji je završio obrazovni program u trajanju od tri godine, ima pravo, u skladu s potrebama tržišta

rada, steći višu razinu kvalifikacije nastavljanjem obrazovanja ili polaganjem ispita.

(2) Učenik iz stavka 1. ovoga članka može u roku od dvije godine od dana završetka strukovnog programa nastaviti školovanje u statusu redovitog učenika.

(3) Ostvarivanje prava iz stavka 1. i 2. ovoga članka uvjetuje se polaganjem razlikovnih, odnosno dopunskih ispita.

(4) Uvjete i načine nastavka obrazovanja za višu razinu kvalifikacije propisuje ministar pravilnikom.

Članak 25.

(Brisan.)

III. NACIONALNI KURIKULUM, NASTAVNI PLANOVI I PROGRAMI TE OBLICI RADA

Nacionalni kurikulum

Članak 26.

(1) Odgoj i obrazovanje u školi ostvaruje se na temelju nacionalnog kurikulumu, nastavnih planova i programa i školskog kurikulumu.

(2) Nacionalni kurikulum utvrđuje vrijednosti, načela, općeobrazovne ciljeve i ciljeve poučavanja, koncepciju učenja i poučavanja, pristupe poučavanju, obrazovne ciljeve po obrazovnim područjima i predmetima, međupredmetnim i/ili interdisciplinarnim temama i/ili modulima, definirane ishodišta obrazovanja, odnosno kompetencijama te vrednovanje i ocjenjivanje.

(3) Nacionalni kurikulum u cjelini i/ili njegove pojedine sastavnice donosi ministar.

Nastavni plan i program

Članak 27.

(1) Nastavnim planom i programom utvrđuje se tjedni i godišnji broj nastavnih sati za obvezne i izborne nastavne predmete, međupredmetne i/ili interdisciplinarne sadržaje i/ili module, njihov raspored po razredima, tjedni broj nastavnih sati po predmetima godišnji broj sati te ciljevi, zadaće i sadržaji svakog nastavnog predmeta.

(2) Izborni predmeti obvezni su tijekom cijele školske godine za sve učenike koji se za njih opredijele, a učenik bira izborni predmet ili izborne predmete na početku školske godine.

(3) Učenik može prestati pohađati izborni predmet nakon pisanog zahtjeva roditelja učenika koji se mora dostaviti učiteljskom/nastavničkom vijeću nakon završetka nastavne godine, a najkasnije do 15. kolovoza tekuće godine za sljedeću školsku godinu. Učenik srednje škole izborni predmet koji je prestao pohađati mora zamijeniti drugim izbornim predmetom.

(4) Iznimno od stavka 3. ovoga članka, roditelj djeteta osnovne škole u slučaju dugotrajnih zdravstvenih teškoća djeteta ili iz drugih opravdanih razloga, može podnijeti pisani zahtjev za prestankom pohađanja izbornog predmeta i tijekom nastavne godine.

(5) Međupredmetni i/ili interdisciplinarni sadržaji i/ili moduli mogu se ostvarivati u svim nastavnim predmetima i programima u koje je učenik uključen, a mogu se ostvarivati i kao posebni programi ili predmeti koje donosi ministar, ali uz obvezu propisivanja načina njihovog provođenja.

(6) Nastavni plan i program osnovne škole sadrži obvezne i izborne predmete te međupredmetne i/ili interdisciplinarne sadržaje i/ili module.

- (7) Nastavni plan i program gimnazija sadrži zajednički, izborni i fakultativni dio te međupredmetne i/ili interdisciplinarne sadržaje i/ili module.
- (8) Nastavni plan i program strukovnih škola sadrži zajednički općeobrazovni, posebni stručni i fakultativni dio te međupredmetne i/ili interdisciplinarne sadržaje i/ili module.
- (9) U zajedničkom općeobrazovnom i posebnom stručnom dijelu nastavnog plana i programa nalaze se i izborni predmeti od kojih učenik bira jedan ili više predmeta prema svojim interesima i sklonostima.
- (10) Zajednički dio nastavnog plana i programa gimnazije sadrži nastavne predmete koji su obvezni za sve učenike određene vrste programa, a izborni dio obuhvaća predmete od kojih učenik obvezno bira jedan ili više nastavnih predmeta prema svojim sklonostima.
- (11) Zajednički općeobrazovni dio nastavnog plana i programa za stjecanje srednje i niže stručne spreme sadrži općeobrazovne predmete koji su zajednički i obvezni za određenu razinu obrazovanja, a posebni stručni dio nastavnog plana i programa sadrži strukovne predmete (strukovno-teorijske predmete i praktičnu nastavu) koji su vezani za određeno zanimanje.
- (12) Fakultativni dio nastavnog plana i programa u srednjoj školi obuhvaća nastavne predmete, odnosno nastavne sadržaje kojima se zadovoljavaju interesi učenika u skladu s mogućnostima škole te sadržaje i oblike slobodnih aktivnosti. Ako se učenik srednje škole opredijeli za fakultativni predmet, dužan ga je pohađati tijekom nastavne godine.
- (13) Nastavne planove i programe obveznih, izbornih i programa međupredmetnih i/ili interdisciplinarnih sadržaja i/ili modula iz ovoga članka donosi ministar odlukom, a fakultativni dio srednja škola.

Članak 27.a

- (1) Strani jezik koji se počinje učiti u prvom razredu osnovne škole prvi je strani jezik do kraja osnovnog obrazovanja.
- (2) Učenik koji radi prelaska u drugu osnovnu školu nastavlja školovanje u osnovnoj školi koja ne izvodi nastavu stranog jezika koju je učenik do prelaska u tu školu pohađao, osnovna škola u kojoj učenik nastavlja školovanje dužna je učeniku omogućiti promjenu stranog jezika koji će biti prvi strani jezik, **uz uvjet da je na provjeri znanja utvrđena mogućnost uključivanja u nastavu tog stranog jezika**, ili mu omogućiti pohađanje stranog jezika u drugoj osnovnoj školi.
- (3) **Pisanu i usmenu provjeru znanja iz stavka 2. ovoga članka provodi tročlano povjerenstvo koje imenuje ravnatelj škole u kojoj učenik nastavlja školovanje.**
- (4) Ako učenik pohađa strani jezik u drugoj osnovnoj školi, ta je škola dužna osnovnoj školi u koju je učenik upisan dostaviti zaključnu ocjenu radi upisa u pedagošku dokumentaciju.
- (5) Uvjete i način pohađanja nastave stranog jezika u drugoj osnovnoj školi utvrđuje škola uz suglasnost ureda državne uprave, odnosno Gradskog ureda i roditelja učenika.
- (6) Ako učenik u osnovnoj školi ponavlja razred, škola mu je dužna omogućiti učenje stranog jezika koji mu je bio prvi strani jezik.

Školski kurikulum i godišnji plan i program rada školske ustanove

Članak 28.

- (1) Škola radi na temelju školskog kurikuluma i godišnjeg plana i programa rada, a učenički dom na temelju godišnjeg plana i programa rada.
- (2) Školski kurikulum utvrđuje dugoročni i kratkoročni plan i program škole s izvannastavnim i izvanškolskim aktivnostima, a donosi se na temelju nacionalnog kurikuluma i nastavnog plana i programa.
- (3) Školski kurikulum određuje nastavni plan i program izbornih predmeta, izvannastavne i

izvanškolske aktivnosti i druge odgojno-obrazovne aktivnosti, programe i projekte prema smjernicama hrvatskog nacionalnog obrazovnog standarda.

(4) Školskim kurikulumom se utvrđuje:

- aktivnost, program i/ili projekt
- ciljevi aktivnosti, programa i/ili projekta
- namjena aktivnosti, programa i/ili projekta
- nositelji aktivnosti, programa i/ili projekta i njihova odgovornost
- način realizacije aktivnosti, programa i/ili projekta
- vremenik aktivnosti, programa i/ili projekta
- **okvirni troškovnik aktivnosti, programa i/ili projekta**
- **način njegova praćenja.**

(5) Školski kurikulum donosi školski odbor **do 30. rujna** tekuće školske godine na prijedlog učiteljskog, odnosno nastavničkog vijeća.

(6) Godišnji plan i program rada donosi se na osnovi nastavnog plana i programa i školskog kurikuluma, a donosi ga školski, odnosno domski odbor do 30. rujna tekuće školske godine.

(7) Godišnjim planom i programom rada školske ustanove utvrđuje se mjesto, vrijeme, način i izvršitelji poslova, a sadrži:

- podatke o uvjetima rada,
- podatke o izvršiteljima poslova,
- godišnji kalendar rada,
- podatke o dnevnoj i tjednoj organizaciji rada,
- tjedni i godišnji broj sati po razredima i oblicima odgojno-obrazovnog rada,
- planove rada ravnatelja, učitelja, odnosno nastavnika te stručnih suradnika,
- planove rada školskog, odnosno domskog odbora i stručnih tijela,
- plan stručnog osposobljavanja i usavršavanja, u skladu s potrebama škole,
- podatke o ostalim aktivnostima u funkciji odgojno-obrazovnog rada i poslovanja školske ustanove.

(8) Škola je dužna elektroničkim putem Ministarstvu dostaviti godišnji plan i program te školski kurikulum do 5. listopada tekuće godine.

(9) Školski kurikulum i godišnji plan i program objavljuju se na mrežnim stranicama škole u skladu s propisima vezanim uz zaštitu osobnih podataka.

Eksperimentalni program

Članak 29.

(1) Školska ustanova može provoditi eksperimentalni program kojim se provjerava vrijednost novih obrazovnih sadržaja i/ili oblika i metoda rada i/ili nove nastavne opreme.

(2) Eksperimentalni program sadrži:

- ciljeve, zadaće, obrazovne rezultate, sadržaj,
- mjesto i način izvođenja,
- vrijeme potrebno za realizaciju programa,
- prostorne, kadrovske i druge uvjete,
- način stručnog praćenja i vrednovanja programa,
- financijska sredstva potrebna za realizaciju programa.

(3) Eksperimentalni program može predložiti školska ustanova, agencija nadležna za obrazovanje ili druga institucija iz sustava odgoja i obrazovanja.

(4) Uz zahtjev za izvođenje eksperimentalnog programa potrebno je priložiti dokaze o osiguranim uvjetima iz stavka 2. ovoga članka.

(5) Za provođenje eksperimentalnog programa može se odobriti i korištenje odgovarajućih udžbenika ili odstupanje od redovnog nastavnog plana i programa te organizacije rada, ako

to zahtijeva eksperimentalni program.

(6) Provođenje eksperimentalnog programa Ministarstvo će odobriti rješenjem. Protiv rješenja Ministarstva kojim se odlučuje o zahtjevu za provođenje eksperimentalnog programa žalba nije dopuštena, ali se može podnijeti tužba nadležnom upravnom sudu.

(7) Za provedbu eksperimentalnog programa može se objaviti javni poziv ili natječaj za školske ustanove temeljem kojeg se odabiru one koje će sudjelovati u provedbi istoga.

(8) Uz prijavu za javni poziv ili natječaj iz stavka 7. ovoga članka potrebno je priložiti dokaze o ispunjavanju uvjeta za provođenje eksperimentalnog programa utvrđenih javnim pozivom ili natječajem.

Alternativni i međunarodni program

Članak 30.

U školi se može ostvarivati odgojno-obrazovni rad prema alternativnim nastavnim programima, odnosno metodama, u skladu s ovim Zakonom i uz prethodno pozitivno mišljenje agencije nadležne za poslove odgoja i obrazovanja, odnosno strukovnog obrazovanja.

Članak 30.a

(1) Škola može izvoditi međunarodni nastavni plan i program i/ili kurikulum na stranom jeziku na temelju rješenja Ministarstva, protiv kojeg nezadovoljna strana može podnijeti tužbu Upravnom sudu.

(2) Međunarodnim nastavnim planom i programom i/ili kurikulumom iz stavka 1. ovoga članka smatra se standardizirani program međunarodne organizacije ili institucije koji se provodi i u drugim državama.

(3) Škole koje provode međunarodne programe obvezno izvode program/kurikulum nastave Hrvatskog jezika, Prirode i društva Republike Hrvatske, odnosno Povijesti i Geografije Republike Hrvatske, koji su obvezni za sve učenike.

(4) Učenici kojima je hrvatski jezik materinski jezik uče Hrvatski jezik prema redovitim planovima i programima za osnovnu ili srednju školu, a ostali učenici kao strani jezik.

(5) Plan i program/kurikulum za nastavni predmet Hrvatskog jezika kao stranog jezika te Prirode i društva Republike Hrvatske, odnosno Povijesti i Geografije Republike Hrvatske donosi ministar odlukom.

(6) Na kraju srednjoškolskog obrazovanja po međunarodnom nastavnom planu i programu i/ili kurikulumu nadležna međunarodna organizacija ili institucija izdaje učeniku javnu ispravu kojom se dokazuje završetak srednjoškolskog obrazovanja.

Umjetnički i športski program

Članak 31.

(1) Škola može izvoditi umjetničko i športsko obrazovanje u skladu s ovim Zakonom, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

(2) Programe za školovanje iz stavka 1. ovog članka i uvjete za njihovo izvođenje donosi ministar.

Posebni program

Članak 32.

Škola može, uz suglasnost Ministarstva, ustrojiti poseban razredni odjel za djecu s teškoćama iz članka 65. stavka 1. ovog Zakona radi izvođenja posebnog programa koji nije utvrđen mrežom školskih ustanova i programa obrazovanja.

Dopunska nastava

Članak 33.

- (1) Za učenike kojima je potrebna pomoć u učenju škola je dužna organizirati dopunsku nastavu.
- (2) Dopunska nastava organizira se na određeno vrijeme kad je takav oblik pomoći učenicima potreban.

Dodatna nastava

Članak 34.

Za učenike koji u određenom nastavnom predmetu ostvaruju natprosječne rezultate ili pokazuju poseban interes za određeni nastavni predmet škola je dužna organizirati dodatnu nastavu u koju se učenik uključuje na temelju vlastite odluke.

Izvanastavne aktivnosti

Članak 35.

- (1) Radi zadovoljavanja različitih potreba i interesa učenika školska ustanova organizira posebne izvanastavne aktivnosti.
- (2) Izvanastavne aktivnosti se planiraju školskim kurikulumom i godišnjim planom i programom rada neposrednih nositelja odgojno-obrazovne djelatnosti u školskoj ustanovi.
- (3) Izvanastavne aktivnosti nisu obvezni dio učenikovog opterećenja, ali se mogu priznati učenicima kao ispunjavanje obveza u školi.

Izvanškolske aktivnosti

Članak 36.

- (1) Učenik može biti uključen u izvanškolske aktivnosti.
- (2) Rad učenika u izvanškolskim aktivnostima može se priznati učenicima kao ispunjavanje školskih obveza.

Članak 37.

- (1) Škola može planirati u godišnjem planu i programu rada škole i školskom kurikulumu poludnevne, jednodnevne i višednevne odgojno-obrazovne aktivnosti u mjestu i izvan mjesta u kojem je smještena.
- (2) Aktivnosti iz stavka 1. ovog članka su: izleti, ekskurzije i druge aktivnosti koje su isključivo u funkciji realizacije nacionalnog kurikulumu i nastavnog plana i programa.
- (3) Načine, uvjete, mjere sigurnosti te prava i obveze korisnika i davatelja usluga vezanih uz aktivnosti iz stavka 2. ovoga članka propisuje ministar pravilnikom.

Članak 38.

- (1) Za svaku aktivnost iz članka 37. ovog Zakona, škola je dužna izraditi detaljan program aktivnosti s ciljevima, načinom realizacije, vremenikom, troškovnikom, načinom financiranja i načinom vrednovanja, te zatražiti pisanu suglasnost roditelja.
- (2) Za svaku aktivnost iz članka 37. ovog Zakona, škola uz voditelja mora osigurati pratnju

sukladno broju učenika, a za učenike s teškoćama pratnju sukladno njihovim teškoćama.
(3) Program aktivnosti je dio godišnjeg plana i programa rada škole i školskog kurikuluma.

Učeničke zadruge

Članak 39.

- (1) Škola može osnovati učeničku zadrugu kao oblik izvannastavne aktivnosti sukladno statutu škole i posebnim propisima.
- (2) Škola može stavljati u promet proizvode nastale kao rezultat rada učenika.
- (3) Sredstva stečena prometom proizvoda i usluga učeničke zadruge posebno se evidentiraju, a mogu se uporabiti samo za rad učeničke zadruge i unapređenje odgojno-obrazovnog rada škole.

Učenički klubovi i društva

Članak 40.

- (1) Školska ustanova može osnivati učeničke klubove i društva.
- (2) Učenički klubovi i društva ustrojavaju se sukladno statutu školske ustanove i posebnim propisima.

Vježbaonice za studente

Članak 41.

- (1) Škola i učenički dom može biti vježbaonica za studente koji se pripremaju za odgojno-obrazovni rad s učenicima.
- (2) Uvjete, način rada, kriterije financiranja te raspored vježbaonica, propisuje ministar na prijedlog visokih učilišta koji pripremaju studente za odgojno-obrazovni rad s učenicima.

Nastava u kući, odnosno zdravstvenoj ustanovi

Članak 42.

- (1) Za učenike koji zbog većih motoričkih teškoća ili kroničnih bolesti ne mogu polaziti nastavu, škola uz odobrenje Ministarstva organizira nastavu u kući, odnosno zdravstvenoj ustanovi ako se učenik nalazi na dužem liječenju te omogućava polaganje predmetnog ili razrednog ispita.
- (2) Nastava iz stavka 1. ovog članka može se provoditi u obliku nastave na daljinu (virtualna nastava), korištenjem sredstava elektroničke komunikacije.
- (3) Škola u okviru raspoloživih sredstava osigurava učenicima iz stavka 1. ovog članka, odgovarajuća pomagala za provođenje nastave na daljinu.
Dopunska nastava za učenike koji započinju odnosno nastavljaju obrazovanje u Republici Hrvatskoj

Članak 43.

- (1) Posebnu pomoć škole su dužne pružati djeci koja imaju pravo na školovanje u Republici Hrvatskoj, a ne znaju ili nedostatan poznaju hrvatski jezik.
- (2) Posebnu pomoć škole su dužne pružiti i djeci za koju je obrazovanje prema ovom Zakonu obvezno i koja imaju boravak na području Republike Hrvatske, a članovi su obitelji radnika koji je državljanin države članice Europske unije te obavlja ili je obavljao samostalnu djelatnost, odnosno koji je zaposlen ili je bio zaposlen na području Republike Hrvatske.
- (3) Radi učinkovite integracije učenika iz stavka 1. i 2. ovog članka, škola organizira

individualne i skupne oblike neposrednog odgojno-obrazovnog rada kojima se tim učenicima omogućuje učinkovito svladavanje hrvatskog jezika i nadoknađuje nedovoljno znanje u pojedinim nastavnim predmetima.

(4) Neposredni odgojno-obrazovni rad iz stavka 3. ovog članka provodi se u pripreмноj i dopunskoj nastavi.

(5) Pripreмна nastava namijenjena je učenicima nedostatnog znanja hrvatskog jezika i podrazumijeva intenzivno učenje hrvatskog jezika tijekom najviše jedne nastavne godine.

(6) Pripreмна nastava provodi se prema posebnom programu i organizira u školi koju utvrđuje ured državne uprave, odnosno Gradski ured.

(7) Tijekom pohađanja pripreმne nastave učenik može u manjem opsegu pohađati sate redovite nastave u školi u kojoj je upisan i to onih nastavnih predmeta kod kojih slabije znanje hrvatskog jezika ne predstavlja znatniju zapreku za praćenje nastave.

(8) Dopunska nastava organizira se iz nastavnih predmeta za koje postoji potreba, a učenik je pohađa uz redovito pohađanje nastave.

(9) Količinu pripreმne i dopunske nastave planiraju škole sukladno stvarnim potrebama, uz prethodnu suglasnost Ministarstva.

(10) Programe i način provedbe neposrednog odgojno-obrazovnog rada iz stavka 4. ovog članka, kao i mjere za osposobljavanje učitelja i nastavnika koji provode neposredni odgojno-obrazovni rad iz stavka 4. ovog članka, propisuje ministar.

Članak 44.

(1) Učenici za koje je obrazovanje prema ovom Zakonu obvezno i koji imaju boravak na području Republike Hrvatske, a djeca su državljanina države članice Europske unije koji obavlja ili je obavljao samostalnu djelatnost, odnosno koji je zaposlen ili je bio zaposlen na području Republike Hrvatske, imaju pravo stjecati znanja iz materinskog jezika i kulture države svojeg podrijetla.

(2) Ured državne uprave odnosno Gradski ured prema mjestu boravka učenika iz stavka 1. ovog članka dužan je osigurati, u skladu s mogućnostima i u suradnji s osnivačima škola i državom podrijetla učenika, potporu nastave materinskog jezika i kulture države podrijetla učenika. Ured državne uprave odnosno Gradski ured dužan je osigurati i potporu za pripremu učitelja i nastavnika koji će provoditi nastavu materinskog jezika i kulture države podrijetla učenika.

(3) Programe i način provedbe nastave materinskog jezika i kulture države podrijetla iz stavka 1. i 2. ovog članka propisuje ministar.

Članak 45.

(1) Djeca državljana država članica Europske unije imaju pravo na osnovno i srednje obrazovanje kao i hrvatski državljani te se upisuju u školske ustanove u Republici Hrvatskoj pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani.

(2) Djeca državljana Republike Hrvatske koja su se obrazovala u nekoj državi članici Europske unije, a nastavljaju obrazovanje u Republici Hrvatskoj, imaju pravo na osnovno i srednje obrazovanje pod istim uvjetima kao i hrvatski državljani koji se obrazuju u školskim ustanovama u Republici Hrvatskoj.

Članak 46.

(1) Odredbe članka 43. i 45. ovog Zakona na odgovarajući se način primjenjuju na azilante, tražitelje azila, strance pod supsidijarnom zaštitom i strance pod privremenom zaštitom.

(2) Strancima koji nezakonito borave u Republici Hrvatskoj omogućit će se pohađanje nastave u osnovnom obrazovanju ako:

– su smješteni u prihvatnom centru za strance,

- im je prisilno udaljenje privremeno odgođeno ili
- im je određen rok za povratak, tijekom trajanja roka.

Hrvatska nastava u inozemstvu

Članak 47.

- (1) Za dodatno školovanje djece državljana Republike Hrvatske u inozemstvu organizira se nastava hrvatskog jezika i kulture – hrvatska nastava u inozemstvu, koja se obavlja prema kurikulumu hrvatske nastave u inozemstvu, u skladu s ovim Zakonom, međunarodnim ugovorima i propisima zemlje u kojoj se nastava izvodi.
- (2) Uvjete i postupak izbora učitelja za rad u hrvatskoj nastavi u inozemstvu propisuje ministar.

IV. ORGANIZACIJA RADA ŠKOLE

Članak 48.

- (1) Školska godina počinje 1. rujna, a završava 31. kolovoza i ima dva polugodišta.
- (2) Tijekom školske godine učenici imaju pravo na zimski, proljetni i ljetni odmor.
- (3) Odgojno-obrazovni rad ostvaruje se u pravilu u najmanje 175 nastavnih dana, odnosno u 35 nastavnih tjedana, a za učenike završnih razreda srednjih škola u najmanje 160 nastavnih dana, odnosno 32 nastavna tjedna.
- (4) Nastavnu godinu, odnosno početak i završetak nastave, broj radnih dana i odmora učenika za svaku školsku godinu propisuje ministar odlukom.
- (5) Odgojno-obrazovni rad iznimno može trajati i kraće od vremena propisanog stavkom 3. ovoga članka, i to u slučaju proglašenja katastrofe, elementarne nepogode, stanja neposredne ugroženosti i ratnog stanja, o čemu ministar donosi odluku.**

Članak 49.

- (1) Odgojno-obrazovni rad u školi se izvodi u jednoj smjeni, ako to dopuštaju prostorni, kadrovski i drugi uvjeti rada.
- (2) Odgojno-obrazovni rad u osnovnoj školi može biti organiziran kao poludnevni ili s produženim boravkom za učenike razredne nastave, a u školama koje rade u jednoj smjeni kao cjelodnevni.
- (3) Škola je dužna tijekom cijele školske godine osigurati uvjete za ostvarenje svoje pedagoške i javne funkcije, a prema mogućnostima škole i interesima učenika.
- (4) Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave izradit će plan aktivnosti i osigurati uvjete za njihovu realizaciju u vrijeme učeničkih odmora.
- (5) Promjene u radu i organizaciji, školske ustanove su dužne pravodobno najaviti roditeljima, učenicima, osnivaču i uredu državne uprave, odnosno Gradskom uredu.

Članak 50.

- (1) U školi se izvodi nastava tijekom pet radnih dana tjedno.
- (2) Osnovna škola može izvoditi nastavu tijekom šest dana tjedno ako tjedno radi u više od dvije smjene, a srednja škola ako to zahtijevaju prostorni, organizacijski ili drugi uvjeti rada.

Članak 51.

- (1) Dnevno trajanje nastave učenika utvrđuje se rasporedom sati s time da nastava za učenike razredne nastave ne može iznositi više od 4 sata dnevno, a za ostale učenike osnovne škole više od 6 sati dnevno.
- (2) Za učenike srednje škole godišnji broj nastavnih sati može iznositi najviše 1.120 sati, a

tjedni 32 nastavna sata, osim u programima čiji se veći dio izvodi u obliku vježbi i praktične nastave.

(3) Učenik uključen u nastavu na jeziku i pismu nacionalne manjine iznimno od stavka 1. i 2. ovog članka može biti opterećen većim dnevnim, tjednim i godišnjim brojem sati, sukladno Državnom pedagoškom standardu.

(4) Nastavni sat traje 45 minuta ako nastavnim planom i programom nije drukčije određeno.

(5) Iznimno, trajanje nastavnog sata može se mijenjati zbog posebnih okolnosti, uz prethodnu suglasnost ministarstva.

(6) Sat praktične nastave traje 60 minuta ako se izvodi izvan srednje škole.

Članak 52.

(1) Nastava se organizira po razredima, a neposredno izvodi u razrednom odjelu i obrazovnoj skupini.

(2) Broj razrednih odjela u osnovnoj školi utvrđuje ured državne uprave, odnosno Gradski ured.

(3) Za učenike od prvog do četvrtog razreda osnovne škole, nastava se organizira kao razredna, a za učenike od petog do osmog razreda kao predmetna nastava.

(4) Iznimno od stavka 3. ovog članka, za učenike od prvog do četvrtog razreda osnovne škole može se organizirati predmetna nastava ako je to predviđeno nastavnim planom i programom, a za učenike s teškoćama od petog do osmog razreda osnovne škole, može se organizirati razredna nastava.

Članak 53.

(1) Razredni odjel sastavlja se od učenika istog razreda, a u srednjoj školi, u pravilu, prema istom programu obrazovanja.

(2) U osnovnoj školi u kojoj zbog nedovoljnog broja učenika nije moguće ustrojiti razredni odjel od učenika istog razreda, ustrojiti će se kombinirani razredni odjel učenika razredne nastave i/ili kombinirani razredni odjel predmetne nastave.

(3) Način organiziranja nastave u obrtničkim školama i praktične nastave u strukovnim školama propisuje ministar.

Članak 54.

(1) Broj učenika u redovitom i kombiniranom razrednom odjelu ili odgojno-obrazovnoj skupini osnovne škole propisuje ministar u skladu s državnim pedagoškim standardima.

(2) Odluku o broju učenika u razrednom odjelu srednje škole na početku svake školske godine donosi ministar u skladu s državnim pedagoškim standardima.

(3) Broj učenika u razrednome odjelu i obrazovnoj skupini umjetničkih škola određuje se prema specifičnostima izvođenja nastave.

Knjižnica

Članak 55.

(1) Školska ustanova ima knjižnicu.

(2) Djelatnost knjižnice iz stavka 1. ovog članka sastavni je dio obrazovnog procesa u kojem se stručno-knjižnična djelatnost obavlja u manjem opsegu ili uobičajeno i služi za ostvarivanje obrazovnog procesa.

(3) Knjižnica mora udovoljavati uvjetima koji su propisani standardima.

Udžbenici

Članak 56.

U školi se upotrebljavaju udžbenici koje je odobrilo Ministarstvo prema posebnom zakonu.

Suradnja školskih ustanova

Članak 57.

- (1) Školske ustanove surađuju u ostvarivanju odgojno-obrazovne djelatnosti, te radi optimalnog upisa i preseljenja učenika.
- (2) Škole ostvaruju suradnju i primanjem usluga od strane ustanove socijalne skrbi odnosno zdravstvene ustanove, a osobito u dijelu s rehabilitacijskim uslugama i sadržajima.
- (3) Školske ustanove surađuju sa zavodima za zapošljavanje i drugim ustanovama u cilju pravodobne informiranosti i profesionalne orijentacije učenika.

Kućni red

Članak 58.

- (1) Školski ili domski odbor, nakon provedene rasprave na učiteljskom/nastavničkom/odgajateljskom vijeću te vijeću roditelja i vijeću učenika donosi etički kodeks neposrednih nositelja odgojno-obrazovne djelatnosti u školskoj ustanovi.**
- (2) Školski ili domski odbor donosi kućni red nakon provedene rasprave na učiteljskom/nastavničkom/odgajateljskom vijeću te vijeću roditelja i vijeću učenika.**

Zabrana promidžbe i prodaje u školskim ustanovama

Članak 59.

U školskim ustanovama zabranjen je svaki oblik promidžbe i prodaje proizvoda koji nisu u skladu s ciljevima odgoja i obrazovanja.

V. UČENICI

Članak 60.

- (1) Status redovitog učenika stječe se upisom u školu, a može se imati samo u jednoj školi.
- (2) Iznimno od stavka 1. ovog članka, učenik koji je upisan u umjetničku školu može se upisati u još jednu školu.

Članak 61.

- (1) Prava učenika su:
 - pravo na obavještenost o svim pitanjima koja se na njega odnose,
 - pravo na savjet i pomoć u rješavanju problema, a sukladno njegovom najboljem interesu,
 - pravo na uvažavanje njegovog mišljenja,
 - pravo na pomoć drugih učenika školske ustanove,
 - pravo na pritužbu koju može predati učiteljima, odnosno nastavnicima, ravnatelju i školskom odboru,
 - pravo na sudjelovanje u radu vijeća učenika te u izradi i provedbi kućnog reda,
 - pravo na predlaganje poboljšanja odgojno-obrazovnog procesa i odgojno-obrazovnog rada.
- (2) Obveze učenika su:
 - pohađanje obveznog dijela programa i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada koje je izabrao,
 - pridržavanje pravila kućnog reda,

- ispunjavanje uputa učitelja, odnosno nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja i drugih zaposlenika škole, a koje su u skladu s pravnim propisima i kućnim redom,
- čuvanje udžbenika i drugih obrazovnih i nastavnih sredstava.

Učenici s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama

Članak 62.

- (1) Učenici s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama su daroviti učenici i učenici s teškoćama.
- (2) Obrazovanje učenika s posebnim odgojno-obrazovnim potrebama provodi se u skladu s ovim Zakonom, ako posebnim propisima nije drukčije određeno.

Daroviti učenici

Članak 63.

- (1) Škola provodi uočavanje, praćenje i poticanje darovitih učenika te im organizira dodatni rad prema njihovim sklonostima, sposobnostima i interesima.
- (2) Program za darovite učenike te način uočavanja, školovanja, praćenja i poticanja darovitih učenika propisuje ministar.

Članak 64.

- (1) Učenik koji se ističe znanjem i sposobnostima ima pravo završiti školu u kraćem vremenu od propisanog.
- (2) U tijeku jedne školske godine učenik može završiti dva razreda.
- (3) Uvjete i postupak pod kojima učenik može završiti školu u kraćem vremenu propisuje ministar.

Učenici s teškoćama

Članak 65.

- (1) Učenici s teškoćama su:
 - učenici s teškoćama u razvoju,
 - učenici s teškoćama u učenju, problemima u ponašanju i emocionalnim problemima,
 - učenici s teškoćama uvjetovanim odgojnim, socijalnim, ekonomskim, kulturalnim i jezičnim čimbenicima.
- (2) Vrste teškoća iz stavka 1. ovoga članka na temelju kojih učenik ostvaruje pravo na primjerene programe školovanja i primjerene oblike pomoći školovanja propisuje ministar.
- (3) Posebne nastavne planove i programe za školovanje učenika iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka, donosi ministar.
- (4) Vrstu teškoća iz stavka 2. ovog članka, primjeren program školovanja i primjeren oblik pomoći za pojedinog učenika utvrđuje povjerenstvo iz članka 20. ovog Zakona.

Članak 65.a

- (1) Za učenike u riziku za razvoj problema u ponašanju i učenike s problemima u ponašanju provodi se odgojno-obrazovna podrška i stručni tretman.**
- (2) Način i oblik provođenja odgojno-obrazovne podrške i stručnog tretmana propisuje ministar pravilnikom.**

Prestanak statusa učenika

Članak 66.

- (1) Učeniku srednje škole prestaje status redovitog učenika:
- na kraju školske godine u kojoj je završio srednje obrazovanje,
 - kada se ispiše iz srednje škole,
 - kada se ne upiše u sljedeći razred srednje škole u skladu s odredbom članka 79. stavka 1. ovog Zakona.
- (2) Učeniku koji je završio zadnji razred upisanoga obrazovnog programa, ali nije položio državnu maturu, odnosno nije izradio i obranio završni rad, status redovitog učenika prestaje godinu dana nakon završetka školske godine u kojoj je završio zadnji razred upisanoga obrazovnog programa.

Sigurnost i zaštita zdravlja u školskim ustanovama

Članak 67.

Školske ustanove dužne su:

- stvarati uvjete za zdrav mentalni i fizički razvoj te socijalnu dobrobit učenika,
- sprječavati neprihvatljive oblike ponašanja,
- brinuti se o sigurnosti učenika,
- osigurati uvjete za uspješnost svakog učenika u učenju,
- brinuti se o zdravstvenom stanju učenika i o tome obavještavati nadležnog liječnika škole – specijalistu školske medicine i roditelje,
- pratiti socijalne probleme i pojave kod učenika i poduzimati mjere za otklanjanje njihovih uzroka i posljedica, u suradnji s tijelima socijalne skrbi odnosno drugim nadležnim tijelima,
- voditi evidenciju o neprihvatljivim oblicima ponašanja učenika,
- pružati savjetodavni rad učenicima.

Prehrana učenika

Članak 68.

Osnovne škole dužne su organizirati prehranu učenika dok borave u školi u skladu s propisanim normativima koje donosi ministarstvo nadležno za zdravstvo.

Prijevoz učenika

Članak 69.

- (1) Osnivač je dužan organizirati prijevoz učenicima razredne nastave (1. – 4. razred) koji imaju adresu stanovanja udaljenu od škole najmanje tri kilometra.
- (2) Osnivač je dužan organizirati prijevoz učenicima predmetne nastave (5. – 8. razred) koji imaju adresu stanovanja udaljenu od škole najmanje pet kilometara.
- (3) Prijevoz se organizira od najbliže postaje međumjesnog ili gradskog prijevoza do škole ili školi najbliže postaje međumjesnog ili gradskog prijevoza i obrnuto. U slučaju da međumjesni ili gradski prijevoz nije organiziran polazišnu točku utvrđuje osnivač.**
- (4) Za učenike s teškoćama iz članka 65. stavka 1. ovog Zakona osigurava se prijevoz bez obzira na udaljenost i prijevoz pratitelja kada je zbog vrste i stupnja teškoća pratitelj potreban, a sukladno rješenju o primjerenom obliku školovanja.
- (5) Ako se učenik osnovne škole iz stavka 1. i 2. ovog članka upiše u školu izvan upisnog područja, osnivač nije dužan snositi troškove prijevoza učenika.
- (6) Ako se učenik iz stavka 5. ovog članka ne upiše u školu sukladno aktu tijela državne uprave, osnivač nije dužan snositi troškove prijevoza učenika.

Obveza zaštite prava učenika

Članak 70.

- (1) Učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ostali radnici u školskim ustanovama dužni su poduzimati mjere zaštite prava učenika te o svakom kršenju tih prava, posebice o oblicima tjelesnog ili duševnog nasilja, spolne zloporabe, zanemarivanja ili nehajnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika, odmah izvijestiti ravnatelja školske ustanove koji je to dužan javiti tijelu socijalne skrbi, odnosno drugom nadležnom tijelu.
- (2) Način postupanja učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima, propisuje ministar.

Vijeće učenika

Članak 71.

- (1) U školi se osniva vijeće učenika koje čine predstavnici učenika svakog razrednog odjela.
- (2) Predstavnik vijeća učenika sudjeluje u radu tijela škole kada se odlučuje o pravima i obvezama učenika, bez prava odlučivanja.
- (3) Način izbora i djelokrug rada vijeća učenika utvrđuje se statutom škole.

VI. PRAĆENJE I OCJENJIVANJE UČENIČKIH POSTIGNUĆA

Članak 72.

- (1) Uspjeh redovitih učenika prati se i ocjenjuje tijekom nastave, a učenici se ocjenjuju iz svakog nastavnog predmeta i iz vladanja.
- (2) Ocjene iz nastavnih predmeta utvrđuju se brojčano, a ocjene iz vladanja opisno.
- (3) Brojčane ocjene učenika u pojedinim nastavnim predmetima su: odličan (5), vrlo dobar (4), dobar (3), dovoljan (2) i nedovoljan (1), a sve su ocjene osim ocjene nedovoljan (1) prolazne.
- (4) Učenici koji na kraju školske godine imaju prolazne ocjene iz svakog nastavnog predmeta prelaze u viši razred.
- (5) Opisne ocjene iz vladanja su: uzorno, dobro i loše.
- (6) U školama koje ostvaruju alternativni ili međunarodni program učenik se ocjenjuje sukladno programu koji se ostvaruje.
- (7) U školi koja izvodi nastavu po nastavnom planu i programu jezika i kulture za pripadnike nacionalne manjine, a u skladu sa Zakonom o odgoju i obrazovanju na jeziku i pismu nacionalnih manjina, učenik se posebno ocjenjuje, a ocjena se upisuje u razrednu svjedodžbu.
- (8) Ocjene učenika s teškoćama iskazuje se opisno ili brojčano, ovisno o programu u koji je uključen.
- (9) Način praćenja i ocjenjivanja učenika propisuje ministar.

Članak 73.

- (1) Na osnovi praćenja i vrednovanja tijekom nastavne godine zaključnu ocjenu iz nastavnog predmeta utvrđuje učitelj, odnosno nastavnik nastavnog predmeta, a ocjenu iz vladanja razredno vijeće na prijedlog razrednika.**
- (2) Uspjeh učenika i zaključna ocjena za svaki nastavni predmet utvrđuje se javno u razrednom odjelu, odnosno obrazovnoj skupini na kraju nastavne godine.
- (3) U slučaju izbjivanja ili spriječenosti učitelja, odnosno nastavnika određenog nastavnog

predmeta, odnosno razrednika, ocjenu utvrđuje razredno vijeće na prijedlog učitelja, odnosno nastavnika ili stručnog suradnika kojeg odredi ravnatelj.

Članak 74.

- (1) Opći uspjeh utvrđuje se kao: odličan, vrlo dobar, dobar, dovoljan i nedovoljan.
- (2) Opći uspjeh učenika koji ima sve ocjene prolazne utvrđuje se aritmetičkom sredinom ocjena iz svih predmeta, i to ocjenom:
 - odličan – ako ima srednju ocjenu najmanje 4,50
 - vrlo dobar – ako ima srednju ocjenu 3,50 do 4,49
 - dobar – ako ima srednju ocjenu od 2,50 do 3,49
 - dovoljan – ako ima srednju ocjenu 2 do 2,49
- (3) Opći uspjeh učenika od prvog do četvrtog razreda osnovne škole utvrđuje razredni učitelj, a opći uspjeh učenika od petog razreda osnovne škole do završnog razreda srednje škole, na prijedlog razrednika utvrđuje razredno vijeće.
- (4) Učeniku se utvrđuje opći uspjeh nedovoljan (1) ako mu je na kraju nastavne godine zaključena ocjena nedovoljan iz najmanje tri nastavna predmeta, odnosno ako nije položio popravni ispit u propisanim rokovima.
- (5) Učenik kojemu je opći uspjeh utvrđen ocjenom nedovoljan (1) ponavlja razred.

Članak 75.

- (1) Za učenika koji na kraju nastavne godine ima ocjenu nedovoljan (1) iz najviše dva nastavna predmeta, škola je dužna organizirati pomoć u učenju i nadoknađivanju znanja kroz dopunski rad koji je učenik dužan pohađati.**
- (2) Trajanje dopunskog rada iz stavka 1. ovoga članka utvrđuje učiteljsko/nastavničko vijeće po nastavnim predmetima i ne može biti kraće od 10 i dulje od 25 sati po nastavnom predmetu.**
- (3) U slučaju da učenik tijekom dopunskog rada iz stavka 1. ovoga članka ostvari očekivane ishode, učitelj, odnosno nastavnik zaključuje mu prolaznu ocjenu. S ocjenom ili potrebom upućivanja na popravni ispit učitelj, odnosno nastavnik dužan je upoznati učenika na zadnjem satu dopunskog rada.**
- (4) Ako se učeniku od četvrtog do osmog razreda osnovne škole i učeniku srednje škole nakon dopunskog rada ne zaključi prolazna ocjena, učenik se upućuje na popravni ispit koji se održava krajem školske godine, a najkasnije do 25. kolovoza tekuće godine.**
- (5) Popravni ispit polaže se pred ispitnim povjerenstvom koje imenuje ravnatelj, a ocjena povjerenstva je konačna. Način polaganja popravnih ispita uređuje se statutom škole.**
- (6) Termine održavanja popravnih ispita određuje učiteljsko/nastavničko vijeće te ih objavljuje na mrežnim stranicama i oglasnoj ploči škole.**

Članak 76.

- (1) Učenik ili roditelj koji nije zadovoljan zaključenom ocjenom iz pojedinog nastavnog predmeta ima pravo u roku od dva dana od završetka nastavne godine podnijeti zahtjev učiteljskom/nastavničkom vijeću radi polaganja ispita pred povjerenstvom.**
- (2) Polaganje ispita iz stavka 1. ovoga članka provodi se u roku od dva dana od dana podnošenja zahtjeva.**
- (3) Povjerenstvo čine tri člana koje određuje učiteljsko/nastavničko vijeće.**
- (4) Ako je povjerenstvo na ispitu utvrdilo prolaznu ocjenu, ocjena povjerenstva je konačna.**
- (5) U slučaju da je povjerenstvo učeniku utvrdilo ocjenu nedovoljan (1), a učenik ima zaključenu ocjenu nedovoljan (1) iz najviše dvaju nastavnih predmeta, upućuje ga se na**

dopunski rad iz članka 75. stavka 1. ovoga Zakona.

(6) Način polaganja ispita pred povjerenstvom uređuje se statutom škole.

(7) Učenik ili roditelj koji nije zadovoljan ocjenom iz vladanja može u roku od dva dana podnijeti zahtjev učiteljskom/nastavničkom vijeću radi preispitivanja ocjene. Odluka o ocjeni iz vladanja učiteljskog/nastavničkog vijeća je konačna.

Članak 77.

(1) Učenik koji iz opravdanih razloga nije mogao pohađati nastavu i biti ocijenjen iz jednog ili više predmeta upućuje se na polaganje predmetnog ili razrednog ispita.

(2) Ako učenik zbog bolesti ili drugog opravdanog razloga ne pristupi popravnom ili predmetnom odnosno razrednom ispitu u propisanim rokovima, škola mu je dužna omogućiti polaganje ispita nakon prestanka razloga zbog kojeg nije pristupio ispitu.

(3) Razlozi i način polaganja razrednih i predmetnih ispita utvrđuju se statutom škole.

Članak 78.

(1) Iznimno od odredbe članka 72. stavka 4. ovoga Zakona, u viši razred može prijeći učenik od prvog do trećeg razreda osnovne škole koji je nakon dopunskog rada iz članka 75. stavka 1. ovoga Zakona iz jednog nastavnog predmeta ocijenjen ocjenom nedovoljan (1).

(2) Učenik iz stavka 1. ovog članka ne može prijeći dva puta u viši razred ako ima ocjenu nedovoljan iz istog predmeta.

(3) Odluku o prelasku iz stavka 1. ovog članka donosi učiteljsko vijeće na prijedlog razrednika.

(4) Učeniku koji je prešao u viši razred osnovne škole sukladno stavku 1. ovog članka priznaje se da je završio razred.

Članak 79.

(1) Učenik srednje škole može najviše dva puta upisati isti razred.

(2) Učenik pravo iz stavka 1. ovoga članka tijekom srednjeg obrazovanja može koristiti najviše dva puta, osim učenika koji pohađa program za stjecanje niže razine srednjeg obrazovanja koji to pravo može koristiti samo jedanput.

(3) Iznimno, sukladno propisima kojima se uređuje strukovno obrazovanje, učenik može svaki razred upisati dva puta.

Članak 80.

(1) Ako učenik zbog zdravstvenog stanja ne može sudjelovati u određenoj školskoj aktivnosti ili bi to sudjelovanje štetilo njegovu zdravlju, može se privremeno ili trajno osloboditi od pohađanja nastavnog predmeta ili sudjelovanja u određenim nastavnim sadržajima, ako ti nastavni sadržaji nisu iz osnovnih predmeta struke.

(2) Odluku o oslobađanju učenika donosi učiteljsko vijeće odnosno nastavničko vijeće na prijedlog liječnika primarne zdravstvene zaštite.

(3) Učeniku koji je tijekom cijele nastavne godine oslobođen pohađanja nastave određenog nastavnog predmeta, završna ocjena za taj predmet ne upisuje se u javnu ispravu već se upisuje da je oslobođen.

Članak 81.

(1) Učenici koji imaju status kategoriziranog športaša sukladno odredbama Zakona o športu, posebno daroviti učenici u umjetničkom području i učenici koji se pripremaju za međunarodna natjecanja, mogu završiti školu pohađanjem nastave ili polaganjem ispita u vremenu za polovinu duljem od propisanog trajanja upisanog programa.

(2) Odredbe o pohađanju nastave i polaganju ispita učenika iz stavka 1. ovog članka uređuju se statutom škole.

Državna matura, izrada i obrana završnog rada

Članak 82.

- (1) Srednje obrazovanje učenika u gimnazijskim programima obrazovanja završava polaganjem državne mature.
- (2) Srednje obrazovanje učenika u strukovnim i umjetničkim programima obrazovanja, koji traju najmanje četiri godine, završava izradom i obranom završnog rada u organizaciji i provedbi škole.
- (3) Učenici iz stavka 2. ovog članka mogu polagati i ispite državne mature.
- (4) Srednje obrazovanje učenika u strukovnim programima koji traju od jedne do tri godine, završava izradom i obranom završnog rada u organizaciji i provedbi škole.
- (5) Odredbe stavka 1., 2. i 3. ovog članka primjenjuju se na učenike koji su prvi razred srednje škole upisali počevši od školske godine 2006./2007., a odredba stavka 4. ovog članka primjenjuju se na učenike koji su prvi razred srednje škole upisali školske godine 2007./2008.
- (6) Državnu maturu provodi Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja u suradnji sa školama.
- (7) Pripremne i druge radnje vezane uz organizaciju i provedbu državne mature u školi provodi školsko ispitno povjerenstvo koje čine ravnatelj škole te šest članova iz reda nastavnika od kojih je jedan član ispitni koordinator.
- (8) Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja u elektroničkom obliku vodi Središnji registar državne mature u koji se pohranjuju podaci o svim osobama koje su položile državnu maturu, predmetima s ostvarenim ocjenama i postotnim bodovima ostvarenim na ispitima državne mature te drugi podaci značajni za državnu maturu.
- (9) Detaljniji sadržaj registra iz stavka 8. ovog članka, propisuje ministar.
- (10) Sadržaj, uvjete, način i postupak polaganja državne mature te izrade i obrane završnog rada, propisuje ministar.

VII. PEDAGOŠKE MJERE

Članak 83.

- (1) Učenici koji postižu iznimne rezultate mogu biti usmeno i pisano pohvaljeni, odnosno nagrađeni.
- (2) Usmenu pohvalu izriče razrednik, pisanu pohvalu daje razredno vijeće, a nagradu dodjeljuje učiteljsko, odnosno nastavničko vijeće.
- (3) Uvjeti, način i postupak pohvaljivanja i nagrađivanja učenika uređuju se statutom škole.

Članak 84.

- (1) Pedagoške mjere zbog povreda dužnosti, neispunjavanja obveza i nasilničkog ponašanja u osnovnoj školi su opomena, ukor, strogi ukor i preseljenje u drugu školu.**
- (2) Pedagoške mjere opomene i ukora izriču se za tekuću školsku godinu.**
- (3) Mjera strogog ukora i preseljenje u drugu školu vrijedi do kraja osnovnog odgoja i obrazovanja.**
- (4) Pedagoške mjere zbog povreda dužnosti, neispunjavanja obveza i nasilničkog ponašanja u srednjoj školi su opomena, ukor, opomena pred isključenje i isključenje iz srednje škole.**
- (5) Pedagoške mjere opomene i ukora iz stavka 4. ovoga članka izriču se za tekuću školsku godinu, a izrečena mjera opomene pred isključenje vrijedi do kraja srednjeg**

obrazovanja.

(6) Učenik koji je isključen ima pravo polagati razredni ispit.

(7) Pedagošku mjeru opomene izriče razrednik, ukora razredno vijeće, strogog ukora izriče učiteljsko vijeće, a opomene pred isključenje izriče nastavničko vijeće.

(8) Ravnatelj rješenjem odlučuje o pedagoškoj mjeri preseljenja u drugu školu na temelju obavijesti učiteljskog vijeća, a o pedagoškoj mjeri isključenja iz škole na temelju obavijesti nastavničkog vijeća.

(9) Do donošenja odluke o izricanju pedagoške mjere ravnatelj može rješenjem privremeno udaljiti učenika iz odgojno-obrazovnoga procesa, o čemu je dužan pisanim putem izvijestiti roditelja i nadležni centar za socijalnu skrb. Nakon donošenja odluke o izricanju pedagoške mjere, rješenje o privremenom udaljenju će se ukinuti.

(10) Škole su dužne provoditi pedagoške mjere uvažavajući učenikovo psihofizičko stanje i njegovu dob te utvrditi sve okolnosti koje utječu na njegov razvoj.

Članak 85.

(1) O izrečenoj pedagoškoj mjeri preseljenja u drugu školu osnovna škola obavještava ured državne uprave, odnosno Gradski ured koji je dužan u roku od 7 dana, odrediti osnovnu školu u kojoj učenik nastavlja školovanje.

(2) Učenika osnovne škole u pravilu se seli u školu čije upisno područje graniči s upisnim područjem škole iz koje se učenik seli, pri čemu učenik zadržava pravo na besplatan prijevoz.

Članak 86.

(1) Pedagoške mjere opomene, ukora, strogog ukora i opomene pred isključenje izriču se kao mjere upozorenja i na njihovo izricanje učenik ili roditelj može uputiti prigovor ravnatelju škole.

(2) O žalbi protiv rješenja iz članka 84. stavka 8. i 9. ovoga Zakona odlučuje Ministarstvo.

(3) Kriterije za izricanje pedagoških mjera iz članka 84. ovoga Zakona propisuje ministar pravilnikom.

Članak 87.

Pedagoške mjere, uvjete, način, postupak i tijela za izricanje pedagoških mjera učenički dom uređuje statutom.

VIII. VANJSKO VREDNOVANJE I SAMOVREDNOVANJE ŠKOLSKIH USTANOVA

Članak 88.

(1) U školskim ustanovama se radi unapređenja kvalitete odgojno-obrazovne djelatnosti provodi vanjsko vrednovanje i samovrednovanje, a odnosi se na provođenje nacionalnih ispita te mjerenje stupnja kvalitete svih sastavnica nacionalnog kurikulumu.

(2) Godišnji plan provedbe vanjskog vrednovanja školskih ustanova donosi ministar.

(3) Vanjsko vrednovanje provodi Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja.

(4) Škole su obvezne koristiti rezultate nacionalnih ispita i sve druge pokazatelje uspješnosti odgojno-obrazovnog rada za analizu i samovrednovanje, radi trajnog unapređivanja kvalitete rada škole.

(5) Način provedbe vanjskog vrednovanja i korištenja rezultata vrednovanja školskih ustanova propisuje ministar.

Nacionalno vijeće za odgoj i obrazovanje

Članak 89.

(1) Nacionalno vijeće za odgoj i obrazovanje (u daljnjem tekstu: Nacionalno vijeće) je stručno i strateško tijelo koje prati kvalitetu sustava predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj te:

- predlaže mjere, aktivnosti i strategije razvoja i unapređenja predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja,
- brine se o razvoju nacionalnog kurikulumu,
- predlaže i potiče sudjelovanje drugih dionika, posebno drugih tijela državne uprave i tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u sustavu predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja te usklađuje njihov rad,
- razmatra i daje svoje mišljenje o drugim pitanjima važnim za razvoj sustava predškolskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja u Republici Hrvatskoj,
- obavlja i druge poslove.

(2) Nacionalno vijeće ima predsjednika i četrnaest članova, od kojih je šest članova iz reda sveučilišnih profesora i znanstvenika, šest članova iz reda odgojno-obrazovnih radnika iz sustava pred-školskog, osnovnoškolskog i srednjoškolskog odgoja i obrazovanja te dva člana izvan sustava odgoja i obrazovanja.

(3) Mandat predsjednika i članova Nacionalnog vijeća je četiri godine.

(4) Predsjednika i članove Nacionalnog vijeća imenuje Hrvatski sabor na prijedlog Vlade Republike Hrvatske.

(5) Hrvatski sabor, u skladu sa stavkom 3. ovoga članka, svake dvije godine imenuje po sedam članova Nacionalnog vijeća, a predsjednika Nacionalnog vijeća imenuje svake četiri godine.

(6) Državni dužnosnici ne mogu biti članovi Nacionalnog vijeća.

(7) Predsjednika ili člana Nacionalnog vijeća Hrvatski sabor može razriješiti dužnosti na prijedlog Vlade Republike Hrvatske i Nacionalnog vijeća i prije isteka vremena na koje je imenovan ako:

1. sam zatraži razrješenje,
2. stupi na dužnost koja mu priječi rad u Nacionalnom vijeću,
3. ne ispunjava dužnost člana Nacionalnog vijeća,
4. izgubi sposobnost obnašanja dužnosti,
5. svojim postupcima povrijedi ugled dužnosti koju obnaša.

(8) U slučaju razrješenja iz stavka 7. ovoga članka Hrvatski sabor će na prijedlog Vlade Republike Hrvatske imenovati novog predsjednika ili člana na vrijeme do isteka mandata razriješenog predsjednika ili člana.

Članak 89.a

(1) Nacionalno vijeće donosi poslovnik o svom radu u skladu s ovim Zakonom i drugim propisima.

(2) Za raspravu o nekom pitanju ili za praćenje nekog područja Nacionalno vijeće može osnovati svoja radna tijela u čijem radu mogu sudjelovati i osobe koje nisu članovi Nacionalnog vijeća.

(3) Raspravljajući o pitanjima iz svoje nadležnosti Nacionalno vijeće može tražiti mišljenje nadležnog ministarstva i odgovarajućih stručnjaka.

(4) Članovi Nacionalnog vijeća te članovi radnih tijela izuzet će se od odlučivanja o pitanjima kada postoji sukob interesa. Pitanje izuzeća članova Nacionalnog vijeća pobliže se uređuje poslovnikom o radu.

(5) Administrativne i stručne poslove za Nacionalno vijeće obavlja Ministarstvo.

IX. OSNIVANJE I PRESTANAK RADA ŠKOLSKE USTANOVE

Članak 90.

(1) Školska ustanova osniva se aktom o osnivanju sukladno odredbama ovog Zakona i odredbama Zakona o ustanovama.

(2) Osnivači osnovne škole mogu biti:

- Republika Hrvatska,
- jedinica lokalne samouprave,
- jedinica područne (regionalne) samouprave,
- druga pravna ili fizička osoba.

(3) Osnivači srednje škole i učeničkog doma mogu biti:

- Republika Hrvatska,
- jedinica područne (regionalne) samouprave,
- druga pravna ili fizička osoba.

(4) Osnivač je dužan prije osnivanja školske ustanove, kao i prije donošenja odluke o statusnoj promjeni, pribaviti prethodno pozitivno mišljenje Ministarstva o opravdanosti osnivanja školske ustanove, a uzimajući u obzir programsku opravdanost, zahtjeve dostupnosti, racionalnosti i drugih relevantnih pokazatelja opravdanosti osnivanja školske ustanove.

(5) Ako ustanova nije započela s radom u roku od dvije godine od dana davanja prethodnog pozitivnog mišljenja iz stavka 4. ovoga članka, osnivač je dužan zatražiti novo mišljenje.

(6) Iznimno od stavka 4. ovoga članka, prije osnivanja školske ustanove čija se djelatnost, odnosno izvođenje ni u kojem dijelu ne financira iz državnog proračuna, osnivač školske ustanove nije dužan pribaviti prethodno pozitivno mišljenje Ministarstva iz stavka 4. ovoga članka.

Članak 91.

(1) Akt o osnivanju školske ustanove mora sadržavati odredbe o:

- podatke o tvrtki, nazivu, odnosno imenu te sjedištu, odnosno prebivalištu osnivača,
- nazivu i sjedištu ustanove,
- djelatnosti ustanove,
- tijelima ustanove i upravljanju,
- stručnim zaposlenicima potrebnim za izvođenje nastavnog programa,
- osiguranju prostora, nastavnih sredstava i pomagala,
- načinu raspolaganja viškom prihoda,
- pokrivanju manjka prihoda ustanove,
- ograničenjima glede stjecanja, opterećivanja i otuđivanja nekretnina i druge imovine ustanove,
- međusobnim pravima i obvezama osnivača i ustanove,
- sredstvima koja su ustanovi potrebna za osnivanje i početak rada te načinu njihovog pribavljanja ili osiguranja,
- privremenom ravnatelju ustanove,
- općim aktima ustanove.

(2) Osnivač školske ustanove podnijet će Ministarstvu zahtjev radi dobivanja rješenja kojim se ocjenjuje da je osnivački akt sukladan zakonu.

(3) Ako osnivač promijeni naziv ili sjedište školske ustanove ili mijenja, odnosno dopunjuje djelatnost, odnosno ako se promijeni osnivač dužan je izvršiti izmjene osnivačkog akta te podnijeti zahtjev iz stavka 2. ovog članka.

(4) U slučaju da je školska ustanova osnovana prije stupanja na snagu Zakona o ustanovama (»Narodne novine«, br. 76/93., 29/97., 47/99. i 35/08.) te nema osnivački akt, osnivač ustanove dužan je donijeti odluku o promjeni naziva i/ili sjedišta školske ustanove, odnosno dopuni ili promjeni djelatnosti ustanove te podnijeti Ministarstvu zahtjev iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 92.

(1) Školska ustanova može započeti s radom nakon izvršnosti rješenja o početku rada.

(2) Za izvođenje nastavnog plana i programa školska ustanova mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- potreban broj stručnih osoba,
- odgovarajući prostor i opremu,
- tehničke, zdravstvene i ekološke uvjete.

(3) Privremeni ravnatelj školske ustanove podnosi Ministarstvu zahtjev za početak rada najkasnije tri mjeseca prije planiranog početka rada škole, a uz zahtjev za početak rada prilaže se:

- privremeni statut,
- popis stručnih osoba potrebnih za izvođenje programa obrazovanja usklađen s programima koje je donijelo Ministarstvo ili koji su usklađeni s propisima države/institucije u kojoj se taj program provodi,
- podaci o prostoru i opremi te načinu njihova osiguranja,
- dokaz da su sredstva koja su ustanovi potrebna za osnivanje i početak rada osigurana te način njihova pribavljanja,
- dokaze o ispunjenosti tehničkih, zdravstvenih i ekoloških uvjeta za obavljanje djelatnosti,
- mišljenje nadležne međunarodne udruge, odnosno organizacije, ako škola radi po međunarodnom programu ili programu alternativne škole,
- dokaze o ispunjavanju uvjeta utvrđenih posebnim propisima ako srednja škola provodi program nautičkog ili brodstrojarskog smjera.

(4) Ministar imenuje povjerenstvo koje utvrđuje ispunjavanje uvjeta iz stavka 3. ovoga članka.

(5) O zahtjevu iz stavka 3. ovoga članka odlučuje se rješenjem.

(6) Školska ustanova upisuje se u sudski registar nakon izvršnosti rješenja iz stavka 1. ovoga članka.

(7) Školska ustanova mora započeti s radom koji joj je odobren najkasnije dvije godine nakon izvršnosti rješenja iz stavka 1. ovoga članka.

(8) Ako školska ustanova ne započne s radom u roku iz stavka 7. ovoga članka, Ministarstvo će po službenoj dužnosti ukinuti rješenje iz stavka 1. ovoga članka.

(9) Ako se tijekom obavljanja djelatnosti promijeni sjedište školske ustanove, odnosno prostor u kojemu školska ustanova obavlja djelatnost ili dio djelatnosti, ili ako se djelatnost za koju je školska ustanova osnovana proširuje izvođenjem novih programa obrazovanja osnovnog ili srednjeg školstva, ili mijenja program obrazovanja, školska ustanova je dužna prije početka rada u promijenjenim uvjetima podnijeti zahtjev Ministarstvu za izdavanje rješenja o radu u promijenjenim uvjetima.

(10) Uz zahtjev za nastavak rada u promijenjenim uvjetima, podnositelj zahtjeva dužan je dostaviti samo one dokaze iz stavka 2. i 3. ovoga članka koji se odnose na rad u promijenjenim uvjetima.

(11) Kriterije utvrđivanja uvjeta za rad školske ustanove propisuje ministar pravilnikom.

Članak 93.

Nakon donošenja rješenja o odobrenju za početak rada školska ustanova se upisuje u zajednički elektronički upisnik ustanova osnovnog i srednjeg školstva koji vodi Ministarstvo.

Članak 94.

(1) Na zahtjev Ministarstva školska ustanova dužna je dostaviti dokaze o ispunjenosti sljedećih uvjeta o:

- izvođenju obrazovnog programa za koji je školska ustanova dobila odobrenje,
- upisu učenika u odobreni obrazovni program najkasnije nakon isteka dvije godine od dobivanja rješenja o početku rada,
- potrebnom broju stručnih osoba,
- odgovarajućem prostoru i opremi, tehničkim, zdravstvenim i ekološkim uvjetima.

(2) Ako Ministarstvo utvrdi da školska ustanova ne ispunjava neki od uvjeta iz stavka 1. ovoga članka i iz članka 92. stavka 2. ovog Zakona, odredit će rok u kojem je dužna otkloniti utvrđene nedostatke.

(3) Ako školska ustanova u roku iz stavka 1. ovog članka ne otkloni utvrđene nedostatke, Ministarstvo će predložiti osnivaču da donese akt o prestanku školske ustanove, odnosno o prestanku izvođenja obrazovnog programa.

(4) Ako osnivač ne donese akt o prestanku školske ustanove, odnosno o prestanku izvođenja obrazovnog programa u roku od 60 dana od dana primitka prijedloga, akt će donijeti Ministarstvo.

Članak 95.

(1) Aktom o prestanku određuje se rok i način prestanka rada školske ustanove.

(2) Aktom o prestanku određuje se završetkom koje školske godine školska ustanova prestaje s radom.

(3) U slučaju prestanka školske ustanove, osnivač je dužan zatečenim učenicima osigurati završetak obrazovanja u drugoj školskoj ustanovi pod istim uvjetima pod kojim su se učenici upisali.

(4) Na prestanak rada školske ustanove primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama.

(5) Ako utvrdi da ne postoji potreba za školskom ustanovom, Ministarstvo će predložiti osnivaču da donese odluku o statusnoj promjeni pripajanjem školske ustanove drugoj školskoj ustanovi uz suglasnost osnivača druge školske ustanove, ili da donese odluku o prestanku školske ustanove.

Članak 96.

(1) Republika Hrvatska može osnivačko pravo koje ima nad školskom ustanovom prenijeti na jedinicu područne (regionalne), odnosno lokalne samouprave.

(2) Jedinica područne (regionalne), odnosno jedinica lokalne samouprave osnivačko pravo može ugovorom prenijeti na drugu jedinicu područne (regionalne), odnosno lokalne samouprave.

(3) Iznimno, ako se radi o školskoj ustanovi u kojoj se nastava izvodi na jeziku i pismu nacionalne manjine i koja se nalazi na području jedinice lokalne samouprave u kojoj je utvrđena ravnopravna službena uporaba jezika i pisma nacionalne manjine, jedinica područne (regionalne) samouprave dužna je prenijeti osnivačko pravo na jedinicu lokalne samouprave, po zahtjevu za prenošenje osnivačkih prava.

(4) Jedinica područne (regionalne) samouprave dužna je odluku o prijenosu osnivačkih prava donijeti u roku od 60 dana od primitka zahtjeva jedinice lokalne samouprave.

Članak 97.

- (1) Škola kojoj je osnivač druga pravna osoba ili fizička osoba iz članka 90. ovog Zakona, stječe pravo javnosti nakon izdavanja rješenja iz članka 92. ovog Zakona.
- (2) Škola iz stavka 1. ovog članka radi po nastavnom planu i programu koji donosi Ministarstvo ili po vlastitom nastavnom planu i programu koji obvezno sadrži zajednički dio nastavnog plana i programa koje donosi Ministarstvo.

Članak 98.

- (1) Školska ustanova ima statut.
- (2) Statutom se pobliže određuje ustrojstvo, ovlasti i način odlučivanja tijela školske ustanove te druga pitanja važna za obavljanje djelatnosti i poslovanje školske ustanove, sukladno zakonu i aktu o osnivanju.
- (3) Statut školske ustanove donosi školski, odnosno domski odbor uz prethodnu suglasnost osnivača.

X. RADNICI ŠKOLSKIH USTANOVA

Članak 99.

- (1) Radnici školskih ustanova osobe su koje u školskoj ustanovi imaju zasnovan radni odnos, a koje sudjeluju u odgojno-obrazovnom radu s učenicima, kao i druge osobe potrebne za rad školske ustanove.**
- (2) Osobi imenovanoj za ravnatelja državne agencije iz sustava obrazovanja koja ima ugovor o radu na neodređeno vrijeme za poslove učitelja, nastavnika, odnosno stručnog suradnika u školskoj ustanovi, na njen će zahtjev ugovor o radu mirovati do prestanka mandata, a najdulje za vrijeme trajanja dvaju uzastopnih mandata.**
- (3) Osoba iz stavka 2. ovog članka ima se pravo vratiti na rad u školsku ustanovu u kojoj je prethodno radila, ako se na te poslove vrati u roku od trideset dana od dana prestanka obavljanja ravnateljskih poslova, u protivnom joj prestaje radni odnos.**
- (4) osobu iz stavka 2. ovog članka, do povratka na poslove za koje joj ugovor o radu miruje, zamjenjuje osoba u radnom odnosu koji se zasniva na određeno vrijeme.**
- (5) Način evidencije radnog vremena za radnike školskih ustanova iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar pravilnikom.**
- (6) Kada to zahtijevaju potrebe, o čemu odlučuje ministar, ravnatelj će radniku na prijedlog ministra i uz suglasnost radnika, omogućiti rad na poslovima vezanim uz spomenute potrebe u/ili izvan školske ustanove.**
- (7) Za vrijeme rada na poslovima iz stavka 6. ovoga članka, koji ne može trajati dulje od godinu dana, škola može zasnovati radni odnos ugovorom na određeno vrijeme s osobom koja će zamjenjivati radnika iz stavka 6. ovoga članka na njegovim redovitim poslovima.**
- (8) U slučajevima iz stavka 6. ovoga članka ministar, ravnatelj školske ustanove i radnik potpisuju sporazum kojim se uređuju međusobne obveze.**
- (9) Zbog ispunjavanja posebnih potreba učenika s teškoćama u razvoju, školska ustanova može na prijedlog osnivača, a uz suglasnost Ministarstva, u odgojno-obrazovni proces uključiti pomoćnike u nastavi ili stručno komunikacijske posrednike koji nisu samostalni nositelji odgojno-obrazovne i/ili nastavne djelatnosti.**
- (10) Na osobe iz stavka 9. ovoga članka ne primjenjuju se odredbe članka 107. ovoga Zakona.**
- (11) Načine uključivanja i obavljanja poslova pomoćnika u nastavi i stručnih**

komunikacijskih posrednika te uvjete koje moraju ispunjavati propisuje ministar pravilnikom.

Članak 100.

- (1) Odgojno-obrazovni rad u osnovnoj školi obavljaju učitelji razredne, učitelji predmetne nastave i stručni suradnici.
- (2) Odgojno-obrazovni rad u srednjoškolskoj ustanovi obavljaju nastavnici i stručni suradnici.
- (3) Nastavnici u srednjoškolskoj ustanovi su nastavnici, strukovni učitelji, suradnici u nastavi i odgajatelji.
- (4) Stručni suradnici u školskoj ustanovi su: pedagog, psiholog, knjižničar, stručnjak edukacijsko-rehabilitacijskog profila.

Članak 101.

- (1) Učitelji u osnovnoj školi izvode nastavu i druge oblike neposrednog odgojno-obrazovnog rada s učenicima te obavljaju poslove koji proizlaze iz naravi i opsega odgojno-obrazovnog rada.
- (2) Nastavnici u srednjoj školi izvode nastavu i druge oblike neposrednog odgojno-obrazovnog rada s učenicima te obavljaju poslove koji proizlaze iz naravi i opsega odgojno-obrazovnog rada.
- (3) Strukovni učitelji samostalno izvode vježbe i praktičnu nastavu.
- (4) Suradnici u nastavi sudjeluju u izvođenju praktične nastave i vježbi pod neposrednim vodstvom nastavnika ili stručnog učitelja te obavljaju druge poslove koji proizlaze iz naravi i opsega odgojno-obrazovnog rada.
- (5) Odgajatelji rade s obrazovnom skupinom u učeničkom domu te obavljaju druge poslove koji proizlaze iz naravi odgojno-obrazovnog rada.
- (6) Stručni suradnici obavljaju neposredan odgojno-obrazovni rad s učenicima te stručno-razvojne i koordinacijske poslove.

Članak 102.

Školska ustanova ima tajnika, a djelokrug rada tajnika propisuje ministar.

Članak 103.

Administrativno-tehničke i pomoćne poslove koji se obavljaju u školskoj ustanovi, popis poslova, broj izvršitelja te količinu radnog vremena na tim poslovima propisuje ministar.

Članak 104.

- (1) Ukupne tjedne obveze učitelja, nastavnika, odgajatelja i stručnih suradnika u školskim ustanovama utvrđuju se u 40-satnom radnom tjednu godišnjim planom i programom rada u skladu s nacionalnim kurikulumom, nastavnim planom i programom i školskim kurikulumom, o čemu se učitelju, nastavniku, odgajatelju i stručnom suradniku izdaje rješenje o tjednom i godišnjem zaduženju na poslovima neposrednog nastavnog rada i ostalim poslovima koji proizlaze iz neposrednog nastavnog i odgojno-obrazovnog rada i iz izvršenja aktivnosti i poslova iz nastavnog plana i programa i školskog kurikuluma.
- (2) Tjedna norma neposrednog rada učitelja razredne nastave s učenicima iznosi broj sati propisan nastavnim planom za razrednu nastavu.
- (3) Tjedna norma neposrednog rada učitelja predmetne nastave, uključujući 2 sata odgojno-obrazovnog rada razrednika, iznosi od 22 do 24 sata.
- (4) Tjedna norma neposrednog odgojno-obrazovnog rada stručnog suradnika i učitelja koji radi u produženom boravku je 25 sati.
- (5) Tjedna norma neposrednog nastavnog rada nastavnika, osim odgajatelja, uključujući 2 sata

rada razrednika, za teorijsku nastavu iznosi 20 do 22 sata, za praktičnu nastavu i izvođenje obrazovnih programa u odgojnim skupinama 28 sati i za rad suradnika u nastavi s učenicima 32 do 36 sati.

(6) Normu za pojedini nastavni predmet u srednjoškolskim ustanovama te ostale poslove koji proizlaze iz naravi i opsega odgojno-obrazovnog rada propisuje ministar.

(7) Tjedne radne obveze učitelja i stručnih suradnika u osnovnoj školi propisuje ministar.

XI. ZASNIVANJE I PRESTANAK RADNOG ODNOSA U ŠKOLSKOJ USTANOVI

Uvjeti za zasnivanje radnog odnosa

Članak 105.

(1) Uz opći uvjet za zasnivanje radnog odnosa, sukladno općim propisima o radu, osoba koja zasniva radni odnos u školskoj ustanovi mora ispunjavati i posebne uvjete za zasnivanje radnog odnosa.

(2) Posebni uvjeti za zasnivanje radnog odnosa u školskoj ustanovi za osobe koje sudjeluju u odgojno-obrazovnom radu s učenicima jesu poznavanje hrvatskog jezika i latiničnog pisma u mjeri koja omogućava izvođenje odgojno-obrazovnog rada, odgovarajuću vrstu i razinu obrazovanja kojom su osobe stručno osposobljene za obavljanje odgojno-obrazovnog rada.

(3) Poseban uvjet za zasnivanje radnog odnosa u školskoj ustanovi u kojoj se nastava izvodi na stranom jeziku za osobe koje sudjeluju u odgojno-obrazovnom radu s učenicima jesu i poznavanje stranog jezika na kojem se nastava izvodi u mjeri koja omogućava izvođenje nastave.

(4) Dodatne posebne uvjete za zasnivanje radnog odnosa u školskoj ustanovi u kojoj se nastava izvodi prema alternativnom nastavnom programu može propisati škola ako su u svezi s alternativnim nastavnim programom prema kojem se nastava izvodi.

(5) Poslove učitelja razredne nastave može obavljati osoba koja je završila integrirani preddiplomski i diplomski studij za učitelje ili diplomski sveučilišni studij za učitelje ili stručni četverogodišnji studij za učitelje kojim se stječe 240 ECTS bodova ili četverogodišnji dodiplomski stručni studij kojim je stečena visoka stručna sprema u skladu s ranijim propisima.

(6) Poslove učitelja predmetne nastave u osnovnoj školi može obavljati osoba koja je završila:

a) studijski program nastavničkog smjera odgovarajućeg nastavnog predmeta na razini diplomskog sveučilišnog studija ili integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija,

b) studijski program odgovarajuće vrste na razini diplomskog sveučilišnog studija ili integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog studija ili specijalistički diplomski stručni studij odgovarajuće vrste, te je stekla potrebno pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičko obrazovanje s najmanje 55 ECTS-a (u daljnjem tekstu:

pedagoške kompetencije), ako se na natječaj ne javi osoba iz točke a) ovoga stavka,

c) preddiplomski sveučilišni ili stručni studij na kojem se stječe najmanje 180 ECTS bodova te je stekla pedagoške kompetencije, ako se na natječaj ne javi osoba iz točaka a) i b) ovoga stavka.

(7) Poslove nastavnika predmetne nastave u srednjoj školi može obavljati osoba koja je završila diplomski sveučilišni studij odgovarajuće vrste ili diplomski specijalistički stručni studij odgovarajuće vrste i ima potrebne pedagoške kompetencije.

(8) Poslove strukovnog učitelja u srednjoj školi može obavljati osoba koja je završila preddiplomski sveučilišni studij ili stručni studij odgovarajuće vrste i ima pedagoške kompetencije.

- (9) Poslove suradnika u nastavi može obavljati osoba koja ima odgovarajuću srednju stručnu spremu i ima pedagoške kompetencije.
- (10) Poslove učitelja stručnih predmeta u osnovnom i srednjem glazbenom i plesnom školovanju kao i poslove strukovnog učitelja u srednjoj školi, može obavljati i osoba koja ima nižu razinu obrazovanja od razine propisane stavkom 6., 7. i 8. ovog članka ako ima najvišu razinu obrazovanja odgovarajuće vrste koja se može steći u tom području i ima pedagoške kompetencije.
- (11) Nastavu vjeronauka u osnovnoj i srednjoj školi može izvoditi osoba koja ima razinu obrazovanja utvrđenu posebnim ugovorima.
- (12) Poslove stručnog suradnika može obavljati osoba koja je završila diplomski sveučilišni studij odgovarajuće vrste i ima pedagoške kompetencije.
- (13) Poslove odgajatelja može obavljati osoba koja je završila diplomski sveučilišni studij odgovarajuće vrste i ima pedagoške kompetencije.
- (14) Ako se na natječaj ne javi osoba koja ispunjava uvjete iz ovog članka, radni odnos se može zasnovati s osobom koja ima odgovarajuću razinu i vrstu obrazovanja, a nema potrebne pedagoške kompetencije uz uvjet stjecanja tih kompetencija.
- (15) Odgovarajuću vrstu obrazovanja učitelja, nastavnika i stručnih suradnika **te okvirni program / nacionalni kompetencijski standard za stjecanje pedagoških kompetencija** propisuje ministar.
- (16) Poslove tajnika može obavljati osoba koja je završila:**
- a) sveučilišni diplomski studij pravne struke ili specijalistički diplomski stručni studij javne uprave,**
 - b) preddiplomski stručni studij upravne struke, ako se na natječaj ne javi osoba iz točke a) ovoga stavka.**

Zapreke za zasnivanje radnog odnosa u školskoj ustanovi

Članak 106.

- (1) Radni odnos u školskoj ustanovi ne može zasnovati osoba koja je pravomoćno osuđena za neko od kaznenih djela protiv života i tijela, protiv slobode i prava čovjeka i građanina, protiv Republike Hrvatske, protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa, protiv braka, obitelji i mladeži, protiv imovine, protiv sigurnosti pravnog prometa i poslovanja, protiv pravosuđa, protiv vjerodostojnosti isprava, protiv javnog reda i protiv službene dužnosti, a koje je propisano Kaznenim zakonom (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98. – ispravak, 50/00. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 129/00., 51/01., 111/03., 190/03. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 105/04., 84/05. – ispravak, 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11.).
- (2) Radni odnos u školskoj ustanovi ne može zasnovati osoba koja je pravomoćno osuđena za neko od kaznenih djela protiv života i tijela, protiv Republike Hrvatske, protiv pravosuđa, protiv javnog reda, protiv imovine, protiv službene dužnosti, protiv čovječnosti i ljudskog dostojanstva, protiv osobne slobode, protiv spolne slobode, spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta, protiv braka, obitelji i djece, protiv zdravlja ljudi, protiv opće sigurnosti, protiv krivotvorenja, a koje je propisano Kaznenim zakonom (»Narodne novine«, br. 125/11. i 144/12.).
- (3) Radni odnos u školskoj ustanovi ne može zasnovati ni osoba protiv koje se vodi kazneni postupak za neko od kaznenih djela navedenih u stavku 1. i stavku 2. ovog članka.
- (4) Ako osoba u radnom odnosu u školskoj ustanovi bude pravomoćno osuđena za neko od kaznenih djela iz stavka 1. i stavka 2. ovog članka, školska ustanova kao poslodavac **otkazat će ugovor o radu bez obveze poštivanja propisanog ili ugovorenog otkaznog roka** izvanrednim otkazom ugovora o radu, u roku od 15 dana od dana saznanja za pravomoćnu

osudu, a po proteku tog roka redovitim otkazom ugovora o radu uvjetovanim skrivljenim ponašanjem radnika, u kojem će slučaju poslodavac, istodobno uz otkazivanje ugovora o radu, od radnika zahtijevati da odmah prestane raditi tijekom otkaznog roka.

(5) Ako školska ustanova kao poslodavac sazna da je protiv osobe u radnom odnosu u školskoj ustanovi pokrenut i vodi se kazneni postupak za neko od kaznenih djela iz stavka 1. i stavka 2. ovog članka, udaljit će osobu od obavljanja poslova do obustave kaznenog postupka, odnosno najduže do pravomoćnosti sudske presude, uz pravo na naknadu plaće u visini dvije trećine prosječne mjesečne plaće koju je osoba ostvarila u tri mjeseca prije udaljenja od obavljanja poslova.

(6) Ako je pravomoćnim rješenjem obustavljen kazneni postupak pokrenut protiv radnika ili je pravomoćnom presudom radnik oslobođen od odgovornosti, radniku će se vratiti obustavljeni dio plaće od prvoga dana udaljenja.

Zasnivanje radnog odnosa

Članak 107.

(1) Radni odnos u školskoj ustanovi zasniva se ugovorom o radu na temelju natječaja.

(2) Natječaj se objavljuje na mrežnim stranicama i oglasnim pločama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje te mrežnim stranicama i oglasnim pločama školskih ustanova, a rok za primanje prijave kandidata ne može biti kraći od osam dana.

(3) U natječaju se navode i posebni uvjeti za zasnivanje radnog odnosa u školskoj ustanovi.

(4) Radni odnos u školskoj ustanovi zasniva se s osobom koja ispunjava uvjete iz članka 105. ovog Zakona za zasnivanje radnog odnosa.

(5) Potreba i prestanak potrebe za radnikom prijavljuje se uredu državne uprave, odnosno Gradskom uredu i Hrvatskom zavodu za zapošljavanje.

(6) Ured državne uprave odnosno Gradski ured vodi evidenciju o radnicima za kojima je prestala potreba u punom ili dijelu radnog vremena te im u skladu s njihovom kvalifikacijom predlaže zasnivanje radnog odnosa sa školskim ustanovama koje su prijavile odgovarajuću potrebu.

(7) Radnik koji je upisan u evidenciju iz stavka 6. ovog članka briše se iz evidencije ako zasnjuje ili odbije zasnovati radni odnos u skladu s odredbom stavka 6. ovog članka najkasnije istekom otkaznog roka.

(8) Školska ustanova može popuniti radno mjesto na način propisan odredbom stavka 1. ovog članka tek nakon što ju je ured državne uprave, odnosno Gradski ured iz stavka 5. ovog članka obavijestio da u evidenciji nema odgovarajuće osobe, odnosno nakon što se školska ustanova istom tijelu pisano očitovala o razlozima zbog kojih nije primljena upućena osoba.

(9) Ured državne uprave, odnosno Gradski ured poslove iz stavka 6., 7. i 8. ovog članka, obavlja na način i u suradnji s tijelom predviđenim kolektivnim ugovorom.

(10) Iznimno od odredbe stavka 1. ovog članka, radni odnos može se zasnovati ugovorom o radu i bez natječaja:

– na određeno vrijeme, kada obavljanje poslova ne trpi odgodu, do zasnivanja radnog odnosa na temelju natječaja ili na drugi propisan način, ali ne dulje od 60 dana,

– s osobom kojoj je ugovor o radu na neodređeno vrijeme otkazan zbog gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga i koja se nalazi u evidenciji ureda državne uprave, odnosno Gradskog ureda,

– do punog radnog vremena, s radnikom koji u školskoj ustanovi ima zasnovan radni odnos na neodređeno nepuno radno vrijeme,

– na temelju sporazuma školskih ustanova u kojima su radnici u radnom odnosu na neodređeno vrijeme ako žele zamijeniti mjesto rada zbog udaljenosti mjesta rada od mjesta stanovanja,

– s osobom koja se zapošljava na radnom mjestu vjeroučitelja.

(11) Ako se na natječaj ne javi osoba koja ispunjava uvjete iz članka 105. ovog Zakona, natječaj će se ponoviti u roku od pet mjeseci, a do zasnivanja radnog odnosa na osnovi ponovljenoga natječaja radni se odnos može zasnovati s osobom koja ne ispunjava propisane uvjete.

Članak 108.

(1) Osoba koja se prvi put zapošljava u zanimanju za koje se školovala zasniva radni odnos na poslovima učitelja, nastavnika, odnosno stručnog suradnika kao pripravnik.

(2) Pripravnički staž traje godinu dana u kojem razdoblju se pripravnik osposobljava za samostalni rad.

(3) Pripravnik je dužan položiti stručni ispit u roku od godine dana od isteka pripravničkog staža.

(4) Pripravniku koji ne položi stručni ispit u roku od godine dana od dana isteka pripravničkog staža radni odnos prestaje istekom posljednjeg dana roka za polaganje stručnog ispita.

(5) S osobom koja se prvi put zapošljava u zanimanju za koje se školovala, izjednačena je i osoba čije je radno iskustvo u zanimanju za koje se školovala kraće od trajanja pripravničkog staža, s time da će se u pripravnički staž uračunati i dosadašnje radno iskustvo.

(6) Program i način osposobljavanja pripravnika za samostalan rad tijekom pripravničkog staža i praćenja njegovog rada s učenicima te sadržaj, način i uvjete polaganja stručnog ispita propisuje ministar.

Članak 109.

(1) Osoba koja ima odgovarajuću vrstu i razinu obrazovanja i radno iskustvo u zanimanju za koje se školovala dulje od trajanja pripravničkog staža radni odnos na poslovima učitelja, nastavnika i stručnog suradnika zasniva uz uvjet polaganja stručnog ispita.

(2) Osoba iz stavka 1. ovog članka dužna je položiti stručni ispit u roku od godine dana od dana zasnivanja radnog odnosa.

(3) Osobi iz stavka 1. ovog članka koja ne položi stručni ispit u roku od godine dana od dana zasnivanja radnog odnosa, radni odnos prestaje istekom posljednjeg dana roka za polaganje stručnog ispita.

Članak 110.

(1) Osoba iz članka 105. **stavka 14. ovoga Zakona**, koja ima odgovarajuću razinu i vrstu obrazovanja i radno iskustvo u zanimanju za koje se školovala dulje od trajanja pripravničkog staža, radni odnos na poslovima učitelja, nastavnika i stručnog suradnika zasniva uz uvjet stjecanja pedagoških kompetencija na visokom učilištu.

(2) Osoba iz stavka 1. ovog članka dužna je steći pedagoške kompetencije i položiti stručni ispit u roku od dvije godine od dana zasnivanja radnog odnosa.

(3) Osobi iz stavka 1. ovog članka stjecanje pedagoških kompetencija preduvjet je za polaganje stručnog ispita.

(4) Osobi iz stavka 1. ovog članka koja ne stekne pedagoške kompetencije i ne položi stručni ispit u roku od dvije godine od dana zasnivanja radnog odnosa radni odnos prestaje istekom posljednjeg dana roka za stjecanje pedagoških kompetencija i polaganje stručnog ispita.

(5) Osoba iz stavka 1. ovog članka koja nema radnog iskustva u zanimanju za koje se školovala zasniva radni odnos na poslovima učitelja, nastavnika i stručnog suradnika, kao pripravnik te se i na nju na odgovarajući način primjenjuju odredbe članka 108. ovog Zakona.

Članak 111.

(1) Ugovor o radu osobe koja u školskoj ustanovi ima zasnovan radni odnos na neodređeno vrijeme, a izabrana je za rad u hrvatskoj nastavi u inozemstvu, ili osobe koja je izabrana za lektora hrvatskog jezika i književnosti na visokoškolskoj ustanovi u inozemstvu na njezin će zahtjev mirovati najdulje do prestanka trajanja izbora za rad u hrvatskoj nastavi u inozemstvu, odnosno izbora za lektora hrvatskog jezika i književnosti na visokoškolskoj ustanovi u inozemstvu.

(2) Ako se radnik i školska ustanova drugačije ne sporazumiju, mirovanje će otpočeti danom dostave radnikova zahtjeva školi.

(3) Radnik iz stavka 1. ovog članka ima se pravo vratiti na rad u školsku ustanovu u kojoj je prethodno radio, ako o svojoj namjeri povratka obavijesti školsku ustanovu najkasnije u roku od sedam dana od dana prestanka trajanja izbora iz stavka 1. ovog članka.

(4) Ako radnik iskoristi pravo iz stavka 1. ovog članka ima pravo povratka na poslove na kojima je prethodno radio u roku od sedam dana od dana dostave obavijesti iz stavka 3. ovog članka.

Prestanak radnog odnosa

Članak 112.

Radniku školske ustanove ugovor o radu prestaje sukladno općim propisima o radu.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka radniku školske ustanove ugovor o radu prestaje s navršениh 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.(3) Iznimno od stavka 1. ovog članka, radnicima školske ustanove iz članka 100. ovog Zakona, ugovor o radu prestaje istekom školske godine u kojoj su navršili 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža.

Članak 113.

(1) U slučaju osnovane sumnje da je radniku škole psihofizičko zdravlje narušeno u mjeri koja bitno umanjuje njegovu radnu sposobnost, ravnatelj će uputiti školskom odboru obrazloženi prijedlog za donošenje odluke o upućivanju radnika na ovlaštenu prosudbu radne sposobnosti.

(2) Ako školski odbor utvrdi da je prijedlog ravnatelja opravdan, donijet će odluku o upućivanju radnika na ovlaštenu prosudbu radne sposobnosti.

(3) Radniku koji odbije izvršiti odluku iz stavka 2. ovog članka, otkazat će se ugovor o radu zbog skrivljenog ponašanja zbog kršenja obveza iz radnog odnosa.

(4) Ako se ovlaštenom prosudbom radne sposobnosti utvrdi da radnik nije u mogućnosti uredno izvršavati obveze u odgojno-obrazovnom radu zbog trajno narušenog psihofizičkog zdravlja, ponudit će mu se odgovarajući poslovi prema preostaloj radnoj sposobnosti.

(5) Ako školska ustanova nema odgovarajuće poslove, radniku će se otkazati ugovor o radu zbog osobno uvjetovanih razloga.

(6) Ako radnik odbije prihvatiti ponudu iz stavka 4. ovog članka, otkazat će mu se ugovor o radu uz ponudu izmijenjenog ugovora.

Članak 114.

(1) O zasnivanju i prestanku radnog odnosa odlučuje ravnatelj uz prethodnu suglasnost školskog odbora, a samostalno u slučaju kada je zbog obavljanja poslova koji ne trpe odgodu potrebno zaposliti osobu na vrijeme do 15 dana.

(2) Ako se školski odbor ne očituje u roku od 10 dana od dana dostave zahtjeva za suglasnošću iz stavka 1. ovog članka, smatra se da je suglasnost dana.

(3) Ako prosvjetni inspektor utvrdi da ravnatelj sklapa ili otkazuje ugovore o radu protivno odredbama ovog Zakona, poduzet će mjere iz svoje nadležnosti u skladu s posebnim zakonom.

XII. STRUČNO OSPOSOBLJAVANJE, USAVRŠAVANJE, NAPREDOVANJE I IZDAVANJE LICENCIJA

Članak 115.

- (1) Učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ravnatelji školske ustanove imaju pravo i obvezu trajno se stručno osposobljavati i usavršavati kroz programe koje je odobrilo Ministarstvo.
- (2) Pod stalnim stručnim osposobljavanjem i usavršavanjem iz stavka 1. ovog članka podrazumijeva se pojedinačno i organizirano usavršavanje u matičnoj znanosti u području pedagogije, didaktike, obrazovne psihologije, metodike, informacijsko-komunikacijskih tehnologija, savjetodavnog rada, upravljanja, obrazovnih politika i drugih područja relevantnih za učinkovito i visokokvalitetno obavljanje odgojno-obrazovne djelatnosti u školskim ustanovama.
- (3) Programe stručnog osposobljavanja i usavršavanja iz stavka 1. ovog članka organiziraju i provode ustanove nadležne za stručno usavršavanje.
- (4) Uz ustanove iz stavka 3. ovog članka programe iz stavka 1. ovog članka mogu provoditi i visoka učilišta te subjekti iz civilnog sektora.
- (5) Ustanove iz stavka 3. i 4. ovog članka programe stručnog osposobljavanja i usavršavanja mogu izvoditi i u školskim ustanovama.
- (6) Program stručnog osposobljavanja i usavršavanja treba sadržavati temu, namjenu, ciljeve programa iskazane kompetencijama, metode poučavanja, organizaciju, način vrednovanja i oblik certificiranja, broj polaznika, vrijeme trajanja programa i troškovnik.
- (7) Način i postupak stručnog osposobljavanja i usavršavanja učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja propisuje ministar.

Članak 116.

- (1) Učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ravnatelji mogu napredovati u struci, odnosno zanimanju u najmanje tri razine i stjecati odgovarajuća zvanja.
- (2) Učitelji, nastavnici, stručni suradnici i ravnatelji mogu biti nagrađeni za izvanredna postignuća u odgojno-obrazovnoj djelatnosti.
- (3) Razine, odgovarajuća zvanja, uvjete i način napredovanja i nagrađivanja, propisuje ministar.

Članak 117.

- (1) Licencija za rad u školskoj ustanovi je javna isprava kojom se dokazuju potrebne razine općih i stručnih kompetencija učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja.
- (2) Prvom licencijom za rad učitelja, nastavnika i stručnih suradnika smatra se isprava o položenom stručnom ispitu.
- (3) Učitelji, nastavnici i stručni suradnici imaju pravo i dužnost licenciju obnavljati svakih pet godina.
- (4) Postupak licenciranja provodi Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja.
- (5) Program, postupak i način stjecanja, izdavanja i obnavljanja licencije za rad učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja te prava i dužnosti koje proizlaze iz stavka 1. ovog članka, propisuje ministar.

XIII. UPRAVLJANJE ŠKOLSKOM USTANOVOM

Članak 118.

- (1) Školom upravlja školski odbor, a učeničkim domom domski odbor (u daljnjem tekstu: školski odbor).

(2) Školski odbor:

- imenuje i razrješuje ravnatelja,
- daje prethodnu suglasnost u vezi sa zasnivanjem radnog odnosa u školskoj ustanovi,
- donosi statut i druge opće akte na prijedlog ravnatelja,
- donosi školski kurikulum na prijedlog učiteljskog, odnosno nastavničkog, odnosno odgajateljskog vijeća i ravnatelja,
- donosi godišnji plan i program rada na prijedlog ravnatelja i nadzire njegovo izvršavanje,
- donosi financijski plan, polugodišnji i godišnji obračun na prijedlog ravnatelja,
- odlučuje o zahtjevima radnika za zaštitu prava iz radnog odnosa,
- predlaže osnivaču promjenu djelatnosti i donošenje drugih odluka vezanih uz osnivačka prava,
- daje osnivaču i ravnatelju prijedloge i mišljenja o pitanjima važnim za rad i sigurnost u školskoj ustanovi te donosi odluke i obavlja druge poslove utvrđene zakonom, aktom o osnivanju i statutom.

Članak 119.

(1) Školski odbor ima sedam članova, od kojih jednog člana bira i razrješuje radničko vijeće, a ako radničko vijeće nije utemeljeno, imenuju ga i opozivaju radnici neposrednim i tajnim glasovanjem, na način propisan Zakonom o radu za izbor radničkog vijeća koje ima samo jednog člana, a ostalih šest članova imenuje i razrješava:

- učiteljsko, nastavničko, odnosno odgajateljsko vijeće dva člana iz reda učitelja, nastavnika i stručnih suradnika,
- vijeće roditelja jednog člana iz reda roditelja koji nije radnik škole,
- osnivač tri člana samostalno.

(2) Kod imenovanja članova školskog odbora u školama u kojima se nastava odvija na jeziku i pismu nacionalnih manjina, osiguravat će se razmjerna zastupljenost pripadnika nacionalnih manjina i to prema proporcionalnom (razmjernom) udjelu učenika iz redova nacionalnih manjina u ukupnom broju učenika te škole.

(3) Član školskog odbora ne može biti osoba koja je pravomoćno osuđena, odnosno protiv koje je pokrenut kazneni postupak za neko od kaznenih djela iz članka 106. stavka 1. ovog Zakona.

(4) Član školskog odbora kojeg imenuje osnivač samostalno u pravilu treba imati završen najmanje preddiplomski sveučilišni studij ili stručni studij na kojem se stječe najmanje 180 ECTS bodova i ne može biti radnik školske ustanove u školski odbor koje se imenuje.

(5) Članovi školskog odbora imenuju se na vrijeme od četiri godine i mogu biti ponovno imenovani, a mandat članova teče od dana konstituiranja školskog odbora.

(6) Mandat članu školskog odbora iz reda roditelja prestaje najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je prestalo školovanje učenika u školi.

(7) Svaki član školskog odbora može biti izabran za predsjednika, a do izbora predsjednika sjednicu vodi najstariji član školskog odbora.

(8) Odluke školskog odbora pravovaljane su ako za njih glasuje većina od ukupnog broja članova.

Članak 120.

(1) Školski odbor se može konstituirati ako je imenovana većina članova školskog odbora.

(2) Konstituirajuću sjednicu školskog odbora saziva ravnatelj najkasnije u roku od 15 dana nakon što je imenovana većina članova školskog odbora.

(3) Način predlaganja članova školskog odbora iz članka 119. stavka 1. podstavka 1., 2. i 3. ovog Zakona, uvjeti i razlozi za razrješenje članova školskog odbora, odnosno raspuštanje školskog odbora te način rada školskog odbora pobliže se uređuje statutom.

Članak 121.

- (1) Član školskog odbora može biti razriješen, a školski odbor raspušten i prije isteka mandata ako se utvrdi da član ne ispunjava obveze utvrđene zakonom, aktom o osnivanju ili statutom školske ustanove, odnosno da školski odbor ne obavlja poslove iz svojeg djelokruga u skladu sa zakonom, aktom o osnivanju ili statutom školske ustanove ili da te poslove obavlja na način koji ne omogućuje redovito poslovanje i obavljanje djelatnosti školske ustanove.
- (2) Član školskog odbora može biti razriješen, a školski odbor raspušten prije isteka mandata i u drugim slučajevima utvrđenim statutom školske ustanove.
- (3) Odluku o raspuštanju školskog odbora donosi ured državne uprave odnosno Gradski ured.
- (4) Odlukom o raspuštanju školskog odbora imenuje se povjerenstvo koje privremeno zamjenjuje školski odbor.
- (5) Povjerenstvo ima tri člana od kojih je jedan predsjednik, a najmanje jedan član povjerenstva mora biti iz reda učiteljskog, odnosno nastavničkog, odnosno odgajateljskog vijeća.
- (6) Povjerenstvo iz stavka 4. ovog članka upravlja školskom ustanovom do konstituiranja školskog odbora i ima ovlasti školskog odbora osim ovlasti odlučivanja o stjecanju opterećivanju ili otuđivanju nekretnina.
- (7) Ured iz stavka 3. ovog članka imenuje povjerenstvo iz stavka 4. ovog članka i u slučaju kada se školski odbor ne može konstituirati.
- (8) Odlukom o imenovanju povjerenstva određuje se predsjednik koji saziva i vodi povjerenstvo.
- (9) Povjerenstvo je odmah po imenovanju dužno pokrenuti postupak imenovanja članova školskog odbora.
- (10) Ako školski odbor ne bude imenovan najkasnije u roku od 60 dana od dana imenovanja povjerenstva, ured iz stavka 3. ovog članka dužan je, u roku od daljnjih 5 dana, o razlozima neimenovanja članova školskog odbora izvijestiti Ministarstvo.
- (11) U slučaju iz stavka 10. ovog članka, članove školskog odbora osim člana kojeg imenuje radničko vijeće, imenovat će Ministarstvo.
- (12) Ako osnivač razriješi člana školskog odbora, imenovat će novog člana sukladno ovom Zakonu, a mandat novom članu traje do isteka mandata razriješenog člana.

Članak 122.

- (1) Osnivač je dužan razriješiti člana školskog odbora, a ured iz članka 121. stavka 3. ovog Zakona raspustiti školski odbor i imenovati povjerenstvo iz članka 121. stavka 4. ovog Zakona, ako prosvjetni inspektor utvrdi da su ispunjeni uvjeti za razrješenje, odnosno raspuštanje propisani ovim Zakonom.
- (2) Odluku iz stavka 1. ovog članka osnivač je dužan donijeti u primjerenom roku, a ured iz članka 121. stavka 3. ovog Zakona u roku od 15 dana od dana dostave zahtjeva prosvjetnog inspektora.
- (3) Ako ured iz članka 121. stavka 3. ovog Zakona ne postupi sukladno odredbi stavka 1. i 2. ovog članka, Ministarstvo će raspustiti školski odbor i imenovati povjerenstvo iz članka 121. stavka 4. ovog Zakona.

Članak 123.

Član školskog odbora razriješen sukladno članku 121. i 122. ovog Zakona ne može biti ponovno imenovan u isti školski odbor, a članovi školskog odbora raspuštenog sukladno članku 121. i 122. ovog Zakona ne mogu biti ponovno imenovani za članove školskog odbora koji se imenuje nakon raspuštanja.

Članak 124.

- (1) Stručna tijela škole su razredno i učiteljsko, odnosno nastavničko vijeće, a učeničkog doma odgajateljsko vijeće.
- (2) Učiteljsko, odnosno nastavničko, odnosno odgajateljsko vijeće čine svi učitelji, odnosno nastavnici i stručni suradnici školske ustanove te ravnatelj školske ustanove.
- (3) Razredno vijeće čine učitelji, odnosno nastavnici koji izvode nastavu u razrednom odjelu.
- (4) Razrednik je stručni voditelj razrednog odjela i razrednog vijeća.
- (5) Djelokrug rada razrednog i učiteljskog, odnosno nastavničkog, odnosno odgajateljskog vijeća te drugih stručnih tijela školske ustanove uređuje se statutom.

Ravnatelj

Članak 125.

- (1) Ravnatelj je poslovodni i stručni voditelj školske ustanove.
- (2) Ravnatelj je odgovoran za zakonitost rada i stručni rad školske ustanove.
- (3) Uz poslove utvrđene Zakonom o ustanovama, ravnatelj kao stručni voditelj obavlja osobito i sljedeće poslove:
 - predlaže školskom odboru godišnji plan i program rada,
 - predlaže školskom odboru statut i druge opće akte,
 - predlaže školskom odboru financijski plan te polugodišnji i godišnji obračun,
 - odlučuje o zasnivanju i prestanku radnog odnosa sukladno članku 114. ovog Zakona,
 - provodi odluke stručnih tijela i školskog odbora,
 - posjećuje nastavu i druge oblike odgojno-obrazovnog rada, analizira rad učitelja, nastavnika i stručnih suradnika te osigurava njihovo stručno osposobljavanje i usavršavanje,
 - planira rad, saziva i vodi sjednice učiteljskog, odnosno nastavničkog, odnosno odgajateljskog vijeća,
 - u suradnji s učiteljskim, odnosno nastavničkim, odnosno odgajateljskim vijećem, predlaže školski kurikulum,
 - poduzima mjere propisane zakonom zbog neizvršavanja poslova ili zbog neispunjavanja drugih obveza iz radnog odnosa,
 - brine se o sigurnosti te o pravima i interesima učenika i radnika školske ustanove,
 - odgovara za sigurnost učenika, učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ostalih radnika,
 - surađuje s učenicima i roditeljima,
 - surađuje s osnivačem, tijelima državne uprave, ustanovama i drugim tijelima,
 - nadzire pravodobno i točno unošenje podataka u elektronsku maticu.

Članak 126.

(1) Ravnatelj školske ustanove mora ispunjavati sljedeće uvjete:

1) završen studij odgovarajuće vrste za rad na radnom mjestu učitelja, nastavnika ili stručnog suradnika u školskoj ustanovi u kojoj se imenuje za ravnatelja, a koji može biti:

a) sveučilišni diplomski studij ili

b) integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili

c) specijalistički diplomski stručni studij;

2) uvjete propisane člankom 106. ovoga Zakona,

3) najmanje osam godina staža osiguranja u školskim ili drugim ustanovama u sustavu obrazovanja ili u tijelima državne uprave nadležnim za obrazovanje, od čega najmanje pet godina na odgojno-obrazovnim poslovima u školskim ustanovama.

(2) Osim osobe koja je završila neki od studija iz stavka 1. podstavka 1. ovoga članka,

ravnatelj osnovne škole može biti i osoba koja je završila stručni četverogodišnji studij za učitelje kojim se stječe 240 ECTS bodova.

(3) Iznimno, osoba koje ne ispunjava uvjete iz stavka 1. podstavka 1. ili stavka 2. ovoga članka, može biti ravnatelj osnovne škole, ako u trenutku prijave na natječaj za ravnatelja obavlja dužnost ravnatelja u najmanje drugom uzastopnom mandatu, a ispunjavala je uvjete za ravnatelja propisane Zakonom o osnovnom školstvu (»Narodne novine«, br. 59/90., 26/93., 27/93., 29/94., 7/96., 59/01., 114/01. i 76/05.).

Članak 126.a

Ravnatelj školske ustanove, uz uvjete propisane člankom 126. ovoga Zakona, mora imati i licenciju za rad ravnatelja.

Članak 127.

- (1) Ravnatelj se imenuje na temelju natječaja koji raspisuje školski odbor.
- (2) Natječaj se objavljuje u dnevnom tisku na način da je dostupan svim zainteresiranim kandidatima na području Republike Hrvatske.
- (3) Ravnatelj se imenuje na pet godina, a ista osoba može biti ponovno imenovana za ravnatelja.
- (4) Ravnatelja imenuje odlukom školski odbor uz prethodnu suglasnost ministra.
- (5) Ako ministar ne uskrati suglasnost u roku od 15 dana od dana dostave zahtjeva za suglasnošću, smatra se da je suglasnost dana.
- (6) Školski odbor je obavezan nakon dobivene suglasnosti za imenovanje ravnatelja u roku od petnaest dana od dana isteka roka iz stavka 5. ovoga članka donijeti odluku o imenovanju kandidata za ravnatelja za kojeg je zatražio prethodnu suglasnost.
- (7) U postupku izbora i imenovanja ravnatelja članovi školskog odbora iz redova učiteljskog, nastavničkog, odgajateljskog vijeća, vijeća roditelja te radničkog vijeća na sjednicama su obvezni zastupati i iznositi stajališta tijela koje ih je imenovalo ili izabralo u školski odbor.
- (8) Stajališta tijela iz stavka 7. ovoga članka donose se na sjednici učiteljskog, nastavničkog, odgajateljskog vijeća i vijeća roditelja te zbora radnika tajnim glasovanjem, o čemu se pisani zaključak dostavlja školskom odboru.
- (9) Odluku o izboru i imenovanju ravnatelja školski odbor donosi javnim glasovanjem.
- (10) Način i postupak izbora i imenovanja ravnatelja uređuju se statutom školske ustanove.

Članak 128.

- (1) Osoba imenovana za ravnatelja u školskoj ustanovi sklapa sa školskim odborom ugovor o radu na rok od pet godina u punom radnom vremenu.
- (2) Ako osoba imenovana za ravnatelja ima ugovor o radu na neodređeno vrijeme za poslove učitelja, nastavnika, odnosno stručnog suradnika u školskoj ustanovi na njegov će zahtjev ugovor o radu mirovati do prestanka mandata, a najdulje za vrijeme trajanja dvaju uzastopnih mandata.
- (3) Osoba iz stavka 2. ovog članka ima se pravo vratiti na rad u školsku ustanovu u kojoj je prethodno radila, ako se na te poslove vrati u roku od trideset dana od dana prestanka obavljanja ravnateljskih poslova, u protivnom joj prestaje radni odnos.
- (4) Ako je za stjecanje određenih prava važno prethodno trajanje radnog odnosa s istim poslodavcem, osobi iz stavka 2. ovog članka, nakon povratka na rad, razdoblje mirovanja ugovora o radu ubraja se u neprekinuto trajanje radnog odnosa.
- (5) Osobu imenovanu za ravnatelja do povratka na poslove za koje joj ugovor o radu miruje zamjenjuje osoba u radnom odnosu koji se zasniva na određeno vrijeme.

Članak 129.

- (1) Ravnatelja školske ustanove, u slučaju privremene spriječenosti u obavljanju ravnateljskih poslova, zamjenjuje osoba iz reda članova učiteljskog, odnosno nastavničkog, odnosno odgajateljskog vijeća.
- (2) Osobu iz stavka 1. ovog članka određuje školski odbor na način uređen statutom.
- (3) Osoba koja zamjenjuje ravnatelja ima prava i dužnost obavljati one poslove ravnatelja čije se izvršenje ne može odgađati do ravnateljeva povratka.

Članak 130.

- (1) Školski odbor dužan je razriješiti ravnatelja i prije isteka roka na koji je imenovan, ako se utvrdi da su se stekli uvjeti za razrješenje, propisani Zakonom o ustanovama, da ravnatelj krši obveze iz ugovora iz članka 128. stavka 1. ovog Zakona ili da ravnatelj zanemaruje obveze poslovodnog i stručnog voditelja školske ustanove.
- (2) Školski odbor može razriješiti ravnatelja i na prijedlog prosvjetnog inspektora koji o prijedlogu za razrješenje izvješćuje ministra.
- (3) Ako školski odbor ne razriješi ravnatelja na prijedlog prosvjetnog inspektora u roku od 15 dana od dana dostave prijedloga, a ministar procijeni da je prijedlog opravdan, ravnatelja će razriješiti ministar.
- (4) (*Brisan.*)
- (5) Osoba koja je razriješena prije isteka mandata jer nije ispunjavala obveze iz ugovora iz članka 128. stavka 1. ovog Zakona, odnosno nije ispunjavala obveze poslovodnog ili stručnog voditelja, ne može biti ponovno imenovana za ravnatelja niti vršitelja dužnosti ravnatelja školske ustanove sljedećih 10 godina.
- (6) Način i postupak razrješenja ravnatelja pobliže se uređuje statutom.

Članak 130.a

Ravnatelju školske ustanove ugovor o radu prestaje:

- 1) smrću ravnatelja školske ustanove,
- 2) istekom vremena na koje je sklopljen ugovor o radu na određeno vrijeme,
- 3) na kraju školske godine u kojoj ravnatelj školske ustanove navršio šezdeset pet godina života i petnaest godina mirovinskog staža,
- 4) sporazumom ravnatelja i školske ustanove,
- 5) dostavom pravomoćnog rješenja o priznanju prava na invalidsku mirovinu zbog **potpunog gubitka radne sposobnosti**,
- 6) otkazom školske ustanove.

Članak 130.b

- (1) Sporazum o prestanku ugovora o radu mora biti zaključen u pisanom obliku.
- (2) Ako se ravnatelj razrješuje iz razloga navedenih u članku 44. stavku 2. točki 1. Zakona o ustanovama školska ustanova će s ravnateljem zaključiti sporazum o prestanku ugovora o radu.

Članak 130.c

- (1) Ako se ravnatelj razrješuje iz razloga navedenih u članku 44. stavku 2. točki 3. i 4. Zakona o ustanovama, školska ustanova će ravnatelju školske ustanove otkazati ugovor o radu.
- (2) Ravnatelju školske ustanove kojem školska ustanova otkáže ugovor o radu pripada otkazni rok u trajanju od mjesec dana.
- (3) Otkaz mora imati pisani oblik.
- (4) Otkaz mora biti dostavljen drugoj strani.

(5) Protiv otkaza ugovora o radu ravnatelj ima pravo tužbom tražiti sudsku zaštitu prava samo ako je tužbom zatražio sudsku zaštitu prava protiv odluke o razrješenju prema Zakona o ustanovama.

(6) Tužba iz stavka 5. ovoga članka podnosi se nadležnom sudu u roku od trideset dana od dana primitka odluke o otkazu.

Članak 131.

(1) Vršitelj dužnosti ravnatelja imenuje se u slučajevima propisanim Zakonom o ustanovama te u drugim slučajevima kada ustanova nema ravnatelja.

(2) Za vršitelja dužnosti ravnatelja može biti imenovana osoba koja ispunjava uvjete za učitelja, nastavnika odnosno stručnog suradnika.

(3) Ako se u natječajnom postupku za ravnatelja ne izvrši izbor zbog uskrate prethodne suglasnosti iz članka 127. ovog Zakona, osoba kojoj je suglasnost uskraćena ne može biti imenovana za vršitelja dužnosti ravnatelja.

(4) Osoba imenovana za vršitelja dužnosti ravnatelja sklapa sa školskim odborom ugovor o radu na određeno vrijeme za razdoblje u kojem će obavljati poslove vršitelja dužnosti ravnatelja.

(5) Ako osoba imenovana za vršitelja dužnosti ravnatelja ima ugovor o radu na neodređeno vrijeme za poslove učitelja, nastavnika, odnosno stručnog suradnika u školskoj ustanovi u kojoj je zaposlena, na njezin će zahtjev ugovor o radu mirovati za razdoblje u kojem će obavljati poslove vršitelja dužnosti ravnatelja.

Članak 132.

Sastav i broj članova školskog odbora te imenovanje, razrješenje i trajanje mandata članova školskog odbora i ravnatelja školske ustanove kojoj je osnivač druga pravna ili fizička osoba iz članka 90. ovog Zakona uređuje se aktom o osnivanju i statutom ustanove.

XIV. UČENIČKI DOM

Članak 133.

(1) Učenički dom organizira odgojno-obrazovni rad, smještaj i prehranu, kulturne i druge aktivnosti učenika.

(2) Djelatnost učeničkog doma dio je djelatnosti srednjeg obrazovanja i s njom je programski povezana.

(3) Djelatnost učeničkih domova mogu obavljati i srednje škole.

(4) Učenički dom koji radi u sastavu srednje škole ima voditelja doma.

Članak 134.

(1) Pravo na smještaj i prehranu u učeničkom domu imaju u pravilu redoviti učenici.

(2) Prijam učenika obavlja se javnim natječajem.

(3) Pravo na prijam ostvaruje se na osnovi uspjeha u prethodnom obrazovanju i materijalnog položaja učenika i njegove obitelji.

(4) U učeničkim domovima organiziraju se odgojne grupe u skladu s državnim pedagoškim standardom.

(5) Poblize uvjete za prijam učenika, financiranje smještaja i prehrane u učeničkim domovima, kao i normative prostora i opreme te program odgojnog rada s učenicima propisuje ministar u skladu s državnim pedagoškim standardima.

(6) Učenički dom kojem je osnivač druga pravna ili fizička osoba iz članka 90. ovog Zakona samostalno određuje uvjete za prijam učenika, broj učenika u odgojnim grupama te troškove njihova smještaja i prehrane.

XV. PRAVA I OBVEZE RODITELJA

Članak 135.

- (1) Roditelj učenika dužan je upisati dijete u osnovnu školu sukladno članku 19. ovog Zakona te se brinuti o redovitom pohađanju obveznog dijela programa kao i ostalih oblika odgojno-obrazovnog rada u koje je učenik uključen.
- (2) Roditelj učenika ima pravo i obvezu sudjelovati u njegovom obrazovanju i biti redovito obaviješten o njegovim postignućima.

Članak 136.

- (1) Roditelj učenika je dužan brinuti se da učenik redovito izvršava obveze te u primjerenom roku javiti razlog izostanka učenika.
- (2) Ako roditelj zanemaruje svoje obveze iz stavka 1. ovog članka, škola mu je dužna uputiti pisani poziv za razgovor s razrednikom i stručnim suradnicima škole.
- (3) Način opravdavanja izostanaka učenika i primjereni rok javljanja o razlogu izostanka uređuju se statutom.
- (4) Ako roditelj učestalo zanemaruje obveze iz stavka 1. ovog članka, škola je dužna o tome obavijestiti ured državne uprave, odnosno Gradski ured i nadležnu ustanovu socijalne skrbi koji su dužni izvijestiti školu o poduzetim mjerama.

Članak 137.

- (1) U školi se ustrojava vijeće roditelja.
- (2) Roditelji učenika svakog razrednog odjela između sebe biraju jednog člana u vijeće roditelja, a u školama u kojima se školovanje ne provodi u razrednim odjelima sastav vijeća roditelja uređuje se statutom.
- (3) Vijeće roditelja između sebe bira predsjednika i zamjenika predsjednika.
- (4) Vijeće roditelja daje mišljenje o prijedlogu školskog kurikulumu, godišnjeg plana i programa rada, raspravlja o izvješćima ravnatelja o realizaciji školskog kurikulumu, godišnjeg plana i programa rada škole, razmatra pritužbe roditelja u svezi s odgojno-obrazovnim radom, predlaže mjere za unapređenje obrazovnog rada, predlaže svog člana školskog odbora te obavlja i druge poslove u skladu sa statutom škole.
- (5) Ravnatelj škole dužan je u najkraćem mogućem roku obavijestiti vijeće roditelja o svim pitanjima od općeg značaja za školu.
- (6) Ravnatelj škole, školski odbor i osnivač dužni su, u okviru svoje nadležnosti, razmotriti prijedloge roditeljskog vijeća i pisano ga o tome izvijestiti.

XVI. PEDAGOŠKA DOKUMENTACIJA I EVIDENCIJA

Članak 138.

- (1) U školskim se ustanovama vodi pedagoška dokumentacija i evidencija o učenicima, praćenju nastave i drugih oblika odgojno-obrazovnog rada, upisu i ispisu učenika, ocjenjivanju i uspjehu učenika, pedagoškim mjerama i ispitima (obavijest o ostvarenim rezultatima na kraju prvog polugodišta, svjedodžba, prijepis ocjena kada učenik prelazi iz jedne škole u drugu, matična knjiga, dnevnik rada, imenik učenika i spomenica škole).
- (2) Matična knjiga i svjedodžba javne su isprave.
- (3) Na završetku svakog razreda osnovne škole učeniku se izdaje razredna svjedodžba.
- (4) Svjedodžba osmog razreda je isprava o završetku osnovne škole.
- (5) Na završetku svakog razreda srednje škole učeniku se izdaje razredna svjedodžba, a na završetku srednje škole svjedodžba o položenoj državnoj maturi ili svjedodžba o završnom

radu.

(6) Učeniku koji je s uspjehom završio program srednjeg obrazovanja nautičkog ili brodstrojarskog smjera uz svjedodžbu izdaje se i potvrdnica za svaki program izobrazbe koji je obuhvaćen programom obrazovanja.

(7) Učeniku koji završi program osposobljavanja ili usavršavanja izdaje se uvjerenje o osposobljenosti, odnosno usavršavanju.

(8) Školska ustanova trajno čuva matičnu knjigu, a osnovna škola trajno čuva i spomenicu škole.

(9) Imenik i evidencija o ispitima čuvaju se deset godina.

(10) Sadržaj i oblik svjedodžbi, uvjerenja i potvrdnice te obrazac pedagoške dokumentacije i evidencije, uključujući i obrazac evidencije ustanova koje provode posebne programe za učenike s teškoćama, propisuje ministar.

Članak 139.

(1) Školske ustanove su dužne voditi evidenciju odgojno-obrazovnog rada, upisnik učenika te upisnik radnika u pisanom i elektronskom obliku.

(2) U Ministarstvu se vodi zajednički upisnik školskih ustanova u elektronskom obliku (e-Matica) i sadrži sljedeće evidencije:

- Upisnik ustanova,
- Evidenciju odgojno-obrazovnog rada u ustanovama za svaku školsku godinu,
- Upisnik učenika u ustanovama,
- Upisnik radnika ustanova.

(3) Podatke u Upisnik ustanova upisuje Ministarstvo, a podatke u ostale evidencije upisuju školske ustanove najkasnije do 30. rujna tekuće godine.

Članak 140.

(1) Podaci iz e-Matice moraju biti zaštićeni od zlouporabe, uništenja, gubitka, neovlaštenih promjena ili pristupa, u skladu s odredbama propisa kojim se uređuje zaštita osobnih podataka.

(2) Voditelj zbirke podataka i korisnik osobnih podataka sadržanih u evidencijama iz e-Matice je Ministarstvo. Voditelj zbirke podataka za pojedinačnu ustanovu je pojedinačna školska ustanova.

(3) Ovlaštenja za pristup i razine pristupa podacima iz e-Matice odobrava Ministarstvo.

(4) Obveze i načine te rokove unošenja podataka u e-Maticu, ovlaštenja za pristup i korištenje podataka te sigurnost i način razmjene podataka propisuje ministar pravilnikom.

XVII. FINANCIRANJE ŠKOLSKIH USTANOVA

Članak 141.

Sredstva za financiranje javnih potreba u djelatnosti osnovnog i srednjeg obrazovanja osiguravaju se:

- državnim proračunom,
- proračunima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- sredstvima osnivača kada je osnivač druga fizička ili pravna osoba iz članka 90. ovog Zakona,
- prihodima koji se ostvaruju obavljanjem vlastite djelatnosti i drugim namjenskim prihodima,
- uplatama roditelja za posebne usluge i aktivnosti škole,
- donacijama i drugim izvorima u skladu sa zakonom.

Članak 142.

(1) U državnom proračunu osiguravaju se sredstva za financiranje školskih ustanova čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, i to za:

1. plaće i naknade plaća s doprinosima na plaće,
2. ostala materijalna prava radnika ugovorena kolektivnim ugovorima, i to: pomoći, otpremnine, jubilarne nagrade, regres za korištenje godišnjeg odmora, godišnja nagrada za božićne blagdane i dar u prigodi Dana sv. Nikole,
3. rashode za završavanje kapitalnih projekta izgradnje, dogradnje i rekonstrukcije školskog prostora te njegovo opremanje, čiju je obvezu završavanja preuzela Republika Hrvatska na dan 1. srpnja 2001. do njihovog puštanja u funkciju,
4. rashode za izgradnju, dogradnju i rekonstrukcije školskog prostora školskih ustanova za djecu s teškoćama i školskih ustanova na jeziku i pismu nacionalnih manjina,
5. (*Brisana.*)
6. naknade za prijevoz na posao i s posla radnicima osnovnih škola,
7. stručno osposobljavanje i usavršavanje,
8. nacionalne programe koje usvoji Hrvatski sabor,
9. obrazovanje djece državljana Republike Hrvatske u inozemstvu,
10. pripremnu i dopunsku nastavu za djecu državljana Republike Hrvatske koja se vraćaju iz inozemstva,
11. pripremnu i dopunsku nastavu za djecu koja su članovi obitelji državljana država članica Europske unije,
12. potporu nastave materinskog jezika i kulture države podrijetla učenicima koji su članovi obitelji državljana članica Europske unije,
13. potporu za pripremu učitelja i nastavnika koji će provoditi nastavu materinjeg jezika i kulture države podrijetla učenika koji su članovi obitelji državljana članica Europske unije,
14. pripremnu i dopunsku nastavu za djecu azilanata i ostalih osoba iz članka 46. ovog Zakona,
15. vanjsko vrednovanje i provođenje državne mature,
16. licenciranje učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ravnatelja,
17. povećane troškove prijevoza, posebna nastavna sredstva te troškove financiranja prehrane, kao i troškova prehrane i smještaja u učeničkom domu za školovanje učenika s teškoćama,
18. troškova stručnih timova koji školi pružaju pomoć za rad s učenicima s teškoćama.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovog članka, u državnom proračunu se ne osiguravaju sredstva za financiranje obveza školskih ustanova koje se nalože pravomoćnim sudskim odlukama u vezi s isplatom plaća i naknada ako je do sudskih sporova došlo krivnjom školske ustanove ili ako je krivnjom školske ustanove donesena sudska odluka na štetu školske ustanove. U takvim slučajevima potrebna sredstva osigurava sama ustanova.

(3) U državnom proračunu osiguravaju se sredstva i za sufinanciranje:

1. programa rada s darovitim učenicima,
2. obrazovanja učenika na jeziku i pismu nacionalnih manjina,
3. opremanja škola kabinetskom, didaktičkom i informatičkom opremom koja uključuje i posebne računalne programe i sadržaje,
4. opremanja školskih knjižnica obveznom lektinom,
5. programa od zajedničkog interesa za odgojno-obrazovnu djelatnost (sustav informiranja, stručno-pedagoški časopisi, stručne knjige, programi ustanova i stručnih udruga, obljetnice i manifestacije, programi izvannastavnih aktivnosti), kao i ostalih programa sukladno odlukama Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske,
6. škola kojima je osnivač fizička ili druga pravna osoba iz članka 90. ovog Zakona u skladu s

kriterijima koje propisuje ministar, a na temelju rezultata vrednovanja,
7. (Brisana.)

Članak 143.

(1) U proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osiguravaju se sredstva za financiranje škola čiji je osnivač Republika Hrvatska ili jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, i to za:

1. prijevoz učenika osnovnih škola,
2. (Brisana.)
3. naknade za prijevoz na posao i s posla radnicima srednjoškolskih ustanova,
4. ostala materijalna prava ugovorena kolektivnim ugovorom osim materijalnih prava navedenih u članku 142. stavku 1. točki 2. ovog Zakona,
5. materijalne i financijske rashode škola koji obuhvaćaju i rashode za materijal, dijelove i usluge tekućeg i investicijskog održavanja,
6. rashode za izgradnju, dogradnju i rekonstrukciju školskog prostora te opremanje školskih ustanova prema standardima i normativima koje propisuje ministar, a u skladu s državnim pedagoškim standardima.

(2) Vlada Republike Hrvatske može, sukladno raspoloživim sredstvima državnog proračuna, za svaku školsku godinu donijeti odluku o financiranju, odnosno sufinanciranju prijevoza za učenike srednjih škola.

(3) Za svrhu iz stavka 2. ovoga članka Vlada Republike Hrvatske će odlukom utvrditi mjerila i kriterije na temelju kojih će se ostvarivati pravo na financiranje, odnosno sufinanciranje prijevoza.

(4) U proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave osiguravaju se sredstva potpore za sufinanciranje smještaja i prehrane učenika u učeničkim domovima.

(5) U proračunu jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu se osigurati i sredstva za sufinanciranje:

1. programa rada s darovitim učenicima,
2. obrazovanja učenika na jeziku i pismu nacionalnih manjina,
3. opremanja škola kabinetskom, didaktičkom i informatičkom opremom,
4. opremanje škola računalnim programima,
5. opremanja školskih knjižnica obveznom lektinom,
6. programa od zajedničkog interesa za djelatnost školstva (sustav informiranja, stručno-pedagoški časopisi, stručne knjige, programi ustanova i stručnih udruga, obljetnice i manifestacije, programi izvannastavnih aktivnosti) i
7. škola kojima je osnivač druga fizička ili druga pravna osoba u skladu s kriterijima koje donosi lokalna i područna (regionalna) samouprava.

(6) Jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave može utvrditi i šire javne potrebe u školstvu za koja sredstva osigurava svojim proračunom, i to za:

1. plaće i naknade plaća s doprinosima na plaće radnicima koji rade u produženom ili cjelodnevnom boravku osnovne škole,
2. plaće i naknade plaća s doprinosima na plaće radnicima koji rade u programima koji se provode u nenastavne dane,
3. ostale rashode za radnike koji rade u produženom ili cjelodnevnom boravku osnovne škole koji su ugovoreni kolektivnim ugovorima,
4. ostale rashode za radnike koji rade u programima koji se provode u nenastavne dane koji su ugovoreni kolektivnim ugovorima,
5. naknade prijevoza na posao i s posla radnicima koji rade u programima koji se provode u nenastavne dane,
6. troškove stručnih timova koji školi pružaju pomoć za rad s učenicima s teškoćama,

7. troškove premija osiguranja škola od odgovornosti prema trećim osobama.

(7) Vlada Republike Hrvatske svake godine, istodobno kada utvrđuje prijedlog državnog proračuna, utvrđuje kriterije i mjerila za osiguravanje minimalnog financijskog standarda radi ostvarivanja javnih potreba iz stavka 1. ovog članka.

Članak 144.

Ako je osnivač škole druga pravna ili fizička osoba iz članka 90. ovog Zakona, dužan je osigurati potrebna sredstva za financiranje:

- plaća i naknada plaća s doprinosima,
- ostalih rashoda za radnike škole,
- materijalnih i financijskih rashoda škole te ostala potrebna sredstva za rad škole.

Članak 145.

Školska ustanova je dužna namjenski koristiti prihode koje ostvari obavljanjem vlastite djelatnosti, uplatama roditelja, donacijama i iz drugih izvora.

Članak 146.

Školske ustanove se ne mogu se financirati iz sredstava političkih stranaka.

XVIII. NADZOR

Članak 147.

(1) Nadzor nad zakonitošću rada i općih akata školske ustanove obavlja ured državne uprave, odnosno Gradski ured.

(2) Ako ured državne uprave utvrdi da je opći akt ili dio općeg akta protivan zakonu ili drugom propisu, zatražit će od školske ustanove da ga uskladi u roku od 30 dana od dana dostave zahtjeva.

(3) Ako školska ustanova ne uskladi opći akt u roku iz stavka 2. ovog članka, ured državne uprave, odnosno Gradski ured obustavit će opći akt od primjene i o tomu izvijestiti Ministarstvo u roku od 8 dana s prijedlogom za poništenje, odnosno ukidanje općeg akta ili određenih odredaba općeg akta.

(4) Ministarstvo može donijeti akt o poništenju ili ukidanju u roku od 60 dana od dana dostave prijedloga.

(5) Ako ured državne uprave, odnosno Gradski ured utvrdi nedostatke ili propuste u radu školske ustanove, zatražit će otklanjanje nedostataka, odnosno propusta i o tome izvijestiti Ministarstvo.

(6) Ako u nadzoru utvrdi propuste i nedostatke u izvršavanju poslova koji se obavljaju na temelju javnih ovlasti, ured državne uprave, odnosno Gradski ured poduzet će odgovarajuće mjere popisane Zakonom o sustavu državne uprave.

(7) Ured državne uprave, odnosno Gradski ured prati postojanje uvjeta iz članka 92. ovog Zakona te ako ustanova ne ispunjava koji od tih uvjeta, zatražit će od osnivača školske ustanove da udovolji propisanim uvjetima u roku od 90 dana.

(8) Ako osnivač u roku iz stavka 7. ovog članka ne udovolji zahtjevu i ne ispuni propisane uvjete, ured državne uprave, odnosno Gradski ured izvijestit će Ministarstvo koje može zabraniti rad školskoj ustanovi.

Članak 148.

Inspeksijski nadzor u školskoj ustanovi obavlja prosvjetna inspekcija u skladu s posebnim zakonom.

Članak 149.

Nadzor nad stručno-pedagoškim radom ravnatelja kao stručnog voditelja ustanove i odgojno-obrazovnih radnika obavljaju tijela određena zakonom ili drugim propisom utemeljenim na zakonu.

Članak 150.

(Brisan.)

XIX. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 151.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 5.000 do 10.000 kuna kaznit će se za prekršaj školska ustanova:

- ako nije donijela školski kurikulum i godišnji plan i program rada školske ustanove te ako isti nije u skladu s odredbama članka 28. ovog Zakona,
- ako koristi udžbenike koji nisu odobreni sukladno posebnom zakonu (članak 56.),
- ako izvodi nastavu bez rješenja o početku rada, protivno odredbama članka 92. stavka 1. ovoga Zakona,
- ako prihod ne upotrijebi za razvoj djelatnosti (članak 145.),
- ako ne objavljuje natječaj sukladno odredbama članka 107. stavaka 1. do 4. i članka 127. stavaka 1. i 2. ovog Zakona,
- ako ne vodi dokumentaciju i evidenciju propisanu odredbama članka 138. stavka 1., članka 139. stavka 1. i članka 140. stavka 1. ovoga Zakona,
- ako u svojim prostorima organizira promidžbu koja nije u skladu s ciljevima i sadržajem obrazovanja protivno odredbi članka 59. ovoga Zakona,
- ako se ne pridržava odluke o upisu iz članka 22. stavka 4. ovoga Zakona,
- ako se ne pridržava elemenata i kriterija za izbor kandidata iz članka 22. stavka 5. ovoga Zakona,
- ako podaci nisu upisani u evidenciju u roku iz članka 139. stavka 3. ovoga Zakona,
- ako postupa protivno članku 106. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovog članka kaznit će se i odgovorna osoba u školskoj ustanovi novčanom kaznom u iznosu od 2.000 do 5.000 kuna.

Članak 152.

Novčanom kaznom u iznosu od 500,00 do 5.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj roditelj učenika osnovne škole koji ne upiše dijete u osnovnu školu sukladno članku 19. ovoga Zakona, odnosno koji se ne brine o redovitom pohađanju obveznog dijela programa kao i ostalih oblika odgojno-obrazovnog rada u koje je učenik uključen, odnosno koji postupi suprotno članku 135. stavku 1. ovog Zakona.

XX. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 153.

(1) Učenici koji su upisali gimnaziju zaključno sa školskom godinom 2005./2006. na kraju srednjeg obrazovanja polažu maturu.

(2) Učenici koji su upisali četverogodišnju strukovnu, odnosno umjetničku školu zaključno sa školskom godinom 2005./2006. na kraju srednjeg obrazovanja polažu završni ispit.

(3) Učenici koji su upisali trogodišnju i troipolgodišnju strukovnu školu zaključno sa školskom godinom 2006./2007. na kraju srednjeg obrazovanja polažu završni ispit.

(4) Učenici iz stavka 1., 2. i 3. ovog članka, koji su tijekom cijelog srednjeg obrazovanja postigli odličan uspjeh, oslobađaju se polaganja mature, odnosno završnog ispita.

(5) Učenici iz stavka 1., 2. i 3. ovog članka, polažu maturu, odnosno završni ispit u skladu s odredbama Pravilnika o polaganju mature i završnog ispita (»Narodne novine«, br. 29/94., 15/95. i 24/95.).

Članak 154.

Radnici u školskim ustanovama koji su stekli visoku, odnosno višu stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju (»Narodne novine«, br. 123/03.), imaju sva prava iz ovog Zakona kao i osobe koje su završile odgovarajuću razinu obrazovanja prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Članak 155.

(1) Učitelji predmetne nastave u osnovnoj školi koji su stekli višu stručnu spremu odgovarajuće vrste do 7. siječnja 1991., a koji se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zateknu u osnovnoj školi u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, nastavljaju s obavljanjem poslova svog radnog mjesta.

(2) Učitelji razredne nastave u osnovnoj školi koji su stekli višu stručnu spremu odgovarajuće vrste završetkom dvogodišnjeg studija razredne nastave upisanog najkasnije do 1992. godine, a koji se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zateknu u osnovnoj školi u radnom odnosu na neodređeno vrijeme, nastavljaju s obavljanjem poslova svog radnog mjesta.

(3) Učitelji iz stavka 1. ovog članka, kao i učitelji s višom stručnom spremom stečenom prema uvjetima iz stavka 1. i 2. ovog članka, a koji na dan stupanja na snagu ovog Zakona nisu zatečeni u radnom odnosu u osnovnoj školi, mogu zasnovati radni odnos u osnovnoj školi.

Članak 156.

(1) Tajnik školske ustanove koji se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zatekne u radnom odnosu na neodređeno vrijeme u školskoj ustanovi, a nema vrstu i razinu obrazovanja propisanu ovim Zakonom, nastavlja s obavljanjem poslova svog radnog mjesta.

(2) Nastavnik i stručni suradnik koji se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zateknu u radnom odnosu na neodređeno vrijeme u školskoj ustanovi, a nemaju vrstu i razinu obrazovanja propisanu ovim Zakonom, nastavljaju s obavljanjem poslova svog radnog mjesta.

Članak 157.

(1) Učitelji, nastavnici i stručni suradnici koji su zasnovali radni odnos u osnovnoj ili srednjoj školi prije 12. ožujka 1994. nisu obvezni polagati stručni ispit prema odredbama ovog Zakona.

(2) Učitelji i stručni suradnici koji su položili stručni ispit prema odredbama Zakona o osnovnom školstvu (»Narodne novine«, br. 59/90., 26/93., 27/93., 29/94., 7/96., 59/01., 114/01. i 76/05.) te nastavnici koji su položili stručni ispit prema odredbama Zakona o srednjem školstvu (»Narodne novine«, br. 19/92., 26/93., 27/93., 50/95., 59/01., 114/01. i 81/05.), nemaju obvezu polaganja stručnog ispita prema odredbama ovog Zakona.

(3) Za osobe iz stavka 1. i 2. ovog članka, dan stupanja na snagu ovog Zakona smatra se danom stjecanja prve licencije za rad učitelja, nastavnika i stručnih suradnika.

(4) Osobama koje su na dan stupanja na snagu ovog Zakona zatečene na dužnosti ravnatelja, dan stupanja na snagu ovog zakona smatra se danom stjecanja prve licencije koja vrijedi najkasnije do 31. prosinca 2014..

Članak 158.

Osobe koje su stekle pedagoško-psihološko obrazovanje sukladno propisima koji su važili prije stupanja na snagu ovog Zakona, nisu dužne steći pedagoške kompetencije iz članka 110. stavka 1. ovog Zakona.

Članak 159.

(1) Osoba imenovana za ravnatelja školske ustanove sukladno odredbama Zakona o osnovnom školstvu (»Narodne novine«, br. 59/90., 26/93., 27/93., 29/94., 7/96., 59/01., 114/01. i 76/05.) i Zakona o srednjem školstvu (»Narodne novine«, br. 19/92., 26/93., 27/93., 50/95., 59/01., 114/01. i 81/05.) koja se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zatekne na dužnosti ravnatelja, nastavit će obnašati tu dužnost do isteka mandata, a najkasnije do stupanja na snagu odredbi članka 126. ovog Zakona.

(2) Osobi koja je nakon stupanja na snagu ovog Zakona imenovana za ravnatelja školske ustanove, a koja se na dan stupanja na snagu odredbi članka 126. ovog Zakona zatekne na dužnosti ravnatelja, mandat ravnatelja prestaje danom stupanja na snagu odredbi članka 126. i 128. ovog Zakona.

(3) Osobama iz stavka 1. i 2. ovog članka, prestankom mandata prestaje i ugovor o radu ravnatelja.

(4) Od 1. siječnja 2015. do 1. veljače 2015. školski odbori su dužni započeti natječajne postupke za imenovanje ravnatelja u skladu s odredbama članka 126. ovog Zakona.

(5) Do završetka natječajnih postupaka za imenovanje ravnatelja, poslove ravnatelja obavljat će vršitelj dužnosti.

Članak 160.

Zdravstveni radnik i socijalni radnik koji se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zatekne na radnom mjestu stručnog suradnika u školskim ustanovama, nastavlja s obavljanjem poslova svog radnog mjesta.

Članak 161.

(1) Prijedlog mreže iz članka 9. stavka 1. ovog Zakona, osnivači su dužni dostaviti Ministarstvu u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(2) Ministarstvo će Vladi Republike Hrvatske predložiti donošenje odluke o mreži iz članka 10. stavka 3. ovog Zakona u roku od 6 mjeseci od dana dostave svih prijedloga osnivača.

Članak 162.

(1) Školske ustanove dužne su uskladiti svoje opće akte s odredbama ovog Zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(2) Osnivač školske ustanove imenovat će školski odbor u skladu s odredbama ovog Zakona u roku od 120 dana od dana isteka roka iz stavka 1. ovog članka.

(3) Postupci izbora školskih odbora započeti prije stupanja na snagu ovog Zakona, poništiti će se, a osnivač škole će imenovati školski odbor sukladno odredbama ovog Zakona u roku iz stavka 1. ovog članka.

Članak 163.

(1) Osobama koje su do 3. kolovoza 1971. završile srednju školu u najmanje dvogodišnjem trajanju sa završnim ispitom, priznaje se srednja stručna sprema.

(2) Osobama koje su stekle stručnu spremu trećeg (III.), četvrtog (IV.) i petog (V.) stupnja stručne spreme prema propisima koji su važili prije stupanja na snagu Zakona o srednjem školstvu (»Narodne novine«, br. 19/92.) priznaje se srednja stručna sprema.

(3) Osobama koje su stekle stručnu spremu prvog (I.) i drugog (II.) stupnja stručne spreme prema propisima koji su važili prije stupanja na snagu Zakona o srednjem školstvu (»Narodne novine«, br. 19/92.) priznaje se niža stručna sprema.

Članak 164.

(1) Provedbene propise na temelju ovog Zakona ministar će donijeti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

(2) Provedbeni propisi doneseni na temelju Zakona o osnovnom školstvu (»Narodne novine«, br. 59/90., 26/93., 27/93., 29/94., 7/96., 59/01., 114/01. i 76/05.) i Zakona o srednjem školstvu (»Narodne novine«, br. 19/92., 26/93., 27/93., 50/95., 59/01., 114/01. i 81/05.) ostaju na snazi do stupanja na snagu provedbenih propisa na temelju ovog Zakona, osim ako su u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Članak 165.

(1) Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o osnovnom školstvu (»Narodne novine«, br. 59/90., 26/93., 27/93., 29/94., 7/96., 59/01., 114/01. i 76/05.), s tim da se odredbe članka 71. a stavka 1., 2., 3. i 4. te članka 88. stavka 2. primjenjuju u postupcima izbora ravnatelja do stupanja na snagu odredbi članka 126. i 128. ovog Zakona.

(2) Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje važiti Zakon o srednjem školstvu (»Narodne novine«, br. 19/92., 26/93., 27/93., 50/95., 59/01., 114/01. i 81/05.), s tim da se odredbe članka 48. stavka 1. i članka 78. stavka 1. primjenjuju u postupcima izbora ravnatelja do stupanja na snagu članka 126. i 128. ovog Zakona.

(3) Danom stupanja na snagu ovog Zakona prestaje se primjenjivati odredba članka 28. Zakona o knjižnicama (»Narodne novine«, br. 105/97., 5/98-isp. i 104/00.) na školske knjižnice.

Članak 166.

(Brisan.)

Članak 167.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim odredaba članka 43. stavka 2., članka 44., članka 45. stavka 1. i članka 142. stavka 1. točke 11., 12. i 13. ovog Zakona koje stupaju na snagu na dan prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju te odredaba članka 126. ovog Zakona koje stupaju na snagu 1. siječnja 2015.

Ustavni sud Republike Hrvatske, u sastavu Jasna Omejec, predsjednica Suda, te suci Mato Arlović, Marko Babić, Snježana Bagić, Slavica Banić, Mario Jelušić, Davor Krapac, Ivan Matija, Antun Palarić, Aldo Radolović i Duška Šarin, rješavajući o prijedlogu za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti zakona s Ustavom Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 56/90., 135/97., 113/00., 28/01., 76/10. i 5/14.), na sjednici održanoj 4. studenoga 2014. donio je

RJEŠENJE USRH U-I-7415/2010 OD 4. STUDENOGA 2014.

(„Narodne novine“, broj 136/14)

I. Ne prihvaća se prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članaka 128., 159. i 167. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine« broj 87/08., 86/09., 92/10., 105/10. – ispr., 90/11., 5/12., 16/12., 86/12. i 93/13.) i članaka 8., 10., 11. i 12. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine« broj 92/10. i 105/10. – ispr.).

II. Ovo rješenje objavit će se u »Narodnim novinama«.

Obrazloženje

I. POSTUPAK PRED USTAVNIM SUDOM

1. Hrvatska udruga ravnatelja osnovnih škola zastupana po prof. Nikici Mihaljeviću i Udruga hrvatskih srednjoškolskih ravnatelja zastupana po prof. Suzani Hitrec (u daljnjem tekstu: predlagateljice) podnijele su 30. prosinca 2010. Ustavnom sudu prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članaka 128., 159. i 167. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine« broj 87/08.; u daljnjem tekstu: Zakon o odgoju i obrazovanju/08), te članaka 8., 10., 11. i 12. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine« broj 92/10. i 105/10. – ispr.; u daljnjem tekstu: ZID Zakona o odgoju i obrazovanju/10).

1.1. Zakon o odgoju i obrazovanju/08 donio je Hrvatski sabor na sjednici održanoj 15. srpnja 2008., objavljen je u »Narodnim novinama« broj 87 od 25. srpnja 2008., te je suglasno članku 167. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 stupio na snagu osmog dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članaka 43. stavka 2., 44., 45. stavka 1. i 142. stavka 1. točaka 11., 12. i 13. (za koje je bilo propisano da će stupiti na snagu na dan prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju), te članaka 126. i 128. koji su trebali stupiti na snagu 1. siječnja 2012.

1.2. Zakon o odgoju i obrazovanju/08 je nakon toga mijenjan odnosno dopunjavan sedam puta i to kako slijedi:

- Zakonom o izmjenama i dopuni Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine« broj 86/09.) koji je stupio je na snagu 1. rujna 2009., osim članaka 3. i 4. stavka 2. koji su stupili na snagu 1. siječnja 2010.;
- ZID-om Zakona o odgoju i obrazovanju/10 koji je stupio na snagu danom objave (24. srpnja 2010.) osim članka 7. koji stupa na snagu danom stupanja na snagu članka 126. Zakona o odgoju i obrazovanju/08;
- Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine« broj 90/11.; u daljnjem tekstu: ZID Zakona o odgoju i obrazovanju/11) koji je stupio na snagu 10. kolovoza 2011.;
- Uredbom o izmjenama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine« broj 5/12.) koja je stupila na snagu 12. siječnja 2012.
- Zakonom o izmjenama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine« broj 16/12.) koji je stupio na snagu 8. veljače 2012.;
- Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine« broj 86/12.) koji je stupio na snagu 4. kolovoza 2012.;

– Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi («Narodne novine» broj 94/13.) koji je stupio na snagu 30. srpnja 2013.

1.3. Slijedom navedenog proizlazi da je nakon podnošenja prijedloga Zakon o odgoju i obrazovanju/08 dopunjavao i mijenjao još pet puta. U ovom ustavnosudskom postupku razmatra se zakonski tekst koji je na snazi od 30. srpnja 2013. (u daljnjem tekstu: Zakon o odgoju i obrazovanju).

II. OSPORENE ODREDBE

2. Podnesenim prijedlogom predlagateljice osporavaju odredbe Zakona o odgoju i obrazovanju/08 i ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/10. Osporenim člancima 8., 10. i 11. ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/10 izmijenjeni su osporeni članci 126., 159. i 167. Zakona o odgoju i obrazovanju/08, dok osporeni članak 12. ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/10 predstavlja njegovu prijelaznu odredbu kojom se propisuje prijelazni radnopravni režim osoba imenovanih za ravnatelje škola sukladno ranijim propisima. Stoga će se u nastavku teksta prvo citirati osporeni članci Zakona o odgoju i obrazovanju/08 sa svim izmjenama i dopunama, a nakon toga osporeni članak 12. ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/10.

2.1. Članak 128. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 glasi:

»Članak 128.

(1) Osoba imenovana za ravnatelja u školskoj ustanovi sklapa sa školskim odborom ugovor o pravima i dužnostima na rok od pet godina u punom radnom vremenu.

(2) Ako osoba imenovana za ravnatelja ima ugovor o radu na neodređeno vrijeme za poslove učitelja, nastavnika, odnosno stručnog suradnika u školskoj ustanovi na njegov će zahtjev ugovor o radu mirovati do prestanka mandata, a najdulje za vrijeme trajanja dvaju uzastopnih mandata.

(3) Osoba iz stavka 2. ovog članka ima se pravo vratiti na rad u školsku ustanovu u kojoj je prethodno radila, ako se na te poslove vrati u roku od trideset dana od dana prestanka obavljanja ravnateljskih poslova, u protivnom joj prestaje radni odnos.

(4) Ako je za stjecanje određenih prava važno prethodno trajanje radnog odnosa s istim poslodavcem, osobi iz stavka 2. ovog članka, nakon povratka na rad, razdoblje mirovanja ugovora o radu ubraja se u neprekinuto trajanje radnog odnosa.

(5) Osobu imenovanu za ravnatelja do povratka na poslove za koje joj ugovor o radu miruje zamjenjuje osoba u radnom odnosu koji se zasniva na određeno vrijeme.«

Osporeni članak 128. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 izmijenjen je osporenim člankom 8. ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/10 na način da se u stavku 1. riječi »ugovor o pravima i dužnostima« zamjenjuju riječima »ugovor o radu«. Nakon izmjena članak 128. Zakona o odgoju i obrazovanju u stavku 1. glasi:

»Članak 128.

(1) Osoba imenovana za ravnatelja u školskoj ustanovi sklapa sa školskim odborom ugovor o radu na rok od pet godina u punom radnom vremenu.

(...)

2.2. Članak 159. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 glasi:

»Članak 159.

(1) Osoba imenovana za ravnatelja školske ustanove sukladno odredbama Zakona o osnovnom školstvu ('Narodne novine', br. 59/90., 26/93., 27/93., 29/94., 7/96., 59/01., 114/01. i 76/05.) i Zakona o srednjem školstvu ('Narodne novine', br. 19/92., 26/93., 27/93., 50/95., 59/01., 114/01. i 81/05.) koja se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zatekne na dužnosti ravnatelja, nastavit će obnašati tu dužnost do isteka mandata, a najkasnije do stupanja na snagu odredbi članka 126. i 128. ovog Zakona.

(2) Osobi koja je nakon stupanja na snagu ovog Zakona imenovana za ravnatelja školske ustanove, a koja se na dan stupanja na snagu odredbi članka 126. i 128. ovog Zakona zatekne na dužnosti ravnatelja, mandat ravnatelja prestaje danom stupanja na snagu odredbi članka 126. i 128. ovog Zakona.

(3) Osobama iz stavka 1. i 2. ovog članka, prestankom mandata prestaje i ugovor o radu ravnatelja.

(4) Od 1. siječnja 2012. do 1. veljače 2012. školski odbori su dužni započeti natječajne postupke za imenovanje ravnatelja u skladu s odredbama članka 126. i 128. ovog Zakona.

(5) Do završetka natječajnih postupaka za imenovanje ravnatelja, poslove ravnatelja obavljat će vršitelj dužnosti.«

Osporeni članak 159. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 izmijenjen je dva puta. Prvi puta osporenim člankom 10. ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/10 na način da se u stavcima 1., 2. i 4. brišu riječi »i 128«. Drugi puta, nakon podnošenja prijedloga, člankom 18. ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/11 na način da se riječi od »1. siječnja 2012. do 1. veljače 2012.« zamjenjuju riječima »1. siječnja 2015. do 1. veljače 2015.«.

Nakon izmjena članak 159. Zakona o odgoju i obrazovanju glasi:

»Članak 159.

(1) Osoba imenovana za ravnatelja školske ustanove sukladno odredbama Zakona o osnovnom školstvu ('Narodne novine', br. 59/90., 26/93., 27/93., 29/94., 7/96., 59/01., 114/01. i 76/05.) i Zakona o srednjem školstvu ('Narodne novine', br. 19/92., 26/93., 27/93., 50/95., 59/01., 114/01. i 81/05.) koja se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zatekne na dužnosti ravnatelja, nastavit će obnašati tu dužnost do isteka mandata, a najkasnije do stupanja na snagu odredbi članka 126. ovog Zakona.

(2) Osobi koja je nakon stupanja na snagu ovog Zakona imenovana za ravnatelja školske ustanove, a koja se na dan stupanja na snagu odredbi članka 126. ovog Zakona zatekne na dužnosti ravnatelja, mandat ravnatelja prestaje danom stupanja na snagu odredbi članka 126. ovog Zakona.

(3) Osobama iz stavka 1. i 2. ovog članka, prestankom mandata prestaje i ugovor o radu ravnatelja.

(4) Od 1. siječnja 2015. do 1. veljače 2015. školski odbori su dužni započeti natječajne postupke za imenovanje ravnatelja u skladu s odredbama članka 126. ovog Zakona.

(5) Do završetka natječajnih postupaka za imenovanje ravnatelja, poslove ravnatelja obavljat će vršitelj dužnosti.«

2.3. Članak 167. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 glasi:

»Članak 167.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u 'Narodnim novinama', osim odredaba članka 43. stavka 2., članka 44., članka 45. stavka 1. i članka 142. stavka 1. točke 11., 12. i 13. ovog Zakona koje stupaju na snagu na dan prijama Republike Hrvatske u

Europsku uniju te odredaba članka 126. i 128. ovog Zakona koje stupaju na snagu 1. siječnja 2012.«

Osporeni članak 167. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 također je izmijenjen dva puta. Prvi puta osporenim člankom 11. ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/10 na način da se u tom članku brišu riječi »i 128.« Drugi puta (također nakon podnošenja prijedloga) člankom 19. ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/11 na način da se riječi »1. siječnja 2012.« zamjenjuju riječima »1. siječnja 2015.«.

Nakon izmjena članak 167. Zakona o odgoju i obrazovanju glasi:

»Članak 167.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u 'Narodnim novinama', osim odredaba članka 43. stavka 2., članka 44., članka 45. stavka 1. i članka 142. stavka 1. točke 11., 12. i 13. ovog Zakona koje stupaju na snagu na dan prijama Republike Hrvatske u Europsku uniju te odredaba članka 126. ovog Zakona koje stupaju na snagu 1. siječnja 2015.«

3. Članak 12. ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/10 glasi:

»Članak 12.

(1) Osoba imenovana za ravnatelja školske ustanove sukladno odredbama Zakona o osnovnom školstvu ('Narodne novine', br. 59/90., 26/93., 27/93., 29/94., 7/96., 59/01., 114/01. i 76/05.), Zakona o srednjem školstvu ('Narodne novine', br. 19/92., 26/93., 27/93., 50/95., 59/01., 114/01. i 81/05.) i Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ('Narodne novine', br. 87/08. i 86/09.), koja se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zatekne na dužnosti ravnatelja, nastaviti će obnašati tu dužnost do isteka mandata, a najkasnije do stupanja na snagu odredbi članka 126. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

(2) Osobi iz stavka 1. ovog članka istekom mandata, odnosno stupanjem na snagu odredbi članka 126. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, prestaje ugovor o radu protekom roka od četiri mjeseca od dana isteka mandata, odnosno stupanja na snagu odredbi članka 126. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

(3) Osobi iz stavka 1. ovog članka osim prava iz stavka 2. ovog članka ne pripada niti jedno drugo pravo osnovom prestanka ugovora o radu na temelju ovog Zakona, drugog propisa ili kolektivnog ugovora.«

III. NAVODI PREDLAGATELJICA

4. Predlagateljice članke 128., 159. i 167. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 nalaze nesuglasne člancima 14. stavku 2., 16. i 55. Ustava.

4.1. Obrazlažući prijedlog u odnosu na članak 128. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 navode:

»Formulacija odredbe članka 128. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi predstavlja kršenje ustavnog jamstva jednakosti odnosno jednakosti pred zakonom iz članka 14. stavka 2. Ustava ...

Ukazuje se da je navedeno ustavno jamstvo povrijeđeno s obzirom na ostvarivanje prava i slobode rada iz odredbe članka 55. Ustava ... Naime, uređenje iz odredbe članka 128. stavka 1. Zakona ... prema kojoj osoba imenovana za ravnatelja u školskoj ustanovi sklapa sa školskim odborom ugovor o radu na rok od pet godina u punom radnom vremenu, a koji u

naravi predstavlja ugovor o radu na određeno vrijeme, protuustavno izdvaja i narušava jednakost ravnatelja školskih ustanova u pogledu njihovog radnog statusa, ovo s obzirom na činjenicu kako je Zakonom o radu, odredbama članka 9., ugovor o radu na neodređeno vrijeme postuliran kao pravilo i osnovno uređenje, a ugovor o radu na određeno vrijeme predstavlja izuzetno dopuštenu iznimku, a na isti način istoj materiji pristupa i Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.«

Nadalje obrazlažu:

»Poslovi ravnatelja školskih ustanova, kao javnih ustanova koje nisu osnovane incidentno i na kratki ili određeni rok, jesu poslovi koji se kontinuirano i trajno imaju obavljati. Dakle, za obavljanje tih poslova postoji iskazana praktična kontinuirana i trajna potreba. U tom smislu se poslovi ravnatelja ne iskazuju drugačijima od poslova drugih radnika školske ustanove. Ipak, odredbe članka 128. Zakona ... za poslove ravnatelja školske ustanove, kao pravilo, ustanovljuju sklapanje ugovora o radu na određeno vrijeme, čime se izričito protuustavno izdvaja i narušava jednakost ravnatelja školskih ustanova u pogledu njihovog radnog statusa, ...

S obzirom da je notorno kako je radni odnos temeljem ugovora o radu na određeno vrijeme za radnika nesiguran, stoga i propisan kao iznimka, ovo i zato što radnik koji je imao sklopljen ugovor o radu na određeno vrijeme po isteku takvog ugovora o radu nema nikakva prava ugovorena radi zaštite prava radnika to se, na navedeni način, povrijeđuje jamstvo prava i slobode rada iz odredbe čl. 55 Ustava ...«

4.2. Osporavajuće razloge u odnosu na članke 159. i 167. Zakona o odgoju i obrazovanju predlagateljice iznose skupno, te ističu:

»Naime, odredbama članka 159. Zakona ... mandat ravnateljima školskih ustanova 'nasilno' prestaje čak i prije isteka roka na koji su imenovani i to na zakonom propisani dan 31. prosinca 2011. godine. Istoga dana, prestankom mandata, prestaje i ugovor o radu ravnatelja ...

Na navedeni se način ugrožava pravna sigurnost, a time i vladavina prava, time što se onemogućava da ravnatelji školskih ustanova tu svoju funkciju obnašaju do kraja mandatnog razdoblja na koje su imenovani, čime im je, podredno, onemogućeno ostvarivanje prava i slobode rada iz odredbe članka 55. Ustava ... a dovode se i u nejednak položaj u odnosu na ostale radnike školskih ustanova ...«

Predlagateljice smatraju da je time povrijeđen i članak 16. Ustava, jer smatraju da se:

»... navedenim uređenjem ne štiti sloboda i prava drugih, a niti pravni poredak, javni moral ili zdravlje, tak i zbog toga što samo ograničenje nije razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u ovom konkretnom slučaju.«

4.3. U odnosu na članak 12. ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/10 predlagateljice u prijedlogu navode sljedeće:

»Kako je i u prethodnoj točki navedeno (u pogledu nesuglasnosti članaka 159. i 167. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 – op. Ustavnog suda), formulacija odredbe članka 12. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi predstavlja kršenje ustavnih jamstava poštivanja prava čovjeka i vladavine prava iz odredbe članka 3. Ustava Republike Hrvatske, a također i ostvarivanje prava i slobode rada iz odredbe članka 55. Ustava Republike Hrvatske. ...«

4.4. Slijedom navedenog predlažu da Ustavni sud pokrene postupak za ocjenu suglasnosti s

Ustavom navedenih članaka 128., 159. i 167. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 te članaka 8., 10., 11. i 12. ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/10.

IV. OCJENA USTAVNOG SUDA

5. Ustavni sud utvrđuje da osporavajući razlozi predlagateljica zapravo predstavljaju njihovo nezadovoljstvo zakonskim uređenjem radnopravnog statusa ravnatelja. Predlagateljice su nezadovoljne činjenicom da se ravnatelji imenuju na pet godina, odnosno da se nakon imenovanja ravnatelja s imenovanim ravnateljima sklapa ugovor o radu na određeno vrijeme. Smatraju da su time ravnatelji dovedeni u neravnopravan odnosno nejednak položaj u odnosu na druge djelatnike u odgojno-obrazovnim ustanovama, s kojima se u pravilu zaključuje ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Predlagateljice ističu da se posao ravnatelja mora također obavljati kontinuirano i trajno. Također, predlagateljice nalaze da je navedeno zakonsko uređenje kojim se u stvari proklamira pravilo sklapanja ugovora na određeno vrijeme suprotno i uređenju iz Zakona o radu («Narodne novine» broj 149/09., 61/11., 82/12. i 73/13.) kojim se sklapanje ugovora na određeno vrijeme propisuje kao iznimka. Prijedlogom osporavaju i prijelazni zakonodavni režim u pogledu osoba zatečenih na mjestu (u mandatu) ravnatelja.

6. Ustavni sud je u ispitivanju osporavajućih razloga predlagateljica pošao od cilja i svrhe osporenog Zakona. Člankom 1. Zakona o odgoju i obrazovanju propisano je da se tim Zakonom uređuje djelatnost osnovnog i srednjeg odgoja i obrazovanja u javnim ustanovama. Taj Zakon, između ostalog, uređuje i pitanje upravljanja školskom ustanovom (članci 118. do 132. Zakona o odgoju i obrazovanju). Članak 118. Zakona o odgoju i obrazovanju propisuje da školom upravlja školski odbor, učeničkim domom domski odbor te da školski odbor imenuje ravnatelja škole (stavci 1. i 2.).

Ravnatelj škole je poslovodni i stručni voditelj školske ustanove koji je odgovoran za zakonitost rada i stručni rad školske ustanove (članak 125. stavci 1. i 2.). Poslovi koje ravnatelj kao stručni voditelj obavlja uz one određene Zakonom o ustanovama («Narodne novine» broj 76/93., 29/97., 47/99. i 25/08.), propisani su stavkom 3. članka 125. Zakona o odgoju i obrazovanju, a koji glasi:

»Članak 125.

(...)

3.) Uz poslove utvrđene Zakonom o ustanovama, ravnatelj kao stručni voditelj obavlja osobito i sljedeće poslove:

- predlaže školskom odboru godišnji plan i program rada,
- predlaže školskom odboru statut i druge opće akte,
- predlaže školskom odboru financijski plan te polugodišnji i godišnji obračun,
- odlučuje o zasnivanju i prestanku radnog odnosa sukladno članku 114. ovog Zakona,
- provodi odluke stručnih tijela i školskog odbora,
- posjećuje nastavu i druge oblike odgojno-obrazovnog rada, analizira rad učitelja, nastavnika i stručnih suradnika te osigurava njihovo stručno osposobljavanje i usavršavanje,
- planira rad, saziva i vodi sjednice učiteljskog, odnosno nastavničkog, odnosno odgajateljskog vijeća,
- u suradnji s učiteljskim, odnosno nastavničkim, odnosno odgajateljskim vijećem, predlaže

školski kurikulum,

- poduzima mjere propisane zakonom zbog neizvršavanja poslova ili zbog neispunjavanja drugih obveza iz radnog odnosa,
- brine se o sigurnosti te o pravima i interesima učenika i radnika školske ustanove,
- odgovara za sigurnost učenika, učitelja, nastavnika, stručnih suradnika i ostalih radnika,
- surađuje s učenicima i roditeljima,
- surađuje s osnivačem, tijelima državne uprave, ustanovama i drugim tijelima,
- nadzire pravodobno i točno unošenje podataka u elektronsku maticu.«

Člankom 126. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 bilo je propisano tko može biti imenovan za ravnatelja. Međutim, taj je članak dopunjen člankom 7. ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/10 na način da se u podstavku 1. briše zarez i dodaju se riječi »ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij za učitelje ili stručni četverogodišnji studij za učitelje kojim se stječe 240 ECTS bodova ili diplomski specijalistički stručni studij ili četverogodišnji dodiplomski stručni studij kojim je stečena visoka stručna sprema u skladu s ranijim propisima,« tako da nakon te dopune glasi:

»Članak 126.

Za ravnatelja može biti imenovana osoba koja:

- ima završen sveučilišni diplomski studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij za učitelje ili stručni četverogodišnji studij za učitelje kojim se stječe 240 ECTS bodova ili diplomski specijalistički stručni studij ili četverogodišnji dodiplomski stručni studij kojim je stečena visoka stručna sprema u skladu s ranijim propisima,
- ispunjava uvjete za učitelja, nastavnika ili stručnog suradnika u školskoj ustanovi u kojoj se natječe za ravnatelja,
- ima najmanje 8 godina staža osiguranja u školskim ili drugim ustanovama u sustavu obrazovanja ili u tijelima državne uprave nadležnim za obrazovanje, od čega najmanje 5 godina na odgojno-obrazovnim poslovima u školskim ustanovama,
- ima licenciju za rad ravnatelja.«

Članak 127. Zakona o odgoju i obrazovanju, u dijelu mjerodavnom za ocjenu Ustavnog suda, glasi:

»Članak 127.

(...)

(3) Ravnatelj se imenuje na pet godina, a ista osoba može biti ponovno imenovana za ravnatelja.

(...)«

7. Slijedom navedenog, razvidno je da se navedenim zakonskim uređenjem ravnatelji kao poslovodni i stručni voditelji školske ustanove nalaze u mandatnom statusu. U tom smislu Ustavni sud utvrđuje da je i Zakonom o osnovnom školstvu (»Narodne novine« broj 59/90., 26/93., 27/93., 29/94., 7/96., 59/01., 114/01. i 76/05.) i Zakonom o srednjem školstvu (»Narodne novine« broj 19/92., 26/93., 27/93., 50/95., 59/01., 114/01. i 81/05.), koji su bili na snazi do stupanja na snagu Zakona o odgoju i obrazovanju bilo propisano da se ravnatelj imenuje na mandat i to od četiri godine. Slijedom navedenog, razvidno je da se u tom smislu zakonsko uređenje iz Zakona o odgoju i obrazovanju, po kojem se ravnatelj imenuje na rok od pet godina, suštinski ne razlikuje od onog koje mu je prethodilo, kao niti od onog propisanog Zakonom o ustanovama (članak 39. stavak 2. Zakona o ustanovama propisuje da je mandat

ravnatelja četiri godine ako zakonom, aktom o osnivanju ili statutom ustanove nije drugačije određeno, te da se ista osoba može ponovno imenovati za ravnatelja) koji u odnosu na osporeni zakon predstavlja opći propis (lex generalis).

8. Upravo zbog činjenice da se ravnatelji odgojno-obrazovne javne ustanove imenuju za određeno razdoblje, zakonodavac je osporenim člankom 128. stavkom 1. Zakona o odgoju i obrazovanju propisao da osoba imenovana za ravnatelja u školskoj ustanovi sklapa sa školskim odborom ugovor o pravima i dužnostima, odnosno nakon izmjena osporenog članka, ugovor o radu u punom radnom vremenu na rok od pet godina.

8.1. Prava ravnatelja nakon isteka mandata propisana su člankom 128. Zakona o odgoju i obrazovanju.

Suglasno članku 128. stavku 3. Zakona o odgoju i obrazovanju osoba imenovana za ravnatelja kojoj je mirovao ugovor o radu (osoba iz stavka 2. članka 128. Zakona o odgoju i obrazovanju) ima se pravo vratiti na rad u ustanovu u kojoj je prethodno radila, ali ne kasnije od 30 dana. U protivnom, ne vrati li se na rad u tom roku, prestaje joj radni odnos. Navedenim zakonskim uređenjem zakonodavac je osobama koje su bile imenovane za ravnatelje, dakle, osobama koje su se nalaze u mandatnom statusu, omogućio da se sa istekom mandata mogu vratiti u ustanovu u kojoj su prije imenovanja na dužnost ravnatelja obavljali određene poslove (učitelja, nastavnika ili stručnog suradnika) i imale zaključen ugovor o radu na neodređeno vrijeme.

9. Slijedom navedenog, ocjena je Ustavnog suda da pogrešno predlagateljice smatraju kako ravnatelji trebaju biti izjednačeni u svom radnopravnom statusu s drugim djelatnicima odgojno-obrazovne ustanove.

Ustavni sud utvrđuje da predlagateljice uspoređuju skupine adresata (radnike školskih ustanova i ravnatelje) koje, u smislu članka 14. stavka 2. Ustava, nisu usporedive.

Usporedivi bi bili jedino pripadnici svake skupine adresata ponaosob, to jest pripadnici skupine adresata istog zakona unutar sebe, pojedinačno ili kao podskupina. Ustavnopravno prijeporan, u smislu članka 14. stavka 2. Ustava, mogao bi, dakle, pod određenim uvjetima, biti samo njihov neopravdano različit tretman unutar istog zakona, s obzirom na neku od mogućih diskriminatorskih osnova.

Zakon o odgoju i obrazovanju u članku 99. stavku 1. određuje tko su djelatnici (radnici) odgojno-obrazovne ustanove te propisuje:

»Članak 99.

(1) Radnici školskih ustanova su osobe koje u školskoj ustanovi imaju zasnovan radni odnos, a koje sudjeluju u odgojno-obrazovnom radu s učenicima kao i druge osobe potrebne za rad školske ustanove.

(...)

Radnici školske ustanove su osobe koje sudjeluju u odgojno-obrazovnom radu s učenicima (učitelji, nastavnici, stručni suradnici – članak 100. Zakona o odgoju i obrazovanju), kao i druge osobe potrebne za rad školske ustanove (tajnik škole, administrativno i tehničko osoblje – članci 102. i 103. Zakona o odgoju i obrazovanju), te se ta skupina osoba razlikuje od osobe ravnatelja u uvjetima koje trebaju ispuniti da bi zasnovale radni odnos u odgojno-obrazovnoj ustanovi, u postupku zasnivanja radnog odnosa odnosno razloga za njegov prestanak, kao i poslovima koje u odgojno-obrazovnoj ustanovi obavljaju. Ravnatelj odgojno-obrazovne ustanove je poslovodni i stručni voditelj ustanove, njegovi poslovi su poslovi mandatnog

karaktera i imenuje se na određeno vrijeme.

Stoga, nisu osnovani navodi predlagateljica da se zaključivanjem ugovora o radu na određeno vrijeme ravnatelj stavlja u nejednak položaj u odnosu na druge djelatnike školskih ustanova, jer je razvidno da u konkretnom slučaju nije riječ o usporedivim skupinama.

10. U odnosu na osporavajuće razloge predlagateljica kojima osporavaju suglasnost članaka 159. i 167. Zakona o odgoju i obrazovanju s Ustavom, ocjena je Ustavnog suda da ni oni nisu osnovani.

Naime, predlagateljice smatraju da su ti članci Zakona o odgoju i obrazovanju nesuglasni člancima 16. i 55. Ustava. To stoga jer smatraju da se propisivanjem da na dan 31. siječnja 2011. prestaje mandat ravnateljima imenovanim na temelju prijašnjih propisa, ugrožava njihova pravna sigurnost te im se onemogućava obnašanje funkcije do kraja mandata, odnosno »... da se time dovode u nejednak položaj u odnosu na ostale radnike školskih ustanova.«

Iz istih razloga predlagateljice osporavaju suglasnost s Ustavom i članka 12. ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/10.

U odgovoru na te prigovore predlagateljica, Ustavni sud smatra potrebnim istaknuti da je ovdje riječ o prijelaznim i završnim odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju. Osporenim člankom 159. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 propisan je prijelazni režim u odnosu na ravnatelje koji su imenovani na temelju zakona koji su stupanjem na snagu Zakona o odgoju i obrazovanju prestali važiti, a koji su se u trenutku njegova stupanja na snagu zatekli na dužnosti ravnatelja (2. kolovoza 2008.). Suglasno članku 159. stavku 1. Zakona o odgoju i obrazovanju ti ravnatelji nastavljaju obnašati dužnost do isteka mandata, ali ne kasnije od dana stupanja na snagu članka 126. Zakona o odgoju i obrazovanju. Članak 126. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 je suglasno članku 167. Zakona o odgoju i obrazovanju/08 trebao stupiti na snagu 1. siječnja 2012. Međutim, izmijenjenim člankom 167. Zakona o odgoju i obrazovanju (vidi točku 2.3. ovog obrazloženja) propisano je da će članak 126. Zakona o odgoju i obrazovanju stupiti na snagu 1. siječnja 2015.

Kao što je već navedeno, zakonodavac je nakon podnošenja prijedloga novelama Zakona o odgoju i obrazovanju/08 (vidi točke 2.2. i 2.3. ovog obrazloženja) izmijenio osporene članke 159. i 167. Zakona o odgoju i obrazovanju/08, između ostalog, na način da je propisao da će članak 126. Zakona o odgoju i obrazovanju stupiti na snagu »tek« 1. siječnja 2015., dakle, nakon više od šest godina od dana stupanja na snagu Zakona o odgoju i obrazovanju/08.

Slijedom navedenog razvidno je da osporavajući razlozi predlagateljica kojima osporavaju ustavnost članaka 159. i 167. Zakona o odgoju i obrazovanju/08, te članka 12. ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/10, više ne egzistiraju. Očito je da je stupanjem na snagu ZID-a Zakona o odgoju i obrazovanju/11 i njegovim propisivanjem da će članak 126. stupiti na snagu 1. siječnja 2015., ravnateljima koji su imenovani na temelju zakona koji su stupanjem na snagu Zakona o odgoju i obrazovanju/08 prestali važiti, kao i onima koju su imenovani nakon njegovog stupanja na snagu, omogućeno obnašanje funkcije do kraja mandata.

11. Ustavni sud ističe da polazeći od njegove ovlasti propisane člankom 125. alineje 1. Ustava, Ustavni sud nije ovlašten ocjenjivati međusobnu usklađenost zakona.

Navedeno stajalište Ustavni sud je izrazio u više svojih rješenja (primjerice u rješenju broj: U-I-1489/2001 i dr., »Narodne novine« broj 21/02.).

12. Polazeći od navedenog Ustavni sud ocjenjuje da ne postoje razlozi za utvrđenje

nesuglasnosti osporenih članaka Zakona o odgoju i obrazovanju s u prijedlogu istaknutim odredbama Ustava te je na temelju članka 43. stavka 1. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (»Narodne novine« broj 99/99., 29/02. i 49/02. – pročišćeni tekst) riješeno kao u izreci (točka I.).

13. Rješenje o objavi (točka II. izreke) temelji se na članku 29. Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske.

Broj: U-I-7415/2010

Zagreb, 4. studenoga 2014.

USTAVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE

Predsjednica

dr. sc. Jasna Omejec, v. r.

TEKST KOJI NIJE UŠAO U PROČIŠĆENI TEKST

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI

(„Narodne novine“, broj 92/10 od 24. 07. 2010.)

Članak 12.

(1) Osoba imenovana za ravnatelja školske ustanove sukladno odredbama Zakona o osnovnom školstvu (»Narodne novine«, br. 59/90., 26/93., 27/93., 29/94., 7/96., 59/01., 114/01. i 76/05.), Zakona o srednjem školstvu (»Narodne novine«, br. 19/92., 26/93., 27/93., 50/95., 59/01., 114/01. i 81/05.) i Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, br. 87/08. i 86/09.), koja se na dan stupanja na snagu ovog Zakona zatekne na dužnosti ravnatelja, nastaviti će obnašati tu dužnost do isteka mandata, a najkasnije do stupanja na snagu odredbi članka 126. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

(2) Osobi iz stavka 1. ovog članka istekom mandata, odnosno stupanjem na snagu odredbi članka 126. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, prestaje ugovor o radu protekom roka od četiri mjeseca od dana isteka mandata, odnosno stupanja na snagu odredbi članka 126. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

(3) Osobi iz stavka 1. ovog članka osim prava iz stavka 2. ovog članka ne pripada niti jedno drugo pravo osnovom prestanka ugovora o radu na temelju ovog Zakona, drugog propisa ili kolektivnog ugovora.

Članak 13.

Školske ustanove dužne su uskladiti odredbe statuta i drugih općih akata s odredbama ovog Zakona u roku od 90 dana od dana njegovog stupanja na snagu. Do usklađenja, primjenjivat će se važeći opći akti škole, osim odredaba koje su u suprotnosti s ovim Zakonom.

Članak 14.

Danom stupanja na snagu ovog Zakona stupa na snagu i odredba članka 128. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, br. 87/08. i 86/09.).

Članak 15.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u »Narodnim novinama«, osim članka 7. koji stupa na snagu danom stupanja na snagu odredbe članka 126. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, br. 87/08. i 86/09.).

TEKST KOJI NIJE UŠAO U PROČIŠĆENI TEKST

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI

(„Narodne novine“, broj 90/11 od 02. 08. 2011.)

Članak 20.

Ravnatelj školskih ustanova kojima prestaje ugovor o radu sukladno članku 130.a točki 2. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ili sukladno članku 12. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, br. 92/10.), a koji su u trenutku prestanka ugovora o radu nezaposleni i nisu navršili 65 godina života i 15 godina mirovinskog staža, imaju pravo biti prijavljeni uredu državne uprave, odnosno Gradskom uredu iz članka 107. stavka 6. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi koji vodi evidenciju o radnicima za kojima je prestala potreba, za vrijeme dok ispunjavaju uvjete za zapošljavanje propisane Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

Članak 21.

- (1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje mandat članovima školskih odbora imenovanih na prijedlog ureda državne uprave odnosno središnjeg tijela državne uprave nadležnog za poslove opće uprave, a ostali članovi školskog odbora nastavljaju s radom do isteka mandata.
- (2) Školske ustanove dužne su uskladiti odredbe statuta i drugih općih akata s odredbama ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana njegovog stupanja na snagu. Do usklađenja, primjenjivat će se važeći opći akti škole, osim odredaba koje su u suprotnosti s ovim Zakonom.
- (3) Pravilnik o evidenciji radnog vremena iz članka 10. stavka 1. ovog Zakona donijet će se u roku od 90 dana od dana stupanja Zakona na snagu.

Članak 22.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

TEKST KOJI NIJE UŠAO U PROČIŠĆENI TEKST

UREDBA O IZMJENAMA ZAKONA O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI

(„Narodne novine“, broj 5/12 od 12.01.2012.)

Članak 4.

Ova Uredba stupa na snagu danom objave u »Narodnim novinama«.

TEKST KOJI NIJE UŠAO U PROČIŠĆENI TEKST

ZAKON O IZMJENAMA ZAKONA O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI

(„Narodne novine“, broj 16/12 od 08.02.2012.)

Članak 4.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Uredba o izmjenama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, br. 5/12.).

Članak 5.

Ovaj Zakon stupa na snagu danom objave u »Narodnim novinama«.

TEKST KOJI NIJE UŠAO U PROČIŠĆENI TEKST

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ODGOJU I OBRAZOVANJU U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI

(„Narodne novine“, broj 86/12 od 27.07.2012.)

Članak 32.

Osobe kojima je do stupanja na snagu ovoga Zakona ministar rješenjem iz članka 105. stavka 14. Zakona odobrio izvođenje nastave određenog nastavnog predmeta u školskoj ustanovi, nastavljaju obavljati poslove sukladno zaključenom ugovoru o radu s ustanovom.

Članak 33.

Vijeće za nacionalni kurikulum ustrojeno prema odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, br. 87/08., 86/09., 92/10., 105/10. – ispr., 90/11. i 16/12.) nastavlja s radom po prijašnjim propisima do imenovanja Nacionalnog vijeća za odgoj i obrazovanje sukladno odredbama ovoga Zakona.

Članak 34.

(1) Prijedlog osoba za prvi saziv Nacionalnog vijeća Vlada Republike Hrvatske dužna je podnijeti Hrvatskome saboru najkasnije u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Prilikom imenovanja prvog saziva Nacionalnog vijeća Hrvatski sabor imenovat će predsjednika i četrnaest članova, a ždrijebom će se odlučiti o tome kojih će sedam članova imati mandat od dvije godine, dok će preostalih sedam imati mandat od četiri godine.

Članak 35.

(1) Školske ustanove dužne su uskladiti odredbe statuta i drugih općih akata s odredbama ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana njegova stupanja na snagu.

(2) Do usklađenja, primjenjivat će se važeći opći akti škole, osim odredaba koje su u suprotnosti s ovim Zakonom.

Članak 36.

Pravilnik iz članka 1. stavka 2. ovoga Zakona donijet će se u roku od 6 mjeseci od dana stupanja Zakona na snagu.

Članak 37.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

TEKST KOJI NIJE UŠAO U PROČIŠĆENI TEKST

**ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ODGOJU I OBRAZOVANJU
U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI**

("Narodne novine", broj 94/13 od 22.07.2013.)

Članak 11.

Pravilnik iz članka 5. ovoga Zakona ministar će donijeti u roku od 120 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 12.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

TEKST KOJI NIJE UŠAO U PROČIŠĆENI TEKST

**ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ODGOJU I OBRAZOVANJU
U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI**

(„Narodne novine“, broj 152/14 od 22.12.2014.)

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 41.

(1) Osoba zatečena na dužnosti ravnatelja na dan stupanja na snagu ovoga Zakona, koja je imenovana za ravnatelja školske ustanove nakon 24. srpnja 2010., odnosno nakon stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, br. 92/10.) nastaviti će obnašati tu dužnost do isteka mandata, osim u slučaju kada joj prije isteka mandata ugovor o radu ravnatelja prestaje sukladno članku 130.a točki 3. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, na kraju školske godine u kojoj je navršila šezdeset pet godina života i petnaest godina mirovinskog staža.

(2) Osoba koja je imenovana za ravnatelja školske ustanove prije 24. srpnja 2010., odnosno prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, br. 92/10.) nastaviti će obnašati tu dužnost do isteka mandata, a ugovor o radu prestaje joj četiri mjeseca od dana isteka mandata ili sporazumom, odnosno prihvatom ponude za sklapanje ugovora o radu temeljem posredovanja putem ureda državne uprave, odnosno gradskog ureda iz članka 107. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi ako je sporazum ili ponuda prihvaćena prije isteka četiri mjeseca nakon isteka mandata.

(3) Osoba iz stavka 1. i 2. ovoga članka kojoj je istekao mandat, ima pravo biti prijavljena uredu državne uprave, odnosno Gradskom uredu iz članka 107. stavka 6. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, koji vodi evidenciju o radnicima za kojima je prestala potreba, te joj ne pripada niti jedno drugo pravo osnovom prestanka ugovora o radu na temelju ovoga Zakona, drugoga propisa ili kolektivnog ugovora.

Članak 42.

(1) Pravilnike iz članka 4., 6., 15., 23., 26., 29. i 38. te programe propisane člancima 11. i 30. ovoga Zakona ministar će donijeti u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(2) Do stupanja na snagu pravilnika iz članka 6. ovoga Zakona, način i rokove polaganja razlikovnih, odnosno dopunskih ispita utvrđuje nastavničko vijeće.

(3) Do stupanja na snagu pravilnika iz članka 23. ovoga Zakona primjenjuju se pedagoške mjere sukladno odredbama Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (»Narodne novine«, br. 87/08., 86/09., 92/10., 105/10. – ispravak, 90/11., 16/12., 86/12. i 94/13.).

Članak 43.

Školske ustanove dužne su uskladiti odredbe statuta i drugih općih akata s odredbama ovoga Zakona u roku od 90 dana od dana njegova stupanja na snagu.

Do usklađivanja će se primjenjivati važeći opći akti škole, osim odredbi koje su u suprotnosti s ovim Zakonom.

Članak 44.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članka 34. ovoga Zakona koji stupa na snagu 1. siječnja 2017.